DIAGNOSI SOCIOECONÒMICA DE LA COMARCA DEL RIPOLLÈS

Any 2023

Agència de Desenvolupament del Ripollès

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Territori objecte de la intervenció

El Ripollès és una comarca de muntanya del Pirineu oriental amb una extensió de 956,2 km^2. Pel nord limita amb la Cerdanya i les comarques franceses del Conflent i el Vallespir; a l'oest amb el Berguedà; a l'est amb la Garrotxa, i pel sud amb la comarca d'Osona.

El Ripollès és la segona comarca de la província de Girona amb menys població, i està formada per 19 municipis, que suposen una població l'any 2023 de 25.780 habitants. Deixant de banda la capital, Ripoll, i els municipis de Campdevànol, Camprodon, Llanars, Ribes de Freser, Sant Joan de les Abadesses i Sant Pau de Segúries, la resta de municipis tenen menys de 500 habitants i uns trets clarament rurals.

El territori s'estructura bàsicament en tres grans àrees amb unes característiques concretes i diferenciades de la resta.

La primera àrea és el Baix Ripollès. Situada al sud de la comarca, és on es concentren els municipis més grans, entre ells la capital Ripoll, i on s'ubiquen bona part de les activitats industrials.

La segona àrea és la Vall de Ribes, situada al nord-oest de la comarca. És una zona d'alta muntanya que pateix un fort procés de despoblament durant els darrers anys. Per les seves característiques geogràfiques i paisatgístiques, predominen bàsicament activitats ramaderes i el turisme de muntanya.

Finalment, la tercera àrea és la Vall de Camprodon, situada al nord-est de la comarca. També hi predominen les activitats ramaderes i el turisme, i ha patit, tot i que, de manera no tant acusada com la Vall de Ribes, un fort despoblament en els darrers anys. La indústria també té una certa importància, sobretot en els municipis més importants.

Ordenació del territori i model de desenvolupament

En data 14 de setembre de 2010, el Govern de Catalunya va aprovar definitivament el Pla territorial parcial de les Comarques Gironines. L'Acord de Govern i la normativa del Pla van ser publicats al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* núm. 5735, de 15 d'octubre de 2010, a l'efecte de ser immediatament executat.

Aquest instrument de planificació determina les estratègies de desenvolupament territorial de les comarques gironines per als propers anys i la seva estructura es basa en el sistema d'assentaments, el sistema d'espais lliures (sòl no urbanitzable) i les infraestructures de mobilitat.

Aquest Pla dibuixa tota la complexitat territorial, paisatgística i urbana, de les terres de les comarques de Girona, i busca solucions per tal d'adequar la necessària preservació i fer-la compatible amb les necessitats objectives de la població. És per aquest motiu, que el planejament urbanístic de rang inferior que s'aprovi, ja siguin Plans Ordenació Urbanística Municipal (POUM) o Plans Directors Urbanístics, s'han de basar a les normes i directrius que marca el Pla territorial parcial.

Les propostes d'ordenació del Pla per a la comarca del Ripollès prenen com a referència la Vall de Ribes, la Vall de Camprodon i el sistema urbà de Ripoll o Baix Ripollès; on les propostes molt genèriques es fan individualment pel sistema d'assentaments, el sistema d'espais oberts i el sistema d'infraestructures de mobilitat.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

A un nivell de planejament més baix, cal destacar el Pla Director Urbanístic de les Colònies del Ter i Freser, aprovat definitivament el 20 de setembre de 2010 (DOGC 5724 de 29 de setembre de 2010). Aquest instrument de planejament incorpora ja trets més propis del planejament urbanístic, si bé l'àmbit territorial d'actuació és supramunicipal. En aquest cas, el que es fa és una proposta d'ordenació urbanística d'un element del patrimoni industrial propi de la comarca: les colònies i fàbriques de riu vinculades al sector tèxtil.

Al Ripollès, les colònies tèxtils són nombroses i es troben repartides per diferents municipis riberencs del Ter i el Freser. La crisi del tèxtil ha suposat un tancament progressiu de les fàbriques, amb la qual cosa la major part de les colònies industrials de la comarca estan tancades a dia d'avui. A més, força d'elles es troben en un estat de conservació força precari. En base això, l'àmbit d'aplicació d'aquest Pla es fixa principalment a Camprodon, Sant Pau de Segúries, Sant Joan de les Abadesses, Ogassa, Ripoll, Campdevànol, Campelles, Ribes de Freser i Les Llosses.

La manca d'una ordenació territorial supramunicipal, sobretot a nivell comarcal, fa que el disseny i l'estratègia de desenvolupament s'hagi basat en el planejament urbanístic municipal. En última instància, ha estat aquest tipus de planejament el que veritablement ha definit quines zones del territori s'havien de destinar a usos industrials, a usos residencials i quina part s'havia de considerar no urbanitzable.

En relació al sòl industrial, el planejament urbanístic municipal ha planificat àrees industrials a municipis com Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol, Camprodon, Ribes de Freser i Campelles. El sòl industrial s'ha ubicat en bastants casos, al voltant d'antigues colònies tèxtils ja presents al territori, i això sempre s'ha fet des de la perspectiva local. En cap cas hi ha hagut una planificació conjunta o supramunicipal del sòl industrial.

Les figures de planejament urbanístic dels 19 municipis que conformen la comarca són diverses. Com s'ha dit, una bona proporció de municipis tenen característiques rurals i no sobrepassen els 500 habitants. Per aquests, les figures de planejament urbanístic són les anomenades Normes Subsidiàries de Planejament.

Amb l'aprovació de la nova Llei d'urbanisme, que introduïa la figura dels POUM, alguns d'aquests municipis s'ha acollit a les ajudes de la Generalitat de Catalunya i han posat al dia el planejament adaptant-lo als nous POUM. L'altre grup de municipis està integrat pels que tenen més població i actuen de pols d'atracció territorial de la comarca; en aquest cas, les figures de planejament són els antics Plans Generals d'Ordenació Urbanística o els POUM.

En base això, trobarem els municipis de Campdevànol, Molló, Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i Sant Pau de Segúries, que es regiran per un Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM). Per la seva banda, Campelles, Pardines, Planoles, Queralbs, Ribes de Freser i Toses tenen un Pla d'ordenació Urbanística Plurimunicipal (POUPM), ja que tots aquests municipis els trobem a la Vall de Ribes. En el cas de Gombrèn, Llanars, Les Llosses, Ogassa, Setcases, Vallfogona de Ripollès i Vilallonga de Ter es gestionaran a través de Normes subsidiàries de planejament (NSP). Finalment, Camprodon tindrà un Pla general d'ordenació urbana, que en aquest cas es troba en revisió.

Com a comarca de muntanya, al Ripollès li resulta d'aplicació la Llei 2/1983 de 9 de març d'alta muntanya. L'article 4.1 defineix el Pla comarcal de muntanya com l'instrument bàsic per al desenvolupament i l'aplicació de la política de muntanya. Per

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

tant, el Ripollès té el seu respectiu Pla comarcal de muntanya que inclou un seguit d'actuacions, la major part de potenciació d'infraestructures diverses.

Des de la perspectiva del paisatge, s'ha de dir que en els darrers anys la Generalitat de Catalunya ha legislat sobre la matèria i han aparegut un seguit d'instruments i eines de planificació per a l'ordenació i gestió del paisatge.

La Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge a Catalunya, crea la figura del catàleg del paisatge com un instrument nou per a la introducció d'objectius paisatgístics en el planejament territorial a Catalunya. El seu abast territorial es correspon amb els de cadascun dels àmbits d'aplicació dels Plans territorials parcials. El *Catàleg del paisatge de les comarques gironines* fou aprovat definitivament el 23 de novembre de 2010 i l'edicte publicat al DOGC 5776 (16/12/2010).

Un altre instrument d'ordenació del paisatge el conformen les anomenades cartes del paisatge, també contemplades a la Llei 8/2005. Les cartes del paisatge defineixen acords entre agents d'un territori per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge. Poden ser impulsades per la Generalitat de Catalunya, per les administracions locals (consells comarcals, mancomunitats o municipis) i/o d'altres entitats. Al Ripollès en tenim un exemple amb la Mancomunitat de la Vall de Camprodon, que va impulsar la redacció de la Carta del Paisatge d'aquesta zona el 4 de setembre de 2009.

1. SITUACIÓ POBLACIONAL

Distribució de la població

El poblament es distribueix pel territori de forma irregular. En aquest sentit, els principals nuclis s'ubiquen als fons de les valls. En són bons exemples Ripoll (10.818 habitants), Sant Joan de les Abadesses (3.295 habitants), Campdevànol (3.215 habitants) i Camprodon (2.487 habitants).

El cas de Ripoll és paradigmàtic, doncs aglutina el 41,96% de la població comarcal. Per contra, la resta de municipis són de caire essencialment rural, amb efectius que no superen els 500 habitants, ja que aquests es troben ubicats a les zones altes de les valls i apartats de les principals vies de comunicació.

En la taula següent, es pot veure la distribució geogràfica comarcal del 2023.

MUNICIPI	POBLACIÓ 2023	SUPERFÍCIE (ha)	SUP. URBANA (ha)	SUP. EDIFICABLE (ha)	Pes població / comarca
Campdevànol	3.215	3.262	60	45	12,47%
Campelles	165	1.864	38	18	0,64%
Camprodon	2.487	10.338	143	47	9,64%
Gombrèn	202	4.326	11	6	0,79%
Llanars	535	2.473	36	19	2,07%
Les Llosses	202	11.402	6	6	0,79%

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Molló	376	4.309	29	15	1,46%
Ogassa	228	4.522	25	6	0,89%
Pardines	169	3.105	4	3	0,65%
Planoles	314	1.875	47	26	1,22%
Queralbs	197	9.347	9	7	0,76%
Ribes de Freser	1.836	4.187	47	35	7,12%
Ripoll	10.818	7.371	184	137	41,96%
Sant Joan de les Abadesses	3.295	5.367	65	44	12,78%
Sant Pau de Segúries	742	874	24	18	2,88%
Setcases	187	4.912	10	5	0,73%
Toses	185	5.788	19	11	0,72%
Vallfogona de Ripollès	222	3.920	8	5	0,87%
Vilallonga de Ter	401	6.420	26	15	1,55%
TOTAL	**25.510**	**95.662**	**791**	**468**	**100,00%**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Es posa de manifest que el Baix Ripollès aglutina un 70,55% de la població comarcal; la Vall de Camprodon, un 18,33%; i la Vall de Ribes, un 11,11%.

D'altra banda, en la següent taula s'identifica que un 83,97% de la població es concentra en els municipis de Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol, Camprodon i Ribes de Freser. La resta, a excepció de Sant Pau de Segúries i Llanars, seran municipis de menys de 500 habitants. Aquests 12 municipis de menys de 500 habitants, tenen un pes demogràfic poc rellevant (2.852 habitants), ja que es tracta de municipis de muntanya, ubicats en gran mesura a les dues valls, la de Ribes i la de Camprodon.

Distribució de la població segons nombre d'habitants (2023)

Concentració població municipis franja < 500 habitants	2.852
Concentració població municipis franja 501 - 2.000 habitants	3.113
Concentració població municipis franja 2.001 - 5.000 habitants	8.997

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Concentració població municipis franja 5.000 - 11.000 habitants	10.818
TOTAL RIPOLLÈS	**25.780**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Evolució demogràfica

L'any 1981, hi havia censada una població de 29.469 habitants al Ripollès. El 2023, hi ha 25.510 habitants. La tendència de l'evolució demogràfica ha estat una contínua davallada dels efectius poblacionals. És un fenomen genèric per tot el territori, i és a partir de l'any 2011 quan aquesta davallada és més intensa, sobretot entre els anys 2013-2017, quan es passa de 25.995 a 24.999 habitants, comportant així una pèrdua de 996 habitants.

A partir del 2017 però, es passarà d'aquests 24.999 habitants als 25.780 de l'actualitat; i per tant, es recuperen 781 habitants, molt lluny encara dels que hi havia en períodes anteriors. Per tant, el Ripollès és un comarca que està immersa en una dinàmica de pèrdua poblacional, tot i que a partir de l'any 2017 fins a dia d'avui, la tendència ha canviat. No obstant, es posa de manifest que en els últims anys, s'ha produït alts i baixos, però sempre dins la forquilla entre 25.000 i 26.000 habitants.

Per valls, l'evolució demogràfica del període 2015-2023 denota aquesta tendència d'alts i baixos, ja que a dia d'avui, s'ha perdut població els municipis de Setcases (13), Vilallonga de Ter (9), Les Llosses (3) i Campdevànol (2); però per contra, la resta de municipis de la comarca, han incrementant de població, especialment Ripoll (177), Ribes de Freser (26), Sant Joan de les Abadesses (21), Camprodon (18), Molló (11) o Sant Pau de Segúries (10). En podem extreure les següents conclusions.

La primera, es posa de manifest un petit canvi de tendència en relació a les passades anualitats, quan la població es desplaçava dels grans municipis als petits. A dia d'avui, tot i que segueix passant, sembla que la dinàmica haurà canviat, i això s'evidencia a la capital de la comarca, que acaba incrementant de població molt més que la suma de la resta de municipis del territori.

En la segona, deriva de l'herència que haurà deixat la situació sanitària, i totes les mesures restrictives que es van aplicar amb l'objectiu de pal·liar els efectes de la pandèmia. Els canvis obligats en les pautes de treball que es van portar a terme, com és el cas del teletreball, sembla que s'han consolidat en territoris tradicionalment ocupats per segones residències. Aquell desig que tenien les persones, de desplaçar-se a les segones residències per tal de poder seguir amb la seva vida diària, i amb la possibilitat de millorar el seu benestar i la qualitat vida de la seva família, molt més limitada a les grans àrees poblacionals que no pas als municipis rurals de la comarca, es manté, i es tradueix amb un increment dels empadronaments a molts dels municipis amb una forta presència de segones residències com a la Vall de Camprodon i la Vall de Ribes.

Amb les dades que disposem a dia d'avui, trobem 270 altes d'empadronament, entre nous empadronats, canvis de domicili o moviments entre poblacions. És remarcable que a la zona del Baix Ripollès, es guanyen 201 empadronaments i a la zona de la Vall de

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Ribes 50, mentre que a la zona de la Vall de Camprodon, només 19, ja que els municipis de Setcases (13) i Vilallonga de Ter (9) són els que en perden més.

Evolució demogràfica del Ripollès 1981-2023

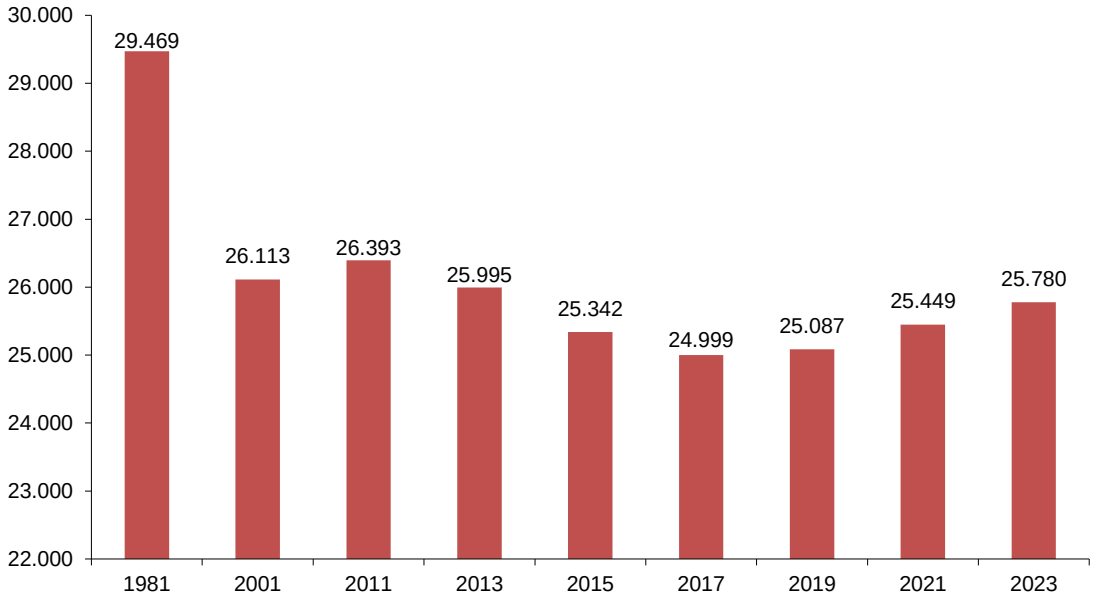

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Evolució demogràfica per valls del Ripollès 2020-203

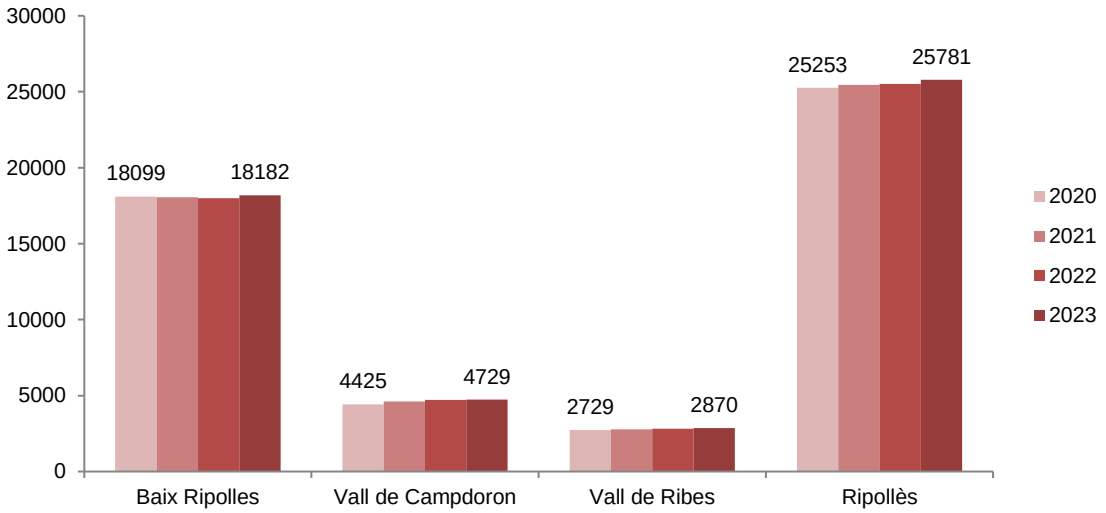

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Estructura de la població

Un dels aspectes més rellevants que presenta la població del Ripollès, és la seva estructura altament envellida, amb una elevada proporció de població d'edat superior als 65 anys. En aquest sentit, i segons dades de l'any 2022, el percentatge de població de 65 anys i més, representa un 25,72%; una xifra que ha anat en augment en relació

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

al 2015 (24,57%), i que genera un índex d'envelliment del 193,46 amb una tendència a l'alça, molt superior a la mitja de la província (113,30) i de Catalunya (131,30).

Evolució estructura de la població del Ripollès 2018-2022

ESTRUCTURA	2018	2020	2022	Variació 2018-2022	PROVÍNCIA 2022
Població de 0-15 anys	13,58%	13,72%	13,30%	0,14	16,33%
Població de 16-64 anys	61,04%	60,94%	60,98%	-0,10	65,17%
Població més 65 anys	25,37%	25,34%	25,72%	-0,04	18,50%
Edat mitjana població	47,16	47,16	47,38	0,00	42,75
Taxa de joventut	7,25	7,35	7,93	0,10	9,78
Índex d'envelliment	186,78	184,65	193,46	-2,13	113,30
Índex dependència global	63,82	64,09	63,99	0,27	53,45
Índex de recanvi	181,77	175,62	169,36	-6,15	111,87

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Amb les dades que es disposen de l'any 2023, el Ripollès és una de les tres comarques amb més pensionistes per habitant de Catalunya, amb un 27,30% sobre la població de la comarca. En concret, el Ripollès compta amb 7.044 pensionistes (homes, 3.505 i dones 3.739) i un nombre total de pensions de 8.575.

Del total de pensions, el 82,14% són procedents del règim general de cotització, la mitjana per jubilació és de 1.387€.

Una de les possibilitats per les quals puja la mitjana de pensionista al Ripollès és que hi ha més persones que es moren que no pas població jove que augmenti, o també pot estar propiciat perquè al Ripollès s'ha produït una constant pèrdua de població des de l'any 1979, quan hi havia 29.902 habitants, fins a arribar al 2023 amb 25.780 habitants.

L'índex d'envelliment és elevat per la comarca, si bé és especialment acusat en municipis de la Vall de Ribes (Queralbs, Ribes de Freser o Campelles), Vall de Camprodon (Setcases o Molló) i del Baix Ripollès (Vallfogona de Ripollès, Sant Joan de les Abadesses o Campdevànol), tal com mostra a continuació:

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Índex d'envelliment. Distribució territorial 2023

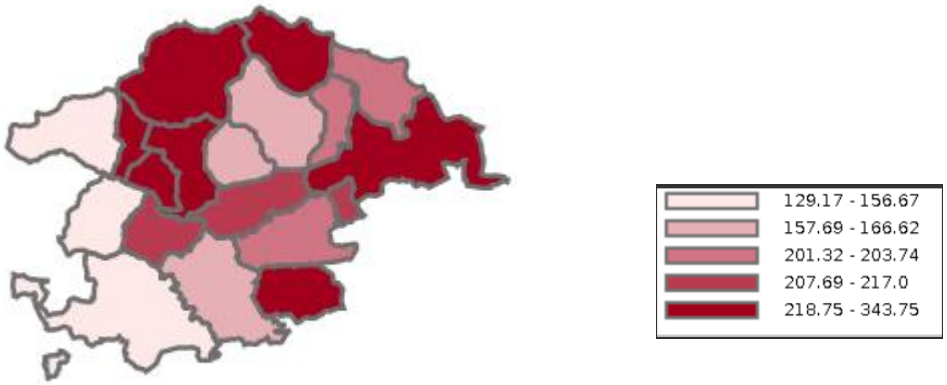

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

L'altra característica important és el poc pes que té la franja poblacional d'entre 0-15 anys i que representa el 13,30% del total de la població del territori, força per sota de la mitjana dels municipis de la província de Girona, que és del 16,33%, i també de la mitjana catalana, que és d'un 15,81%. Així mateix, també cal destacar l'elevat percentatge de població de més de 65 anys, un 25,72%, davant un 18,50% de la mitjana dels municipis de la província de Girona, i un 19,29% de la mitja a Catalunya.

Per analitzar l'estructura de la població, hem de tenir en compte la piràmide de població per edats i sexe, que ens assenyala una població en fase d'envelliment, és a dir, una població identificada com a regressiva, on el gruix d'edats amb més pes són en el tram d'edat dels 40 als 64 anys, i on s'aprecia una esperança de vida de les dones major que la dels homes.

Estructura d'edats de la població Ripollesa (any 2023)

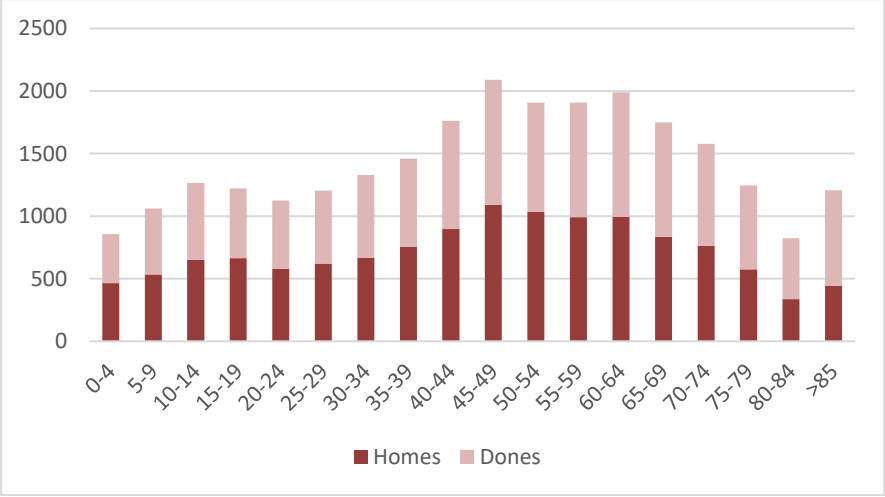

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del XIFRA

**Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.*

En aquest punt es oportú observar l'evolució temporal de l'estructura per grans grups d'edat, on s'aprecia una disminució progressiva de la població en edat de treballar, tot i el repunt en l'últim any, generat segurament per l'onada migratòria. Amb el pas del temps però, s'espera que hi hagi taxes de natalitat més altes que faran que l'estructura de la piràmide s'ajusti, ja que la població de més de 65 anys ha anat augmentat amb el pas del temps.

Evolució població per trams d'edat Ripollès 2016-2022

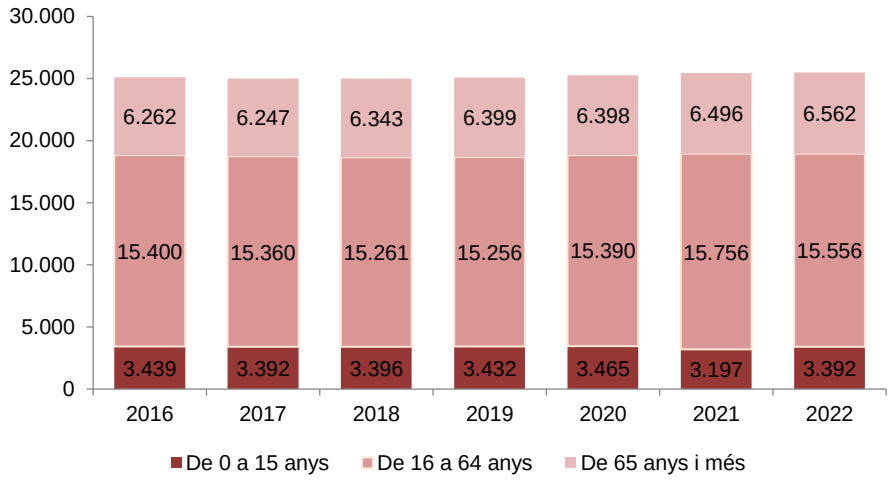

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Amb les dades que es disposen de l'any 2022, es posa de manifest que el moviment natural de la població, s'aprecia com les defuncions s'han mantingut per sobre dels naixements al llarg del temps, fet que també explica aquest envelliment de la població.

Evolució naixements i defuncions Ripollès 1976-2022

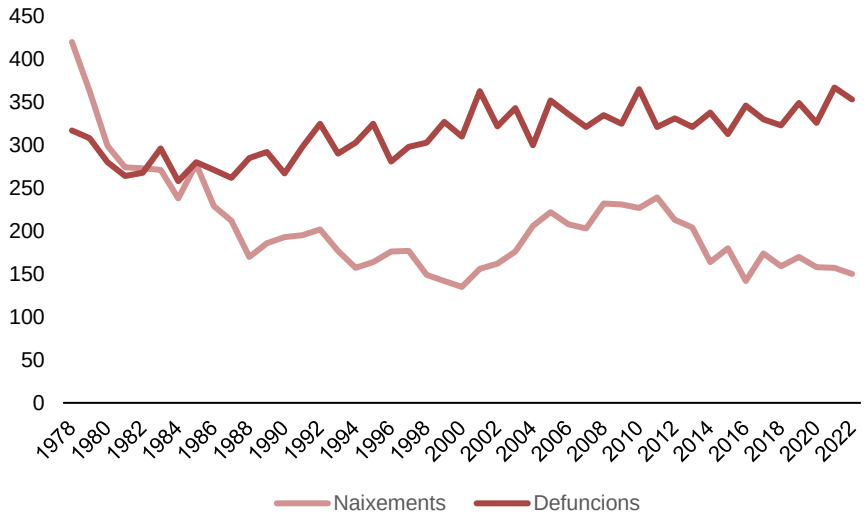

Font: IDESCAT

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Població estrangera

El pes de la població estrangera sobre el total de població del Ripollès l'any 2023 representa el 12,08%. Cal destacar també que, entre 2022 i 2023 hi va haver una important augment de la població, amb un increment de 411 persones.

Població a 1 de gener. Total i estrangera 2021-2023

	Població estrangera				
	(1) Població	total	% sobre (1)	variació absoluta	variació relativa (%)
2023	25.780	3.114	12,08	411	15,21
2022	25.578	2.703	10,57	85	3,25
2021	25.448	2.618	10,29	-	-

Font: IDESCAT

Evolució de la població estrangera 2021-2023

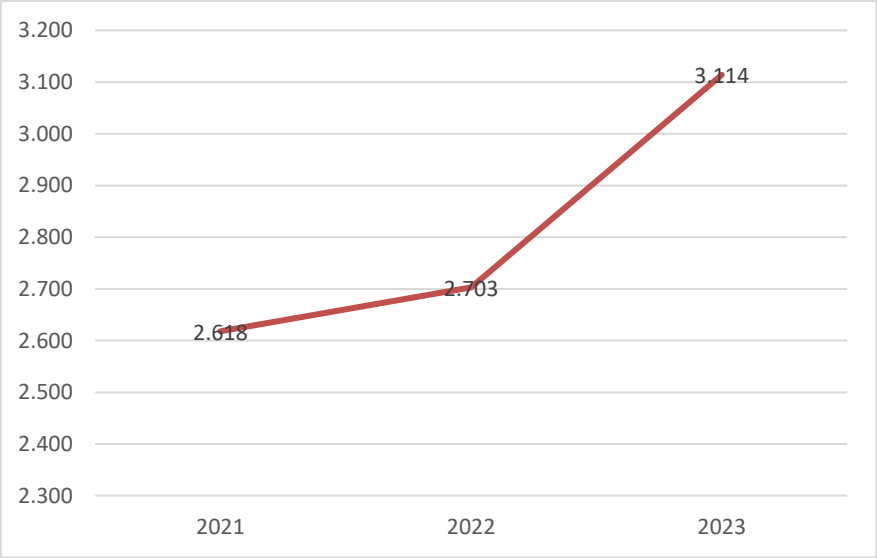

Font: IDESCAT

Les principals nacionalitats del col·lectiu de persones estrangeres residents a la comarca són les que es presenten en el següent gràfic.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Població estrangera al Ripollès (any 2023)

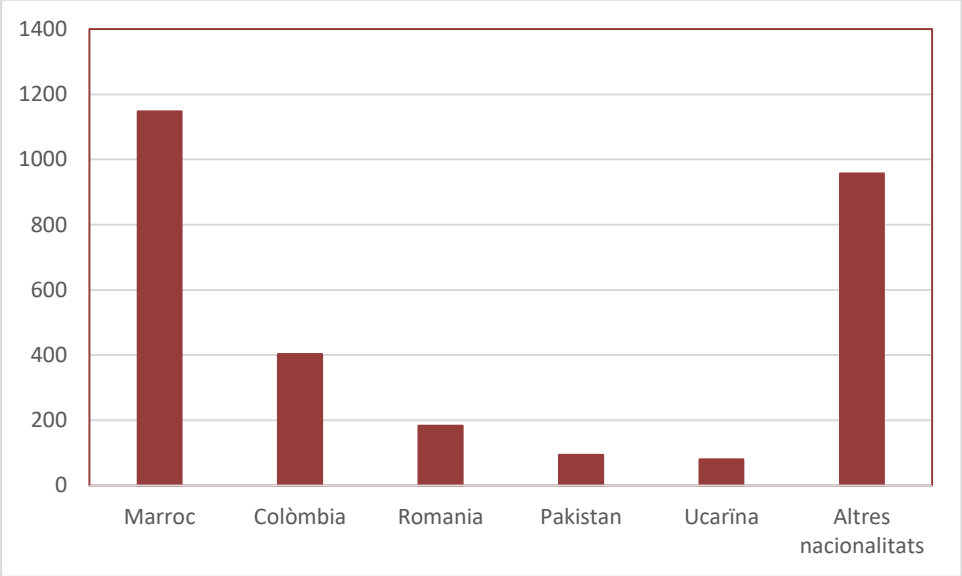

Font: elaboració pròpia amb les dades del XIFRA

Amb les dades de l'any 2023, es posa de manifest que l'impacte del balanç migratori és important a la comarca del Ripollès, ja que, a excepció dels anys compresos entre 2009 i 2017, on el balanç va se negatiu, la resta de períodes han estat positius. Per tant, podem confirmar que els moviments migratoris, tant interns com externs cap a la comarca han estat claus per definir l'estructura de la població.

Evolució balanç migratori extern del Ripollès (2003-2022)

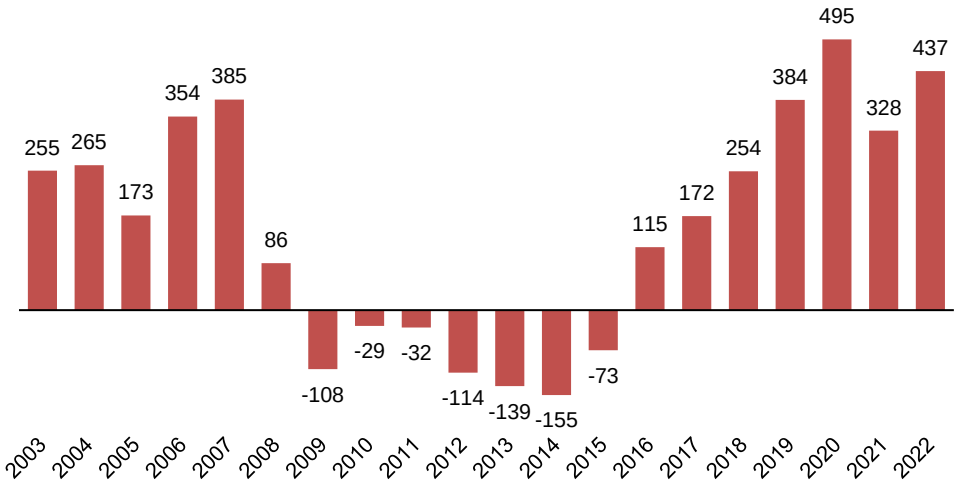

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

D'altra banda, si comparem les dades migratòries dels últims anys, es posa de manifest una relativa constància entre les migracions internes que es realitzen a la mateixa comarca. Per contra, si ens fixem en les migracions internes amb la resta de Catalunya, s'observa que tot i que a principis de l'any 2000 el balanç migratori entre les immigracions i les emigracions era baix, però positiu, entre els anys 2008 i 2016, aquest és negatiu. A partir de llavors, la tendència torna a canviar.

Altrament, si observem les migracions amb la resta de l'Estat espanyol, aquestes són generalment negatives entre els anys 2000 i 2016, fins a dia d'avui. Finalment, les migracions externes, presenten un patró totalment diferents als casos anteriors, i generalment (excepte l'any 2012 i el 2014) són àmpliament positius.

Aquest fet, posa de manifest que la comarca del Ripollès és un territori que rep molta immigració externa, i no tant de la resta de Catalunya o d'Espanya; i per contra, no es caracteritza per ser un territori on la gent que hi visqui emigri cap a l'exterior. Sinó al contrari, ja que es presenten unes pautes de migracions internes molt importants.

	2022	2021	2020	2019	2018
Migracions internes					
Dins la mateixa comarca	345	283	261	295	259
Amb la resta de Catalunya					
Immigracions	515	882	750	625	553
Emigracions	499	637	467	555	517
Balanç migratori	16	245	283	70	36
Amb la resta d'Espanya					
Immigracions	116	114	108	118	108
Emigracions	136	107	76	91	100
Balanç migratori	-20	7	32	27	8
Migracions externes					
Immigracions	665	257	236	377	304
Emigracions	228	181	56	90	94
Balanç migratori	437	76	180	287	210
Balanç migratori total	**433**	**328**	**495**	**384**	**254**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT

Pel que fa a les franges d'edat de les persones que conformen el balanç migratori de la comarca durant l'any 2022, s'observa com es concentren en el grup d'edat que va dels 35 als 44 anys, seguit per la franja pels de 15 a 29 anys, i que representen un 44,64%

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

del total. Aquest fet posarà de manifest que en teoria, aquestes franges d'edat són les que haurien d'acabar suposant la generació de mà d'obra per el territori.

2023	Homes	Dones	Total	% sobre la població
De 0 a 14 anys	310	272	582	8,69
De 15 a 29 anys	368	345	644	22,90
De 30 a 34 anys	148	172	320	10,28
De 35 a 44 anys	316	358	674	21,64
De 45 a 59 anys	317	303	611	19,84
De 60 anys i més	91	108	199	6,66
TOTAL	**1.550**	**1.564**	**3.114**	**% sobre la població**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT

Nivell de formació de la població

Partint de les dades del nivell d'instrucció de la població existents a dia d'avui (2021), podem dir que, en base a la població del moment (19.803), un 4,31% de la població no té cap titulació, que un 46,51% té una instrucció de primer grau, respecte un 21,07% que té una de segon grau, i que un 28,01% té estudis universitaris i superiors.

Pel que fa a la població que a dia d'avui es troba aturada (973 persones), i amb dades del primer trimestre de 2024, cal remarcar que un 10,07% no tenen cap tipus de titulació i que un 2,28% tenen els estudis d'instrucció de primer grau. Per contra, un 78,73%, disposa d'estudis de segon grau, i un 8,42% estudis superiors post-secundaris, posant de manifest una important afectació al mercat laboral.

A dia d'avui, hi ha feines que inicialment eren ocupades per persones amb un nivell de formació baix, i ara, són ocupades per persones amb una formació més elevada. Aquest fet, genera un desplaçament d'aquesta població amb menys formació cap a feines encara més precàries, a l'economia submergida, o a l'increment encara més de l'atur estructural que ja hi ha present al territori.

Idees clau del sector demogràfic

- El Ripollès és un comarca que està immersa en una dinàmica de pèrdua poblacional, tot i que a partir de l'any 2017 fins a dia d'avui, la tendència ha canviat. Amb tot, es posa de manifest que en els últims anys, s'han produït alts i baixos, però sempre en la forquilla entre 25.000 i 26.000 habitants.

- S'han donat d'alta 270 empadronaments. És remarcable que a la zona del Baix Ripollès, es guanyen 201 empadronaments i a la zona de la Vall de Ribes 50, mentre que a la zona de la Vall de Camprodon només 19, ja que els municipis de Setcases (13) i Vilallonga de Ter (9) són els que en perden més.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

- Un 70,55% de la població és al Baix Ripollès, la zona més poblada de la comarca, però són els municipis de Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol, Camprodon i Ribes de Freser on s'aglutina el 83,97% del total de la població comarcal.

- Dels 19 municipis que té la comarca, 12 tenen menys de 500 habitants, es posa de manifest que el Ripollès és un territori amb un caràcter marcadament rural.

- Elevada proporció de població major de 65 anys i elevat índex d'envelliment (193,46). Aquest és especialment preocupant en municipis de la Vall de Ribes (Queralbs, Ribes de Freser o Campelles), Vall de Camprodon (Setcases o Molló) i del Baix Ripollès (Vallfogona de Ripollès, Sant Joan de les Abadesses o Campdevànol).

- La franja de la població que es troba entre els 0 i 15 anys al Ripollès, representa un 13,30% del total, i acaba sent un percentatge força per sota de la mitjana dels municipis de la província de Girona, que és del 16,33%.

  D'altra banda, la franja de població de més de 65 anys al Ripollès representa una 25,72% del total, davant un 18,50% de la mitjana dels municipis de la província de Girona.

- El pes de la població estrangera sobre el total de població del Ripollès l'any 2022 representa un 10,40% del total.

- Les persones aturades a dia d'avui, tenen un perfil acadèmic superior que està generant un desplaçament del mercat laboral a aquelles persones que tenen una titulació més baixa.

Resum de dades

En l'apartat de distribució de població i evolució demogràfica, s'han utilitzat les dades demogràfiques que es disposen a dia d'avui, i que corresponen a l'any 2023. Això és a causa que aquesta classe de dades s'actualitzen de manera anual, i fins a finals d'any no es disposaran de les del 2024.

La resta de la informació que completa aquest apartat també serà de l'any 2022, ja que és l'últim període de que es disposa d'informació.

El mateix passarà a l'apartat de població estrangera, on al no disposar de tota la informació del mateix any, s'haurà igualat amb la del 2022, període en que disposem de totes les dades actualitzades.

Per últim, en l'apartat nivell de formació de la població, apareixen les dades de l'any 2021, que serà l'últim període que en disposem.

2. SITUACIÓ SOCIOECONÒMICA

Si s'analitza la situació de la comarca del Ripollès en termes macroeconòmics i amb les dades que es disposen de l'any 2022, es pot confirmar que els resultats de l'exercici del 2022 van tenir una millora similar al creixement del 2021.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Tot i aquesta millora, el resultat del bienni 2020-2021 és encara negatiu, amb un PIB el 2021 que se situava un -1,4% per sota el del 2019.

Durant aquest any 2022 s'observa que l'únic sector que ha incrementat la seva participació el VAB és el sector serveis amb un 11,7%, la resta de sectors han petit lleugeres baixades.

Tenint en compte l'evolució entre els anys 2019 i 2022, pel que fa al mercat de treball s'observa que l'únic sector que ha tingut un creixement en les afiliacions es el sector serveis amb un 7,6%. El sector de la construcció durant aquest mateix període ha patit una reducció del -14,4%. Amb les dades de tots els sectors es pot veure que les afiliacions durant aquest període s'han reduït un -1,4%.

Si s'analitzen aquestes mateixes dades amb el creixement entre l'any 2021 i 2022 si que es pot veure un canvi i millora global de les dades d'afiliacions. En aquesta comparativa entre els dos anys, el sector indústria ha tingut un increment del 3,3%, el sector serveis un 3%, la construcció s'ha estabilitzat amb només una pèrdua del -0,2% i el sector primari es el que pateix una pitjor situació amb un decreixement de només el -1.2.

Amb aquestes dades s'observa la bona evolució dels últims anys, però amb valors de VAB i afiliacions per sota de la COVID-19.

Creixement del VAB i l'afiliació al Ripollès. 2019-2022

(pels pesos VAB normal sobre cada agregació en %, pels canvis VAB real i afiliació de l'any o acumulada pels períodes en %)

	Pesos VAB 2021	Canvi 2022 VAB real	Contribució	Canvi 2022 Afiliació	Canvi 2019-2022 VAB real	Afiliació
	1	2	3=1*2/100	4	5	6
Grans sectors						
Primari	2,7	-1,3	-0,4	-1,2	-12,1	2,4
Indústria	32,1	-2,0	-0,6	3,3	-12,5	-0,7
Construcció	7,6	-0,4	0,0	-0,2	-14,4	-0,1
Serveis (privats i col·lectius)	57,6	11,7	6,7	3,0	7,6	7,9
TOTAL	**100**	**6,0**	**5,6**	**2,8**	**-1,4**	**5,1**

Font: Dades de l'anuari comarcal del BBVA 2023

**Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.*

Evolució per demarcacions catalanes del VAB de l'any 2019-2022

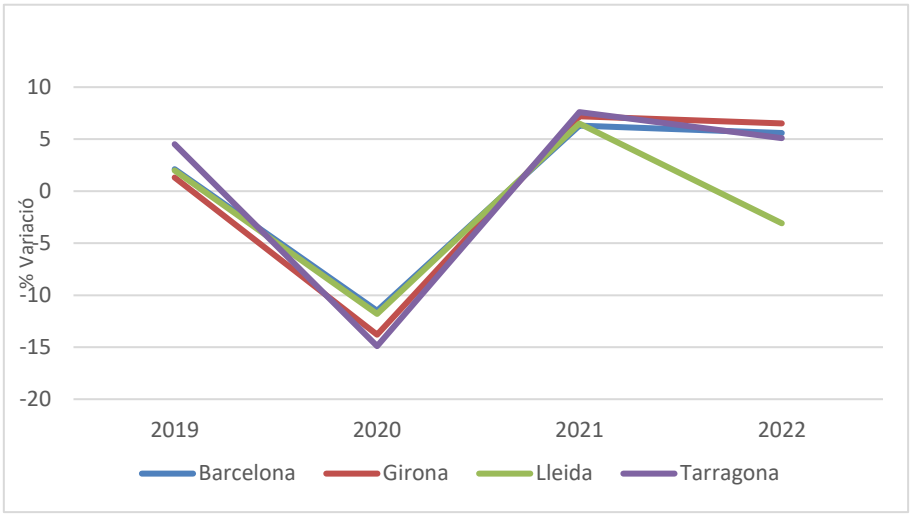

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'anuari comarcal del BBVA

Al Ripollès, el 2022 el VAB va créixer un 6,0% cosa que, amb l'augment del 6,6% de 2021, no va permetre compensar la davallada de l'epidèmia (-12,8%) i va situar el VAB generat el darrer any un -1,4% per sota el del 2019. Els resultats del 2022 van reflectir el fort creixement dels serveis (11,7%), el principal sector de la comarca amb un 58% del VAB, mentre queien tant la construcció (-0,4%) com la indústria (-2,0%), al mateix temps que el primari presentava una lleu caiguda (-1,3%).

La millora del 2022 es va traduir en un avenç notable de la afiliació (2,8%), expressant la dinàmica de Ripoll (2,9%), cosa que va situar els 10,8 mil afiliats un 5,1% per sobre els del 2019.

	Pes 2021 s/total VAB	Creixement real VAB 2022		Canvi acumulat (%) 2019-2022	
Sectors	**Nominal (1)**	**Creixement (2)**	**Contribució (3)**	**VAB**	**Afiliació**
Primari	2,7	-1,3	-0,4	-12,1	2,4
Indústria	32,1	-2,0	-0,6	-12,5	-0.7
Construcció	7,6	-0,4	0,0	-14,4	-0,1
Serveis	57,6	11,7	6,7	7,6	7,9
VAB total	**100**	**6,0**	**5,6**	**-1,4**	**5,1**

Font: elaboració pròpia a partir de l'Observatori de Treball I Model Productiu i l'anuari del BBVA

La fortalesa terciària del 2022 va ser el reflex de la millora del VAB dels serveis privats (13,7%), ja que el dels col·lectius retrocediren (-2,4%). La dinàmica dels primers express el dels personals, unes branques que aporten el 60% del VAB i van augmentar de manera agregada d'un elevat 13,6%. Parcialment, aquests resultats són un efecte de la millora turística: les pernoctacions al Ripollès es van incrementar un 94,5% (fins les

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

227,6 mil), fet que ha permès situar-les un 6,5% per sobre les del 2019; a aquestes branques, el 2022 es va afegir el fort augment del VAB de la resta de serveis privats (13,9%), fet que va situar el VAB agregat dels serveis el 2022 un 7,6% per sobre del generat el 2019.

En el mercat de treball, l'increment del 3,0% dels afiliats al terciari el 2022 va reflectir l'ascens del 3,2% en els serveis privats personals106 i a la resta de serveis privats (7,1%), mentre que els col·lectius es mantingueren (0,7%). En conjunt, els afiliats als serveis al Ripollès assoliren els 7,3 milers, un 7,9% per sobre del 2019.

	Pes 2021 s/total VAB	Creixement real VAB 2022		Canvi acumulat (%) 2019-2022	
Serveis	**Nominal (1)**	**Creixement (2)**	**Contribució (2)**	**VAP**	**Afiliació**
Comerç	22,3	14,3	3,2	36,1	12,1
Administració	21,1	16,1	3,4	6,2	7,4
Hostaleria	11,5	17,8	2,0	-27,8	5,0
Immobiliàries	16,1	7,6	1,2	14,5	34,8
Finances i assegurances	5,9	7,4	0,4	14,0	10,0
Total serveis privats	**87,4**	**13,7**	**11,9**	**9,0**	**9,7**
Serveis personals	59,5	13,6	8,1	9,7	10,0
Resta de privats	27,9	13,9	3,9	7,3	7,4
Administració publica	6,4	-2,3	-0,2	-1,3	0,0
Educació	4,4	-3,7	-0,2	-6,0	3,3
Sanitat i serveis	1,7	1,1	0,0	-2,6	2,3
Total serveis col·lectius	**12,6**	**-2,4**	**-0,3**	**-3,2**	**1,9**
VAB total serveis	**100**	**11,7**	**11,7**	**7,6**	**7,9**

Font: elaboració pròpia a partir de l'Observatori de Treball I Model Productiu i l'anuari del BBVA

En l'àmbit industrial, als registres pèssims de les branques energètiques (-5,9%), es van sumar els de les manufactures (-1,6%), per les caigudes de la metal·lúrgia i els productes metàl·lics (-2,1%) i indústries alimentàries i productes informàtics i electrònics, mentre que a la maquinària i equips el VAB va avançar. Aquesta dinàmica es va traduir en un rellevant ascens de l'afiliació al sector (d'un 3,3%), tot i que els 3 mil afiliats del 2022 encara es trobaven un -0,7 % per sota els registrats el 2019.

A la construcció, el descens del VAB el 2022 (-0,4%) reflecteix la davallada de l'obra civil (-6,8%), només parcialment compensada pels avenços de la d'instal·lació, demolició i altres especialitzacions (3,6%) i d'edificació i promoció immobiliària (0,4%), on els 80 habitatges iniciats van ja superar els 30 de 2019. L'afiliació va reflectir aquesta dinàmica amb una davallada del -0,2%.

Finalment, en el primari, l'agricultura va reduir un -26,9%, mentre que la ramaderia va créixer un 0,6%.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Detall principals branques productives	Pes 2021 s/total VAB Nominal (1)	Creixement real VAB 2022 Creixement (2)	Creixement real VAB 2022 Contribució (3)	Canvi acumulat (%) 2019-2022 VAB	Canvi acumulat (%) 2019-2022 Afiliació
Agricultura	**5,5**	**-26,9**	**-1,5**	**-29,0**	**-**
Plantes farratgeres	5,1	-27,7	-1,4	-28,9	-
Patates	0,4	-18,1	-0,1	-29,0	-
Cereals	0,0	-12,7	-0,0	-25,7	-
Ramaderia	**83,8**	**0,6**	**0,5**	**-12,8**	**-**
Boví	41,3	2,9	1,2	-15,7	-
Porquí	37,8	0,3	0,1	-8,2	-
Forestal i aqüícola	**10,7**	**-2,8**	**-0,3**	**-5,0**	**-**
Pesca marítima	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**-**
VAB total primari	100	-1,3	-1,3	-12,1	2,4
Industries manufactureres	**90,8**	**-1,6**	**-1,5**	**-11,6**	**-0,3**
Metal·lúrgia i productes	26,0	-2,1	-0,5	-18,0	-2,0
Alimentació, begudes i tabac	22,7	-4,4	-1,0	-10,7	0,5
Productes informàtics i electrònics	13,7	-3,4	-0,5	-16,7	-7,1
Màquines i equips mecànics	11,4	6,7	0,8	5,2	14,3
Cautxú i matèries plàstiques	6,6	-2,0	-0,1	-7,7	-17,4
Energia, aigua i gas	9,2	-5,9	-0,5	-20,2	-11,6
VAB total industria i energia	100	-2,0	-2,0	-12,5	-0,7
Edificació i promoció	**29,5**	**0,4**	**0,1**	**-13,7**	**-0,5**
Instal·lació i acabats	**41,5**	**3,6**	**1,5**	**-21,9**	**-0,1**
Obra civil	**29,0**	**-6,8**	**-2,0**	**-1,5**	**66,7**
VAB total construcció	100	-0,4	-0,4	-14,4	-0,1

Font: elaboració pròpia a partir de l'Observatori de Treball I Model Productiu i l'anuari del BBVA

Si s'analitzen més concretament els aspectes microeconòmics de la comarca del Ripollès, s'han de tenir en consideració diverses dades demogràfiques per tal de poder determinar el pes relatiu que tindrà l'economia de la comarca, en comparació amb la resta de Catalunya.

Es parteix que la població del Ripollès representa un 0,33% del volum total de població de Catalunya, i que la seva extensió és del 2,98% respecte del total del territori. Paral·lelament, s'ha de tenir en consideració que la piràmide de població de la comarca se situa molt per sobre de la mitjana de Catalunya.

Aquest espai suposa el 2,98% respecte del total del territori i té una densitat de població menor que la mitjana de Catalunya sobre el total de la població comarcal i amb una taxa d'envelliment molt superior a la mitjana catalana.

Es proposen una sèrie d'accions per desenvolupar en l'àmbit de l'acompanyament a les petites unitats econòmiques, empreses i autònoms del territori, amb l'objectiu final de mantenir i afavorir el creixement econòmic.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

El PIB (analitzat com el valor generat a la comarca). Estructura del VAB.

	€ en milers	SECTOR			
	PIB	Primari	Indústria	Construcció	Serveis
Ripollès	515,00	8,19	160,17	32,96	314,15
		1,59%	31,10%	6,40%	61,00%
Catalunya	255.029,00	1632,00	48.479,00	11.752,00	193.166,00
		0,64%	19,01%	4,61%	75,74%

Font: elaboració pròpia a partir de l'Observatori de Treball I Model Productiu i l'anuari del BBVA

Posa de manifest la major ponderació del sector industrial i la menor generació de valor en el sector serveis, respecte de l'estructura de Catalunya (no és homogènia la relació en el temps (2020-2023).

Les dades micro que permeten la radiografia de l'activitat econòmica, llevat dels serveis del sector públic

Per facilitar una visió del conjunt de l'activitat econòmica del territori s'agrupen, per sectors d'activitat, les empreses, amb facturació superior a 600 mil €, indicant el nombre d'empleats. Addicionalment s'indica el nombre d'autònoms que estan registrats a la comarca, així com el nombre d'empreses, no recollides en el present estudi, amb facturació inferior als 600 mil € i els seus empleats, de les quals es disposa d'informació

L'anàlisi ha estat realitzada sobre un registre de 1.572 empreses de les quals, les que informen, tenen en conjunt 3.214 empleats i aconsegueixen una facturació de 610.178 milers d'€.

S'ha efectuat l'anàlisi sobre 136 empreses, el 8,65% de les registrades, que aporten el 81% de l'ocupació i el 86,56% de la facturació.

Les 164 empreses següents a les analitzades, fins a les 300 primeres, amb volum de facturació inferior a 600.000€ aporten una facturació de 35,6 milions€. Per tant, el 10,4% addicional d'empreses aporta el 5,8% de la facturació total. La resta de dades del registre s'ha obviat per falta de rellevància o no indiquen ni plantilla ni facturació

Recorda que només es registren i analitzen empreses amb seu al Ripollès. Societats, com Comforsa amb seu a Barcelona, així com l'activitat desenvolupada al territori per les cadenes de distribució: Esclat - Bon Preu, Lidl, etc., tampoc estan recollits, o l'activitat desplegada pels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya a Vall de Núria i Vallter.

No totes les empreses registrades en els quadres que es faciliten, han indicat el nombre d'empleats, per l'any en què es recull el volum de facturació. En aquest cas s'ha optat pel nombre dels empleats de l'any anterior, si es va indicar.

Algunes empreses que van figurar en anàlisis anteriors, s'han mantingut en el present, encara que la seva facturació sigui lleugerament inferior a 600.000€.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

- **Subsectors de la indústria, la construcció i els serveis, amb empreses facturant més de 600 mil€**

a) Indústria

Les xifres de facturació s'expressen en milers d'€.

VENTILACIÓ - FLUÏDS	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Soler i Palau	221	65.910
Casals Ventilació AIR	112	17.878
Sodeca Holding SL	13	2.391
TOTAL	346	86.179

METALL	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Ripleg SA	35	8.192
Matrix SA	62	7.408
Soldatal SL	44	8.848
Solter Soldadura SL	32	4.758
Indústries Salgueda SA	16	6.367
Assistència i millora tècnica industrial SL	22	2.928
Foneria Ripollesa SL	26	2.650
Muntatges FBR SL	2	731
Mecbassa SL	8	711
Mecanitzats Industrials SL	6	622
Famax SL		
Chaper SL	7	708
Estampacions Metàl·liques Diaz SL	9	789
Taller J. Cambras SL	9	1.558
Taller Segadell SRL	18	2.140
PR Soldaduras	9	1.390
TOTAL	305	49.800

PAPER I CARTRÓ	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Celulosa Industrial Alto Ter SA	47	14.521
La Papeleria del Freser	3	895
Papereria Ripollesa SL	3	1.361
Cartronatges del Ripollès	6	1.286
TOTAL	59	18.063

INDÚSTRIA DEL PLÀSTIC	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
M. MAX Plastic SA	34	20.263
Labplast SL	14	2.270
Cibin Plast SL	14	1.258
TOTAL	62	23.791

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

AUXILIAR AGROALIMENTÀRIA	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Fibran	238	29.289
Pinsos Nutribó SA	9	32.691
Edible Casings SL	104	11.946
TOTAL	351	73.926

AGROALIMENTÀRIA	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Carns de Confiança SL	43	12.073
Galetes Camprodon SA	67	7.129
Carnicas Baltasar	7	1.094
Casanova Hermanos SA	18	3.591
Cassa ExRamaderes	6	2.002
Corcamp SL	2	2.341
Embotits Cross SA	5	538
Embotits C. de Planoles SA	7	818
Ripoll Pan SL	19	1.117
Florencio Font Canal SA	8	1.471
TOTAL	182	32174

EDICIÓ I ARTS GRÀFIQUES	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Maideu SL	7	1.242
Campi Gràfic SA	6	1.099
TOTAL	13	2341

ALTRES INDÚSTRIES	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Artesania Pirineu SL	38	5.035
Anguita Aplicacions	8	714
Fusteria Miró SL	7	800
Fusteria Navio SL	6	674
Estiluz SA	20	3.846
Ripleg Grup SL	18	1.369
Tensión Téxtil SL	30	2483
Hilados Moto SA	32	1.286
Llampec-Morer SL	4	946
Vic Industrial	6	12.001
TOTALS	169	29154

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

b) Construcció i promoció immobiliària

CONSTRUCCIÓ - PROMO IMMOBILIARIA	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Construccions J Martínez Portabella	9	644
Construccions DESMO SA	21	6.324
Promocions Rairot SL	nd	1.250
Masvil Grup Empresarial SL	2	571
NEILS Tècnics i serveis SL	33	824
Construccions JOPRADA SL	9	1.483
Construccions Freixenet Camprodon SL	7	901
Construccions Icart	10	854
Promocions Villarroya Rosell SL	12	925
Excavacions Lluís Icart SL	5	745
Construccions Llorenç Rigat SL	7	739
Comercial Claranova SA	1	626
Prom Ter Ritort	nd	2.427
Construccions J Geli	4	913
TOTAL	120	19226

c) Serveis

HOTELS RESTAURANTS OCI	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Els Caçadors	23	2.165
Camping Xenturri	14	1.782
Camping els Roures	14	1.300
Vallter SA	21	1.363
Hotel la Solana	6	963
Calitxó Hotel	12	811
El Pont 9	13	1.363
Resgurard dels Vents	10	773
Catalunya Park Hotel	6	749
TOTAL	119	11.269

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

ELECTRICITAT I GENEREDADORS D'ENERGIA	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Lersa Electricitat	17	2.064
Eiss Eolica	nd	3.348
Instal·lacions i M. de Plantes Energètiques SL	15	1.710
Fluid Electric Camprodon	n.d.	1.878
Elèctrica Vaquer SA	3	777
Hidrodata SA	20	16.186
TOTAL	55	25963

COMERÇ	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Arimany Ferros SL	17	11.386
Comercialitzadora LERSA	14	7.718
Marcomueble Decoración	2	2.883
Eclisse Iberia SL	10	4.763
Comercial Torrens SL	2	3.265
Materials del Freser SL	4	717
Informatikstore SL	3	526
Tecnical Ripoll SA	6	2.236
Planas Forestal i Jardí	4	1.038
Materials Güell	6	838
Aviram Selgas SL	5	1.033
Palau Carnissers SL	4	981
DICO Ripollès SL	4	1.082
LADOSI 2.0 SL	8	518
Comercial Pirene SL	11	959
Filla e Casanova SL	3	924
Ricam Instal·lacions	1	1.846
TOTAL	104	42.713

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Electrical Motor 2009 SL	19	1,28
Ricam Instal·lacions	11	1.017
Eudald Viñas SL	7	850
TOTAL	37	1.868

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

ALTRES SERVEIS	TREBALLADORS	FACTURACIÓ
Manteniments industrials Servycat	53	5148
Max Service SL	126	4.579
Informàtics MiB Ripoll		
333 Corporate 1998 SL	7	2.555
Auto Ripollès Motor	7	667
Limpid	11	805
Solsau SL	11	754
Moncanut Serrallers SL	4	625
COP Germans Marty SA	10	1.479
Aigües Puigmal SL	2	651
Dou Associats	8	1.425
Serveis de Manteniment del Pirineu	35	1.803
Invesbiotic	4	1.133
Roca Tenas	22	1.012
RUM Mecànica Industrial	14	907
Garatge Roma	4	861
NEILS Tècnics	33	824
Evols XXI	6	715
Dental Ripoll	7	677
Tallsbosmat	5	676
TOTAL	369	27296

La síntesi dels quadres que precedeixen diu:

EMPRESES			TREBALLADORS		FACTURACIÓ	
Indústria	52	38,24%	1487	56,65%	315.428	59,72%
Construcció	14	10,29%	120	4,57%	19.226	3,64%
Serveis	70	51,47%	1018	38,78%	193.533	36,64%
TOTAL	136	100%	2625	100%	528187	100%

	FACTURACIÓ	TREBALLADORS	FACTURACIÓ / TREBALLADOR
Indústria	315.428	1.487	**212,124**
Construcció (*)	15.549	120	**129,575**
Serveis (*)	188.307	1.018	**184,977**
	519.284	2.625	197,822

** La corresponent als treballadors. Empreses sense indicació.*

El sector industrial amb el 56,65% de l'ocupació genera el 59,72% de la facturació. Això dona el caràcter eminentment industrial al Ripollès.

La major participació en el volum de facturació de la ponderació en l'ocupació, justifica la facturació/empleat més alta per sector 212.124€/empleat

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

I si bé la mitjana de facturació / empleat, de les empreses analitzades, és de 197.822 €/empleat, es posa de manifest les notables diferències entre empreses del mateix sector o entre elles, sense focalitzar el sector.

De les empreses que han indicat la seva plantilla (131), s'ha elaborat el següent quadre que posa de manifest la mida de les empreses del Ripollès a nivell de persones treballadores. El 65,6% tenen entre 2 i 19 empleats.

TREBALLADORS	EMPRESES	PERCENTATGE
<5	31	23,66%
>5<11	36	27,48%
11<15	19	14,5%
15<20	12	
20<30	9	
30<40	10	
40<70	8	
70<100	1	
100<150	3	
150<300	2	
n.d.	5	
	136	100,0%

Juntament amb l'activitat econòmica generada per societats mercantils, hi ha la que generen els autònoms, que al Ripollès són 1.165, amb tota classe d'activitats, com ara: bars, restaurants, perruqueries, petit comerç, atenció a persones, elaboració de formatges, etc. i dels quals no es disposa de dades sobre facturació o plantilles.

Idees clau de la situació econòmica

- La situació de la comarca del Ripollès en termes macroeconòmics, i amb les dades que es disposen de l'any 2022, es pot confirmar un creixement important del 6% respecte l'any anterior
- El sector serveis té un pes del 57,6 % sobre l'aportació del VAB.
- Increment d'un 2,8% sobre les afiliacions de l'any anterior. Indústria amb un increment del 3,3% i serveis amb 3%
- El sector serveis es l'únic sector que ha generat un VAB superior al de l'any 2021. Aquest increment ha estat degut a una millora molt destacable del turisme durant l'any 2021 i 2022.
- Tot i que la Indústria ha tingut un VAB negatiu del -2% respecte l'any anterior, es el sector que mes contractacions ha realitzat, amb un increment del 3,3%

Resum de dades

En aquest apartat s'hauran utilitzat les dades macroeconòmiques i microeconòmiques que es disposen a dia d'avui, i que corresponen a l'any 2022. Això es degut a que aquesta classe de dades s'actualitzen de forma anual, i fins a finals d'any no es disposaran les del 2023.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

2.1 EL MERCAT DE TREBALL AL RIPOLLÈS

LLOCS DE TREBALL AL RIPOLLÈS

a) Treballadors afiliats al Ripollès per compte de cotització (1)

Amb les dades que es disposen al primer trimestre de 2024, l'ocupació al Ripollès se situa en 11.130 afiliats per compte de cotització entre assalariats i autònoms. Aquesta xifra, en comparació amb el mateix període del 2023, posa de manifest un increment de 390 persones.

Treballadors afiliats totals (assalariats+ autònoms) 1T 2020-2024

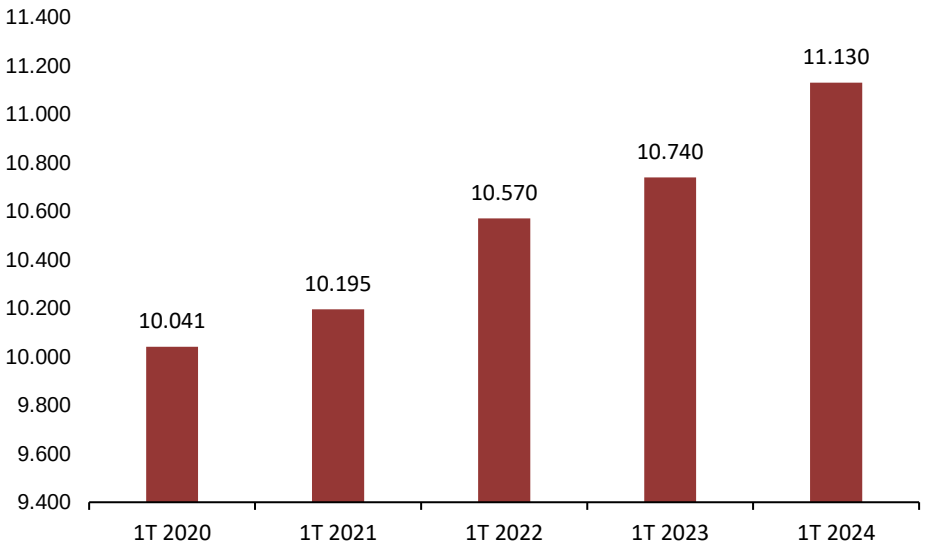

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Treballadors afiliats totals (assalariats+ autònoms) 1T 2020-2024

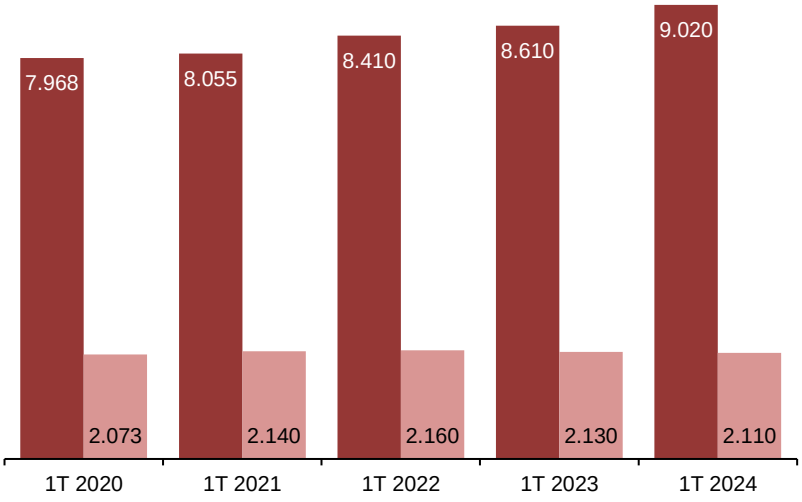

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

b) Afiliació per règim i sectors econòmics

Amb les dades que es disposen al primer trimestre de 2024 per sectors, podem veure que el sector serveis representa més de la meitat de l'ocupació de la comarca en un 69,05% amb un total de 7.685 treballadors/es, seguit per la indústria en un 22,69% i amb 2.525 treballadors/es; i a molta distància la construcció, en un 5,57% i amb 620 treballadors/es; i, finalment, l'agricultura, en un 2,69% i amb 300 treballadors/es.

Llocs de treball (assalariats i autònoms) del 1T 2024

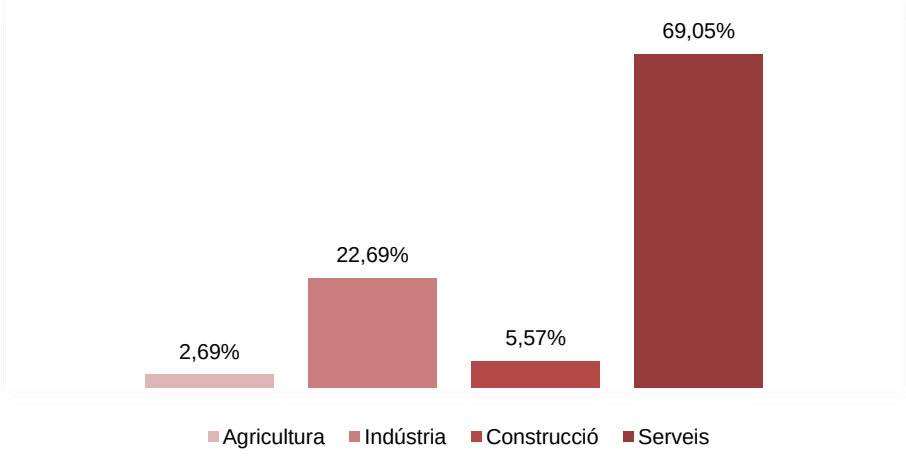

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

En termes de l'afiliació per règim i sectors, es posa de manifest que el règim principal del sector de l'agricultura és el d'autònoms, en canvi el sector de la indústria i el dels serveis, l'afiliació per compte d'altri és el majoritari. Finalment, el sector de la construcció és el més equitatiu en el règim de les afiliacions.

Llocs de treball per sectors i règims 1T 2024

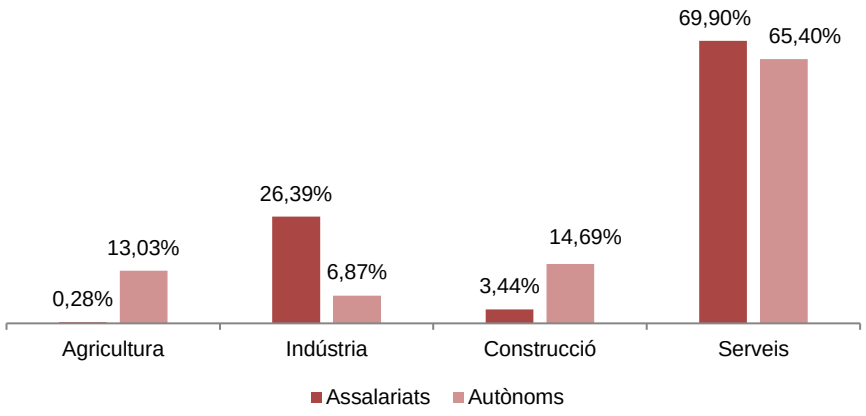

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Resulta remarcable que, de totes les persones assalariades i autònomes que configuren el mercat laboral de la comarca del Ripollès, gairebé tres quartes parts de les persones actives al territori, les localitzem al sector serveis. Per tant, es pot concloure que aquest sector ofereix una cobertura important a molta població.

D'altra banda, la indústria és els segon sector amb més presència a la comarca, i que conjuntament amb els serveis, representen el 96,29% del total d'assalariats al Ripollès, mentre que la construcció i l'agricultura esdevenen gairebé residuals.

En relació als autònoms, també destaca la importància del sector serveis, que amb un 65,40% se situa per sobre del sector de la construcció que suposa un 14,69%, el sector primari que suposa un 13,03% i el sector industrial que suposa un 6,87%.

Evolució nombre d'assalariats i d'autònoms per sectors

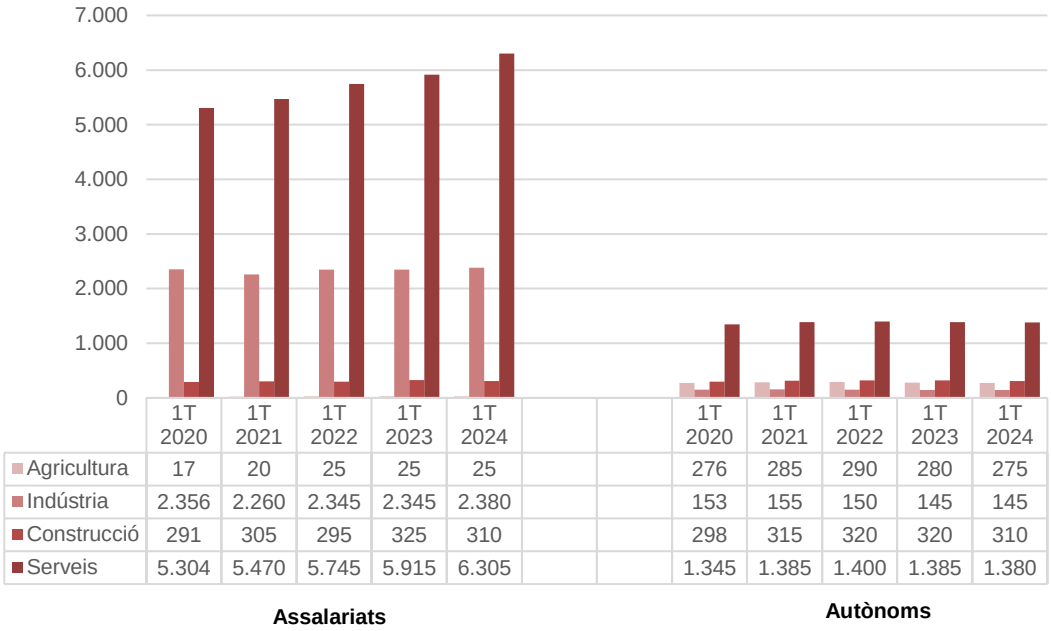

	1T 2020	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024	1T 2020	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024
Agricultura	17	20	25	25	25	276	285	290	280	275
Indústria	2.356	2.260	2.345	2.345	2.380	153	155	150	145	145
Construcció	291	305	295	325	310	298	315	320	320	310
Serveis	5.304	5.470	5.745	5.915	6.305	1.345	1.385	1.400	1.385	1.380

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Al llarg dels últims anys, comparant 2020-2024, l'evolució dels llocs de treball al sector serveis mostren un augment important. Es tradueix en un creixement de 1.036 persones. La construcció també creixerà en 31 persones, la indústria ho farà en 16 persones, i el sector agrícola en 7 persones.

POBLACIÓ OCUPADA DEL RIPOLLÈS

Amb les dades que es disposen del 4T de 2023, la població ocupada del Ripollès arriba als 11.000 persones, suposa un augment de 95 persones respecte del 4T de 2022.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Evolució dels ocupats (2019-2023)

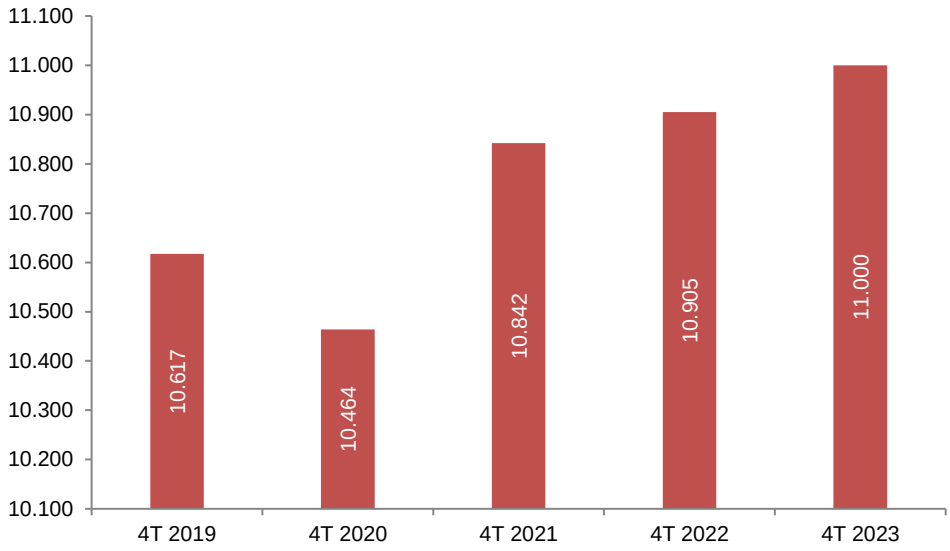

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de XIFRA

Evolució dels ocupats per grups d'edat

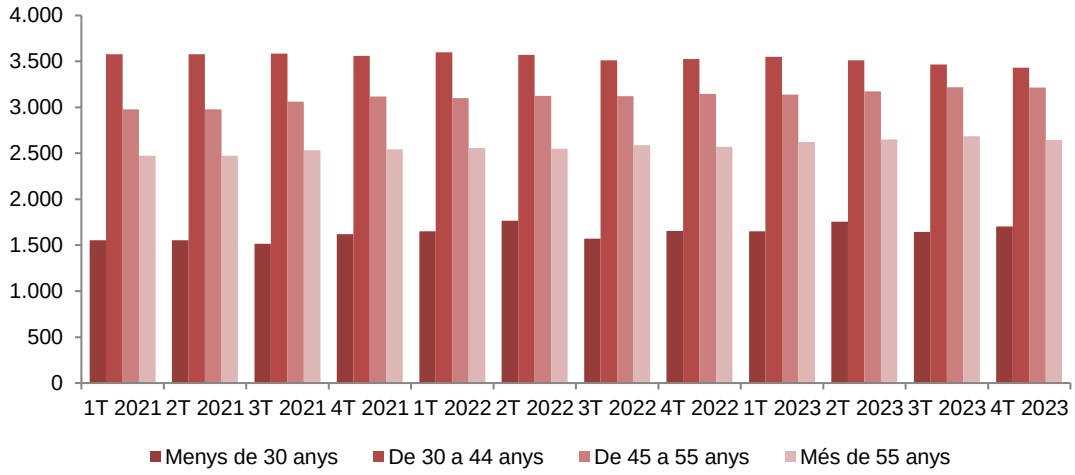

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

ATUR

En termes generals, en els darrers anys, l'evolució de l'atur a la comarca ha seguit una tendència a la baixa, tot i l'augment que es va produir arran de la crisi financera entre els anys 2008 (1.395) i el 2009 (1.700); i el repunt final que es va produir el 2012 (1.502) abans de la recuperació econòmica dels anys 2013 al 2019. Actualment, l'atur del 4T de 2023 ha arribat a les 852 persones aturades, fet que posa de manifest un increment (31 persones) respecte del mateix període que l'any anterior.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Evolució per mesos de les persones aturades al Ripollès

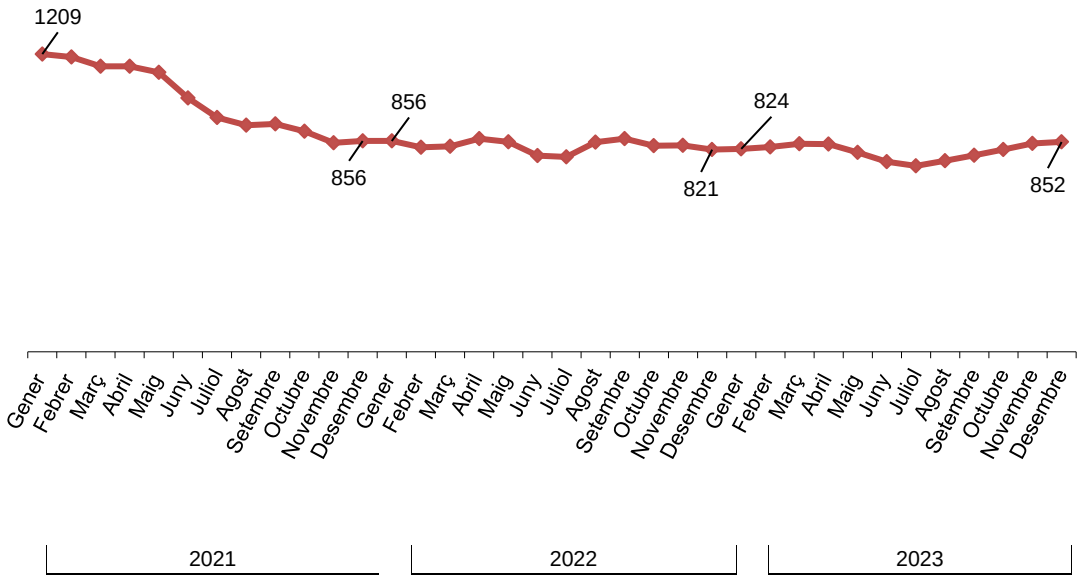

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

En aquest punt, si s'analitzen les dades a desembre, s'observa que inicialment l'evolució d'atur, durant els anys forts de la crisi, sobretot entre el 2011 i 2013, el Ripollès va assolir registres d'atur elevats, arribant a uns màxims importants respecte el 2008, passant de 1.628 persones l'any 2011, a 1.802 persones. A partir de llavors, el nombre d'aturats va anar minvant progressivament fins a arribar a 887 persones el març del 2020, tot i que com a conseqüència de la crisi sanitària, la xifra va augmentar arribant a les 1.159 persones el març del 2021, sobre una població activa de 11.626 persones i una taxa d'atur comarcal del 9,87%. Amb les dades del 4T de 2023, hi ha 852 persones aturades i una taxa d'atur del 7,19% molt per sota de la mitjana catalana, que és del 9,20% (4T de 2023).

Com s'ha comentat abans, a dia d'avui, es posa de manifest aquest relatiu retorn a la normalitat, amb una reducció dràstica de les persones aturades a la comarca del Ripollès, que es tradueix en 310 persones menys respecte el 4T de 2020, i que ens situa en els nivells més baixos de la història.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Evolució anual de les persones aturades al Ripollès (desembre 2023)

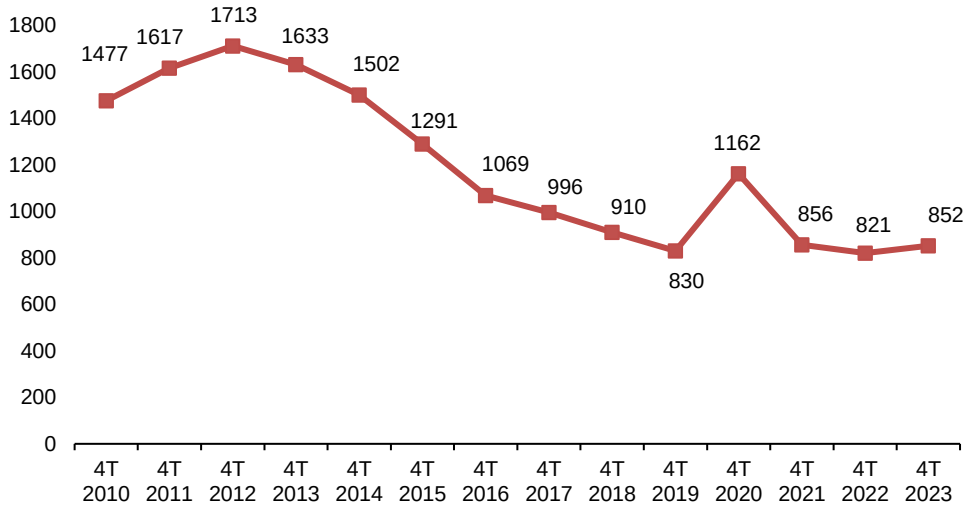

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Aquesta reducció del nombre d'aturats, tal i com es pot veure en els gràfics anteriors, és present en més o menys mesura a tot el territori del Ripollès, però en aquest cas, afectarà de manera diferent a cada àmbit geogràfic, ja que la dinàmica ocupacional serà molt diferent d'un lloc a l'altre.

Tot i aquesta tendència històrica a la baixa (excepte el període de la crisi sanitària), a dia d'avui es pot observar un increment del nombre d'aturats, respecte del mateix període de l'any anterior. Municipis com Sant Joan de les Abadesses (50), Campdevànol (35) o Ribes de Freser (15), són els que han crescut més en nombre d'aturats. Aquest fet, suposa que la reducció que s'ha produït en d'altres municipis, no és suficient per pal·liar el creixement que s'hi ha manifestat.

Evolució del nombre d'aturats pels àmbits geogràfics del Ripollès

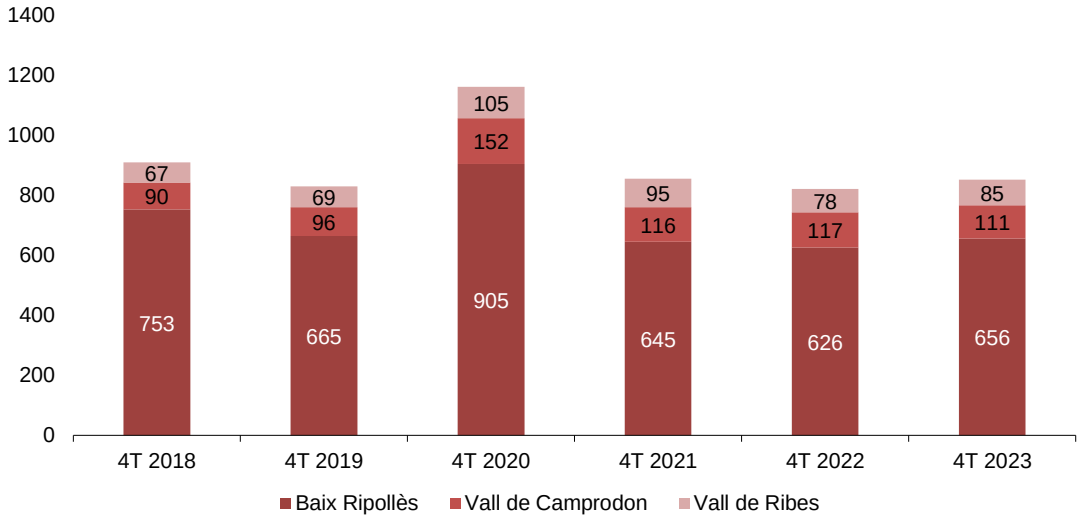

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

En el seu conjunt, el nombre de persones aturades al Ripollès, al 4T de 2023, arriba a les 852 persones. Per municipis, on es troben més aturats és a Ripoll amb 431, ja que és la capital de la comarca i el municipi on hi ha un nombre més elevat d'habitants. El segueixen, Sant Joan de les Abadesses (100), Campdevànol (97), Ribes de Freser (53), Camprodon (52), i Sant Pau de Segúries (24). Es manifesta així una correlació bastant comuna on els municipis amb un major nombre d'habitants són els que presenten un major nombre d'aturats.

En relació al mateix període de l'any anterior, observem que hi ha una tendència a l'increment del nombre d'aturats a tots els municipis de la comarca, i que farà que en aquells on es redueixi l'atur, no siguin suficients per equilibrar aquest increment.

A grans trets, mentre Camprodon (-14), les Llosses (-4) o Vallfogona de Ripollès (-4), són els que redueixen més el nombre d'aturats, Ripoll (18), Campdevànol (11) o Sant Joan de les Abadesses (9), són els que els n'incrementaran més. Per tant, es pot arribar a la conclusió que existeix una relació entre la mida del municipi, i per tant el volum de possibilitats de trobar feina, amb l'augment o la reducció del nombre d'aturats.

En base això, la taxa d'atur a la comarca del Ripollès es fixa en un 7,19% al 4T de 2023, respecte del 7,00% que es tenia de taxa d'atur el mateix període de l'any anterior, fet que evidencia un lleuger creixement, tot i això molt poc significatiu en termes macro i microeconòmics.

És important remarcar que, a dia d'avui, els municipis ripollesos amb una taxa d'atur per sobre de la mitjana comarcal són Vallfogona de Ripollès (9,91%), Gombrèn (9,09%) i Planoles (8,78%). Aquests municipis, són dels més petits de la comarca, i per tant, representen un volum molt baix respecte del total de la població. Això farà que, tot i que sigui rellevant i s'hagi de tenir present, la seva incidència respecte del volum total de persones aturades a la comarca no sigui molt significatiu.

Per la seva banda, Ripoll també està per sobre de la mitjana comarcal amb un 8,88%, ja que com s'ha esmentat abans, és el municipi on hi ha més població, i a la vegada, més activitats econòmiques. La resta de municipis amb més volum de població, situen la seva taxa d'atur per sota la mitjana comarcal.

Per contra, altres municipis de la comarca del Ripollès, es troben molt per sota de la mitjana comarcal, com és el cas de Setcases (1,04%), Les Llosses (2,78%), o Campelles (3,85%), entre d'altres.

A grans trets, i respecte del mateix període de l'any anterior, es posa de manifest un petit increment de la taxa d'atur, que representen aquestes 31 persones aturades més. Per tant, el període de l'estat d'alarma i la crisi sanitària, sembla que ja està superat i s'arriba a les xifres prepandèmiques.

Si s'observen les dades següents, s'arriba a la conclusió que els municipis amb un major nombre d'habitants, presenten un major nombre d'aturats, ja que a la vegada, són els llocs on es troben més activitats econòmiques. I al mateix temps, aquest municipis amb un major nombre d'habitants són els municipis on es pot observar una recuperació més important.

En aquest punt, i com a dada rellevant, cal dir que el 88,85% dels aturats del Ripollès es localitzen als 6 municipis amb més població, i només l'11,15% dels aturats als altres 13 municipis.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Distribució territorial de l'atur (març 2023)

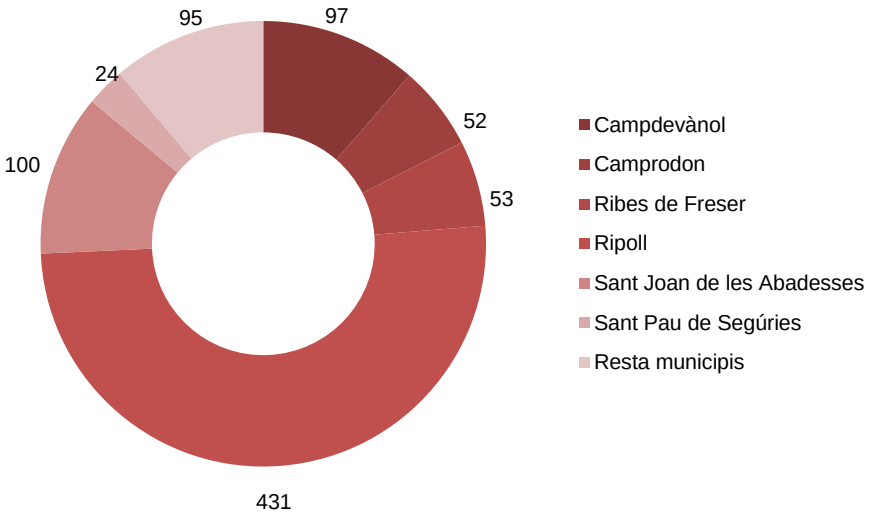

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

a) Perfil de les persones aturades al Ripollès

La xifra de persones aturades al 4T de 2023 és de 852 persones, amb una taxa d'atur del 7,19%. D'aquestes, 386 són homes i 466 dones. Per contra, la xifra de persones aturades al 4T de 2022 eren de 821 persones, amb una taxa d'atur del 7,00%. De les quals, 351 eren homes i 470 eren dones.

	Atur població					
	4T 2022		**4T 2023**		**Variació**	
	Atur	Taxa d'atur	Atur	Taxa d'atur	Atur	Taxa d'atur
Homes	351	5,67%	386	6,18%	35	9,97%
Dones	470	8,49%	466	8,32%	-4	-0,85%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

A dia d'avui, es posa de manifest que, per franges d'edat, el perfil de les persones aturades és molt més elevat per aquelles que tenen més de 55 anys. En concret, 338 persones que representen un 39,67% respecte del total del 4T de 2023.

Per contra, i reduint la tendència que havia passat anys enrere, el grup d'edat que presenta menys persones aturades és la que va dels 16 als 24 anys. En concret són 49 persones que representen un 5,75% respecte del total.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

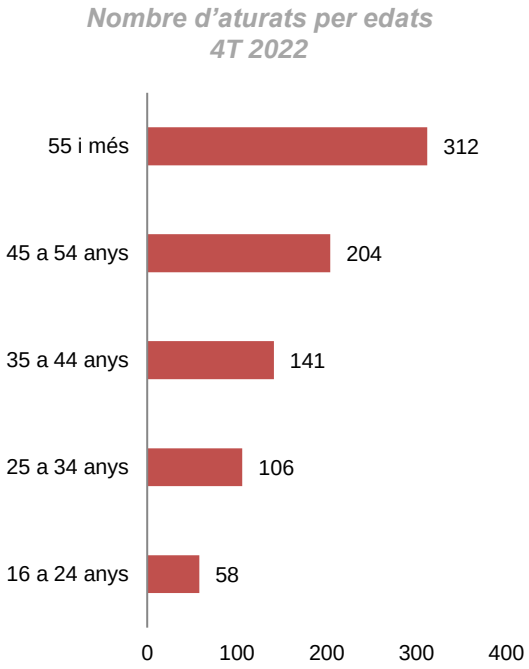

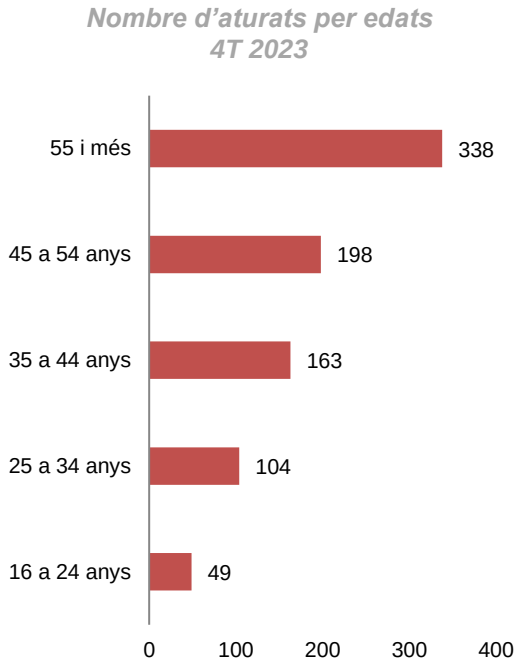

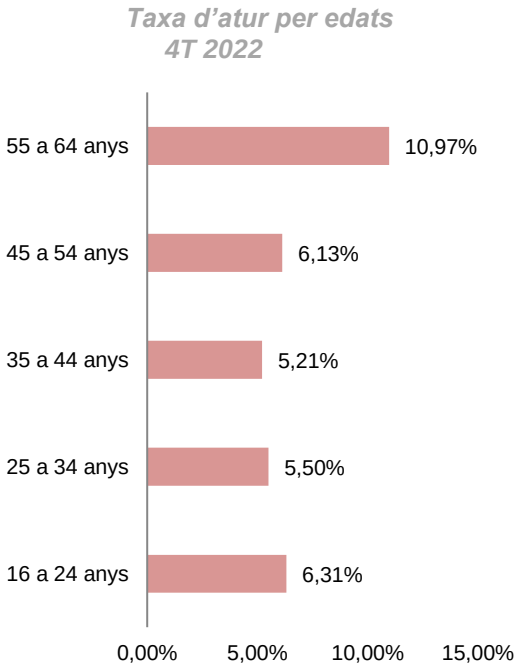

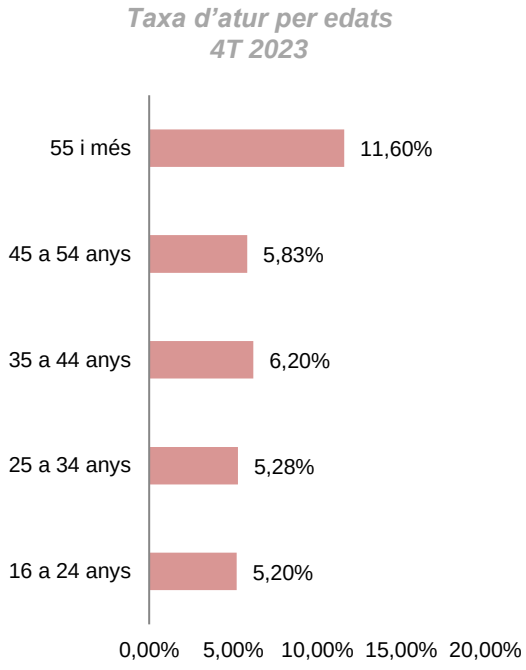

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT, XIFRA i Observatori Mercat del Treball

Per grans sectors d'activitats, es posa de manifest que de les 852 persones que estan a l'atur al 4T de 2023, un 70,54% provenen del sector serveis i un 17,14% del sector industrial. Per contra, només un 1,76% provenen del sector agrícola i un 5,87% del sector de la construcció.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Atur per grans sectors (4T 2022)

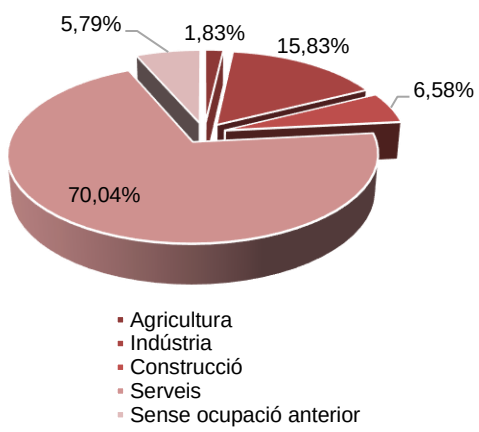

Atur per grans sectors (4T 2023)

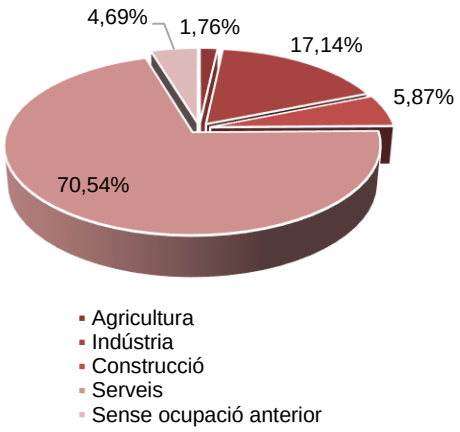

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Si es parla de la dinàmica dels grans sectors d'activitats, s'observa com en el sector serveis es concentra més de la meitat del total d'aturats que hi ha al Ripollès.

Tot i la tendència global a la reducció del nombre d'aturats que hi havia en els darrers anys a la comarca del Ripollès, a partir del mes d'abril 2020, amb l'inici de la crisi sanitària, es va produir una augment de la llista d'aturats. Aquest increment del nombre d'aturats, principalment al sector serveis, va continuar en els períodes de juny-setembre, mesos tradicionalment de vacances, i positius pel sector serveis ja que es fa un major nombre de contractacions, van quedar limitats o directament suprimits. Tota l'activitat econòmica que es generava en aquest períodes es va veure afectada greument. A partir del primer trimestre de 2021, s'observa una reducció considerable de l'atur, fins arribar a l'actualitat.

En relació a la distribució dels contractes registrats durant el 4T de 2023 a la comarca del Ripollès, es posa de manifest que, de les 346 contractacions, 138 són ordinaris a temps indefinit i 135 eventuals per circumstàncies de producció. La resta són contractes per interinitat (45), convertits en indefinits (12), inserció (8) o per jubilació parcial (5).

Per franges d'edat, es posa de manifest la tendència global que afecta el mercat laboral a dia d'avui, i que es representa en una forta presència de l'atur entre les persones majors de 50 anys (439). Per contra, i trencant la tendència global que s'ha produït des de feia molt temps, són les persones menors de 35 anys, qui presenten menys atur (153).

Pel que fa a l'atur registrat de la població estrangera, en el 4T de 2023, es posa de manifest que de les 160 persones aturades, 66 són homes i 94 són dones, a diferència de les 142 persones (53 homes i 89 dones), que hi havia aturades a la comarca en el mateix període de l'any 2022.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

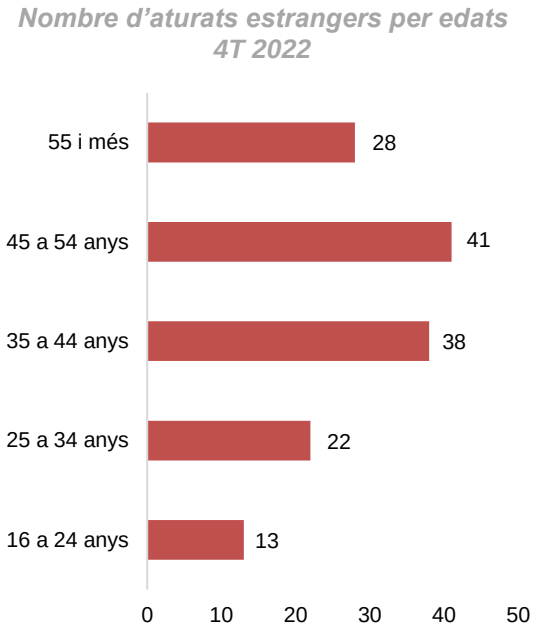

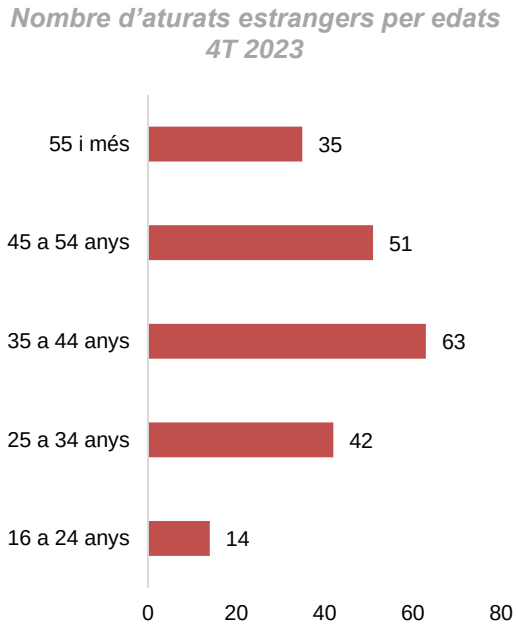

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Per sectors d'activitat, 100 persones (62,5%) provenen del sectors serveis, 18 persones del sector industrial (11,25%), 7 del sector agrícola (4,37%) i 9 del sector de la construcció (5,62%). Per contra, 26 de les persones aturades no tenen ocupació anterior (16,25%).

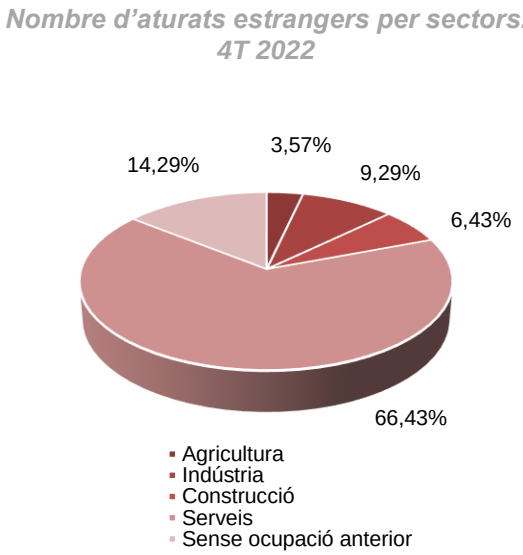

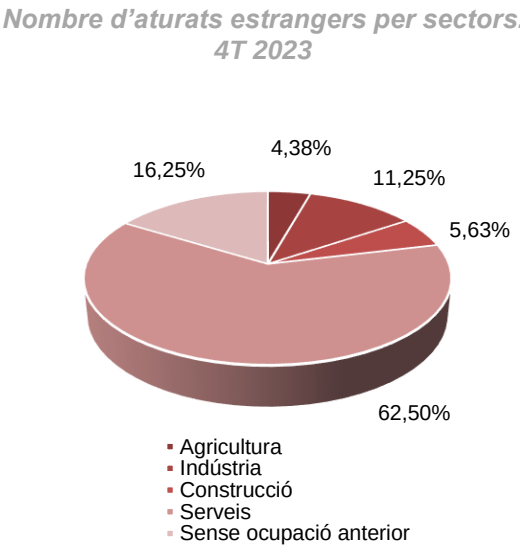

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

A nivell municipal, es posa de manifest que els municipis amb un nombre més elevat d'aturats estrangers són Ripoll (102), seguit de Sant Joan de les Abadesses (21) i de Camprodon (9).

En relació a l'evolució del nombre d'aturats estrangers, s'observa que en els darrers anys, es va assolir l'any 2012, un pic important amb 329 persones aturades. Des de

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

llavors, però, la tendència ha estat a una progressiva disminució any rere any, fins arribar a dia d'avui amb aquestes 160 persones aturades.

b) Col·lectius amb dificultats d'inserció laboral

- **Aturats de llarga durada**

És important observar, que els aturats de llarga durada (més de 24 mesos a l'atur) a la comarca del Ripollès, en el 4T de 2023, representa, un 26,86% del total, i que els aturats de fins a 6 mesos, el 46,51%, per tant, ambdós col·lectius suposen el 73,42% del total de persones aturades a la comarca del Ripollès.

Aturats per durada de la demanda. 4T 2023

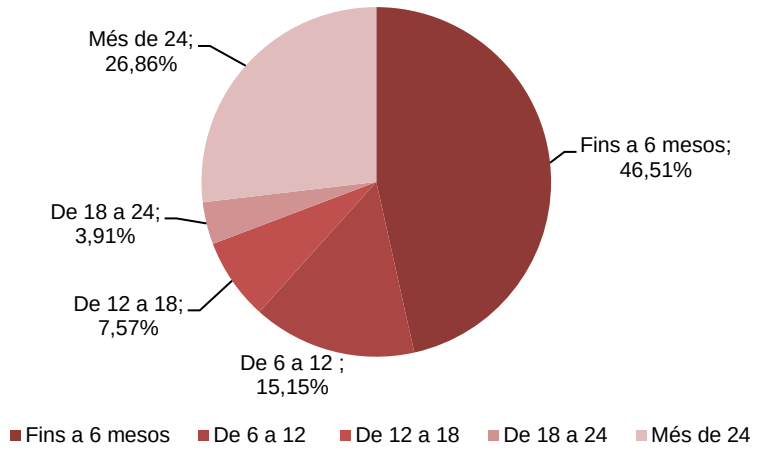

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

- **Joves i persones majors de 45 anys**

Pel que fa als col·lectius que, per segments d'edats, tenen més dificultats per incorporar-se al mercat de treball, s'observa com els majors de 45 anys tenen un pes del 62,91% respecte del total de persones aturades al 4Ts de 2023. El segueixen els col·lectius compresos entre els 30 i 44 anys amb un 25,94%, i finalment, i posant de manifest un canvi de tendència en els últims anys, els joves menors de 29 anys, que tindran un pes sobre el total de persones aturades del 11,15%.

	Atur per franges d'edat	
	4T 2022	**4T 2023**
Menys de 29 anys	11,57%	11,15%
De 30 a 44 anys	25,58%	25,94%
Majors de 45 anys	62,85%	62,91%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

CONTRACTACIÓ REGISTRADA

En relació a l'evolució de la contractació laboral entre els mateixos períodes d'anys anteriors, es posa de manifest que l'any 2017 hi va haver un pic de contractació molt important, que va disminuir mes a mes, fins a arribar al desembre de 2020, amb 311 contractacions com a conseqüència de la crisi sanitària. A partir de llavors, es passa de les 455 contractes el desembre de 2021, a les 409 el desembre de 2022, fins a arribar al 4T de 2023, quan s'han assolit les 346 contractacions.

S'ha de retrocedir fins a l'any 2009, quan hi havia una xifra de 3.969 contractes acumulats anuals, per trobar unes xifres similars a les del 2020 amb 3.875 contractes acumulats. Amb les dades que es disposen del 4T de 2023, per sort, la situació hau canviat, i s'han assolit les 4.857 contractacions.

També s'ha de posar de manifest, però, que aquest volum de contractacions, està subjecte a les condicions temporals. Per tant, tot i que la nova regulació estatal impliqui una obligada estabilització dels llocs de treball, i una reforma de la tipologia dels contractes, amb les dades que es tenen, no es pot determinar encara el seu impacte total respecte del nombre de contractacions.

Evolució contractació acumulada anual 2010-2023

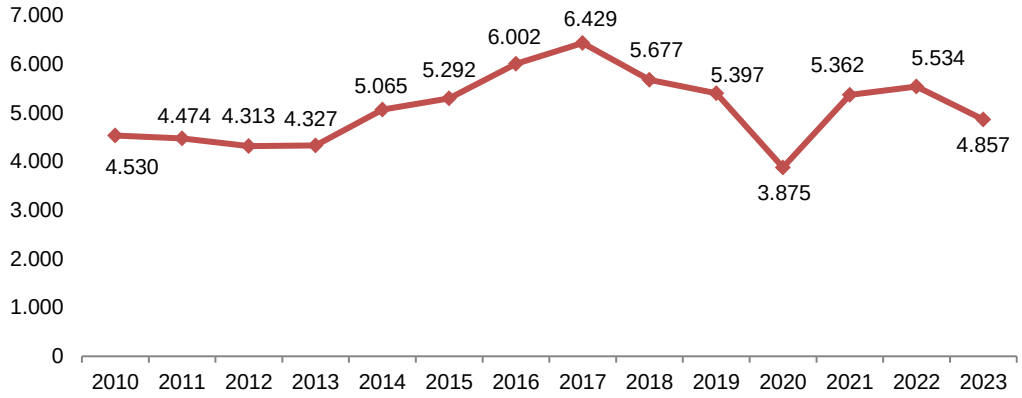

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

La crisi sanitària del 2020, va influenciar en l'evolució de les contractacions, ja que si tenim en compte que, el gener, el nombre de contractes era de 455, el mes de març, amb l'inici de l'estat d'alarma, es va passar a 241 contracte. Amb l'inici del període d'estiu, aquests contractes van augmentar fins arribar a les 527 contractacions. Tot i això, durant els mesos següents hi va haver una nova reducció de les contractacions.

Posteriorment, s'han alternat períodes amb alts i baixos, fins a arribar a les 409 contractacions del 4T de 2022, fet que evidencia una relativa recuperació, tot i les dades que apareixen a finals de 2023, amb 346.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Evolució de la contractació al Ripollès (4T 2023)

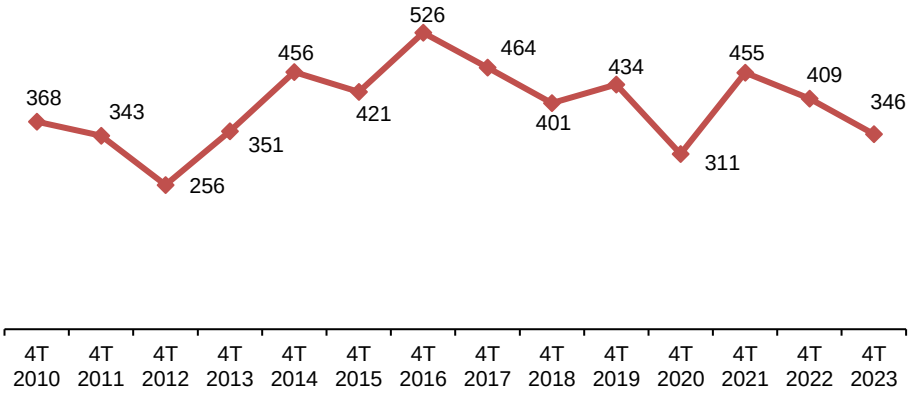

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

En relació a la durada dels contractes, s'evidencia la tendència a l'estabilització contractual establerta pel Govern central. Tot i que el volum i els efectes reals, no es poden concretar fins que totes les contractacions estiguin regularitzades. És rellevant l'alt nombre de contractacions indefinides que s'han produït el 4T de 2023, i que representen el 55,20% de total.

Contractació per durada del contracte (4T 2023)

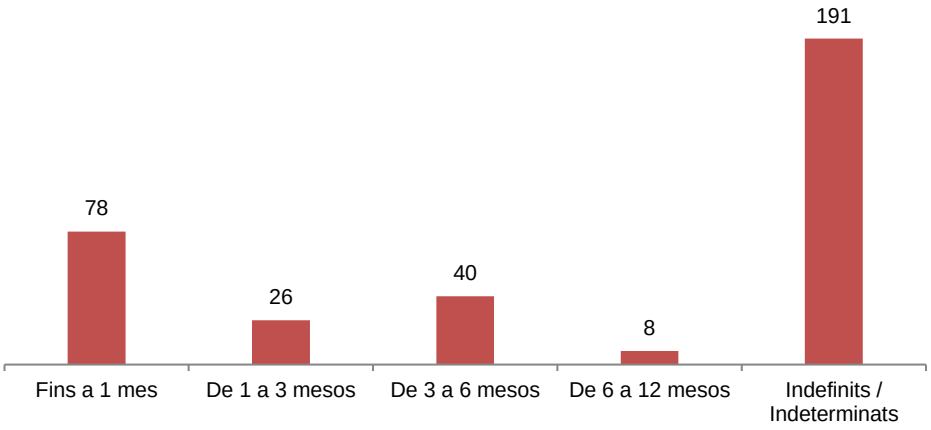

Font: elaboració pròpia amb dades sotmeses a secret estadístic

En aquestes contractacions, es pot observar que dels 191 contractes de caràcter indefinit/indeterminat, 138 ho són de la modalitat ordinari a temps indefinit, 12 són contractes convertits a indefinits, i la resta són interins. Per contra, 135 són eventuals per circumstàncies de producció, i la resta, altres tipologies de contractes.

Amb la reforma introduïda l'any 2021, s'han introduït canvis que han de generar una estabilització de les relacions d'ocupació entre aquells que tenien contractes temporals (a través de contractes fixos discontinus o de contractes indefinits en general) i facilitant també els ajustaments dels treballadors amb contracte indefinit durant

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

determinades crisis (cícliques o sectorials, utilitzant el llenguatge de la reforma) de manera que l'ajustament no signifiqui només un augment dels acomiadaments.

Es posa de manifest que la tendència comarcal a la contractació es manifesta principalment en períodes d'estiu, on els serveis turístics són preponderants, ja que durant la resta de l'any, tot i que la tendència és que es vagin mantenint amb certa regularitat, hi ha una mitjana de contractacions molt més baixa.

En termes municipals, la distribució territorial de les contractacions es correspon amb aquells municipis més dinàmics i amb més habitants de la comarca, en els quals el teixit empresarial és més ampli i divers, però també comença a ser present en municipis més petits, utilitzats com a segones residències i més turístics, que s'adapten per satisfer totes les demandes que afecten tant a la temporada d'estiu, com la d'hivern.

	Contractació		
	4T 2022	**4T 2023**	**Variació**
Campdevànol	35	34	-1
Camprodon	30	32	2
Ribes de Freser	85	25	-60
Ripoll	138	147	9
Sant Joan de les Abadesses	47	48	1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Perfil persones contractades

La contractació per gènere es posa de manifest que mentre el 4T de 2022 es van portar a terme 212 contractacions d'homes, que representa el 51,83% del total, i 197 contractacions de dones (48,17%) durant el 4T de 2023, s'han portat a terme 167 contractacions d'homes (46,27% del total), i 179 contractacions de dones (51,73%). Es pot observar, per tant, un lleuger descens en les contractacions en ambdós casos.

Per franges d'edat, dels 30 als 44 anys, es concentren el 31,30% de les contractacions del 4Ts de 2022. Per contra, en el mateix període de 2023, aquesta franja d'edat s'incrementa al 36,70% de les contractacions (127), tot i que en termes generals hi ha una menor contractació (-63).

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

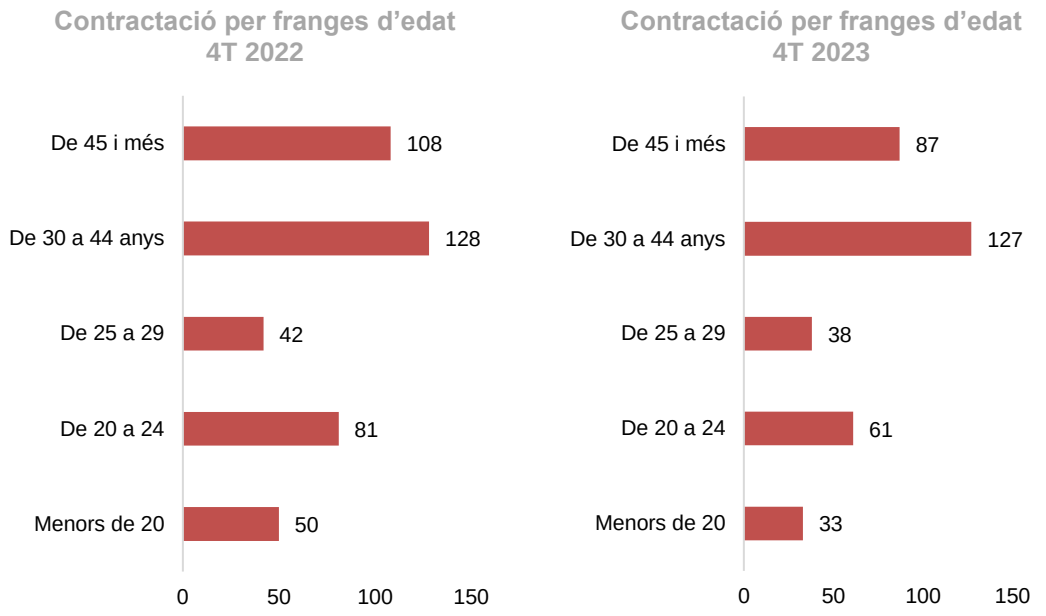

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

En relació a la població estrangera, el nombre de contractes que es van signar el 4T de 2022 van ser 120 (58 homes i 62 dones), respecte els 105 contractes del 4T de 2023 (50 homes i 55 dones). Aquesta situació posa en evidència la tendència a la baixa, del volum de contractacions al territori.

Per sectors d'activitat, es posa de manifest que el 4T de 2022, un 74,57% de les contractacions es van realitzar al sector serveis; un 22,25%, a la indústria; un 2,69%, al sector de la construcció i un 0,56% es van produir a l'agricultura.

Per contra, el 4T de 2023, un 65,61% de les contractacions realitzades, van ser al sector serveis; un 32,02%, al sector de la indústria; un 1,45%, al sector de la construcció, i només un 0,92% a l'agricultura.

Resum de dades

En l'apartat llocs de treball al Ripollès, s'han utilitzat les dades de que es disposen de la afiliació i de la cotització corresponents al 1T de 2024.

En l'apartat de població ocupada al Ripollès, s'han utilitzat les dades que es disposen a dia d'avui, i que corresponen al 4T de 2023. Aquestes dades s'actualitzen de forma anual, i fins a finals d'any no es disposà de les de 2024.

En l'apartat atur, s'incorporen les dades del 4T de 2023. Tot i que es tenen les dades actualitzades, s'ha considerat més adient, utilitzar aquest període per igualar-les al màxim en la diagnosi, ja que algunes variables no estan actualitzades al mateix mes.

S'ha de tenir present, però, que les dades de població activa només es disposen les del 4T de 2023, ja que són dades que es recullen de manera anual.

Finalment, en l'apartat contractació registrada, en relació a les dades de la contractació acumulada, només es disposen de les dades del 4T de 2023, ja que són dades que es recullen de forma anual.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

La resta de dades de contractació també són del 4T de 2023, tot i que es disposen de les dades actualitzades, s'ha considerat més adient, utilitzar aquest període per igualar el màxim nombre de dades dins de la diagnosi, ja que algunes variables no estan actualitzades al mateix mes.

2.2 EL TEIXIT EMPRESARIAL DEL TERRITORI

Cal tenir present que el teixit empresarial a la comarca del Ripollès ha patit una evolució molt diferent en funció del sector que estigui classificada cada una de les empreses. En termes generals, i amb les dades, es s'observa tot un seguit de fluctuacions històriques del nombre d'empreses (RGSS) a la comarca. Passa de les 877 empreses del 1T de 2020, a les 909 del 1T de 2024.

Entre els diferents períodes compresos en aquests anys, s'arriba al pic més alt de nombre d'empreses durant el 4T de 2021 amb 916, i al pic més baix durant el 2T de 2020.

Evolució trimestral del nombre d'empreses al Ripollès 2020-2024

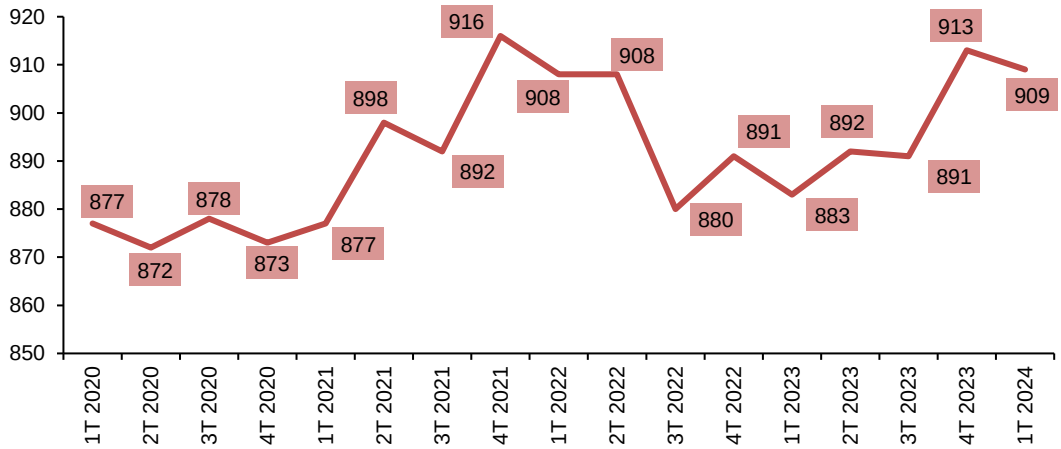

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Nombre d'empreses per municipis

Codi INE	Municipi	Agricultura	Indústria	ó	Serveis	Total
17036	Campdevànol	2	12	7	51	72
17037	Campelles	0	2	1	8	11
17039	Camprodon	0	9	17	81	107
17080	Gombrèn	0	1	1	8	10
17091	Llanars	0	1	7	12	20
17096	Llosses, les	1	0	0	6	7
17107	Molló	0	2	2	11	15
17112	Ogassa	1	1	1	5	8
17125	Pardines	1	0	2	4	7
17134	Planoles	1	2	2	9	14
17043	Queralbs	0	1	0	13	14
17145	Ribes de Freser	2	8	1	45	56
17147	Ripoll	6	49	40	281	376
17167	Sant Joan de les Abadesses	0	20	10	82	112
17177	Sant Pau de Seguries	0	4	4	20	28
17192	Setcases	0	0	0	20	20
17201	Toses	0	0	1	8	9
17170	Vallfogona de Ripollès	1	1	0	5	7
17224	Vilallonga de Ter	0	0	4	12	16
TOTAL		15	113	100	681	909

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Evolució del nombre d'empreses per sector

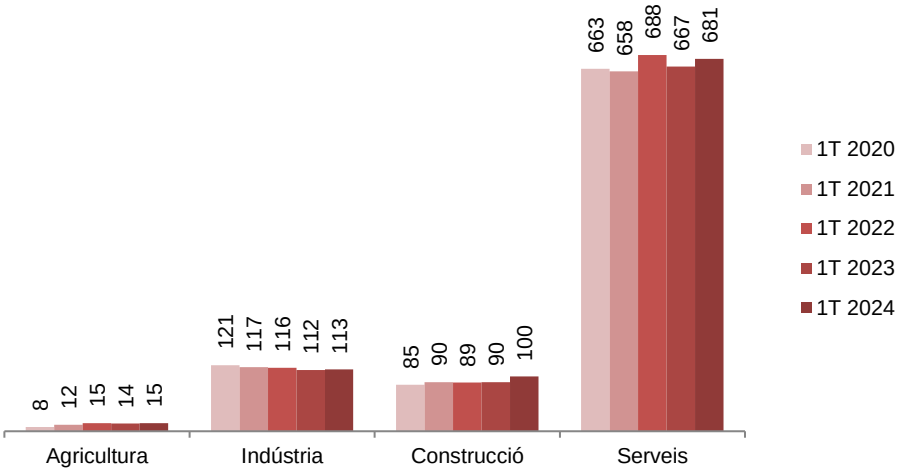

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

No obstant, és important tenir en compte que a la comarca existeixen empreses sense seu central al territori, i que presenten una evolució molt diferent a d'altres empreses del seu mateix sector que tenen la seu física al Ripollès, com poden ser, per exemple, el Grup Bon Preu, Condis o Mercadona, entre d'altres.

De la mateixa manera, s'ha de parlar de la grandària de les empreses, i per tant, dels centres de cotització a la comarca del Ripollès. Són molt diferents en funció del municipi i també en funció del sector predominant present a la seva zona, ja que la distribució de classe d'indústries, evidentment, no és uniforme per tot el territori.

Resum de dades

En l'apartat teixit empresarial del territori, s'han utilitzat les dades disponibles del nombre d'empreses corresponents al 1T de 2024.

2.3 SITUACIÓ DELS GRANS SECTORS ECONÒMICS

El sector agroalimentari

Abans de la industrialització, fins a mitjan del segle XX, el Ripollès es caracteritzava pels ramats d'ovelles. Molts pastors van renunciar a les seves feines per baixar als nuclis de població més grans per treballar en fàbriques. A partir d'aquest moment, les explotacions canvien els ramats d'ovelles pels de vaques i s'especialitzen en la cria i engreix de vedells en règim extensiu. Aquest canvi de ramat, els permet desenvolupar una activitat econòmica diferent i amb contractació d'assalariat per part d'una empresa. El canvi de tipologia de bestiar es deu al fet que el ramat de vaques és menys sacrificat que el d'ovelles, ja que no cal vigilar-les constantment a les pastures.

Pel que fa als conreus, és un territori amb poc o gens conreu, però es pot trobar algun camp de cereals per engreix del bestiar i hortes familiars.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Amb les dades de que es disposen del 1T de 2024, les persones que treballen en el sector primari a la comarca del Ripollès, es veu que de les 300 persones que ho fan, 25 són assalariades i 275 en el règim d'autònoms.

En termes comparatius, s'observa el continuat descens de les persones treballadores en aquest sector, que ja es materialitza a partir del 2009, quan hi havia 27 assalariats i 316 autònoms. Aquest fet implica una disminució global de 43 persones que realitzen la seva activitat econòmica en el sector primari.

Evolució del nombre d'assalariats i autònoms en el sector agroalimentari

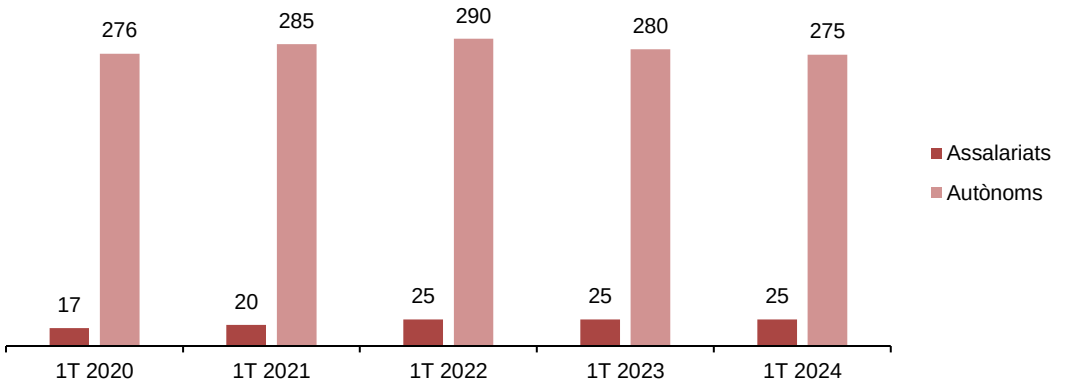

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

En relació a la incidència que ha tingut el sector primari dins el VAB comarcal, amb dades del 2022, i si es compara amb les dades del 2021, es posarà de manifest una davallada global del sector primari del -1,3%, molt per sota de l'any anterior, condicionat per la caiguda de la branca dominant del sector, la ramaderia, i per els resultats del boví i del porquí, tal i com es pot observar en l'anàlisi econòmic que hi ha en aquesta diagnosi.

Segons les dades de l'Oficina Comarcal del Ripollès del DACC i amb les dades de la Declaració Única Agrària (DUN) del 2023. Més del 90% de la superfície declarada són pastures (prats naturals, pastures arbrades i arbustives). Remarcar que aquestes hectàrees corresponen a les declarades a la DUN i cal incloure 92.022,38 hectàrees de superfície forestal no declarada i, per tant, no destinades a finalitats agràries.

Superfícies agrària	**2022**		**2023**	
	Hectàrees	**%**	**Hectàrees**	**%**
Cultius	316,70	0,52%	333,70	0,55%
Pastures	57.067,25	93,35%	57.554,70	94,59%
Altres superfície forestal	3.692,77	6,04%	2.900,20	4,77%
Edificis i improductius (ha)	58,36	0,10%	61,10	0,10%
TOTAL	**61.135,08**	**100,00%**	**60.849,70**	**100,00%**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Oficina Comarcal del DACC.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Segons les dades consultades a l'oficina comarcal del DACC, pel que fa a les espècies ramaderes, la porcina és la que té més pes a la comarca, seguida de la bovina. Tot i això, de les 33 explotacions de porcí, 16 són d'autoconsum. De les 17 restants, 15 són integrades. Les altres 2 tanquen el cicle a la comarca. Tot i que les dades són similars a les d'anys anteriors, es pot veure que hi ha menys caps de bestiar encara que sigui una xifra poc significativa, ja que la variació pot venir per la temporalitat dels parts. Però també, afectada per la crisi d'Ucraïna, que ha fet augmentar els preus dels cereals i això ha provocat que petites explotacions, hagin venut el ramat.

En el moment de redactar aquesta diagnosi, han aparegut els primers focus a la comarca de llengua blava. Cal esperar per veure com afecta a l'oví i cabrum.

	2023		2024	
	Explotacions	**Caps de bestiar**	**Explotacions**	**Caps de bestiar**
Bovins	277	15.809	270	14.494
Ovins	118	6.634	113	6.184
Cabrum	85	922	84	909
Porcins	48	15.809	33	14.667
Aviram	176	561	1	561
Èquids	85	945	81	959
Conill	20	s.d.	22	s.d.
Apícola	19	241	18	331

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Oficina Comarcal del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

De les 270 explotacions de boví, no n'hi ha cap que sigui d'autoconsum. Algunes engreixen i venen el producte a empreses càrniques. La majoria de vedell d'engreix en ecològic es ven en una empresa del Ripollès. La resta d'engreix que es ven a altres empreses comercialitzadores, aquest bestiar no passa per cap escorxador de la comarca.

	2023		2024	
	Producció llet	**Elaboració**	**Producció llet**	**Elaboració**
Boví	7	4	5	4
Oví	1	1	1	1
Cabrum	1	1	1	1
Èquid	1	1	1	1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Oficina Comarcal del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

D'altra banda, hi ha 5 explotacions de llet i 4 que transformen el producte. Cal afegir 3 explotacions més: una que produeix i elabora llet d'ovella i la transforma, una altra de cabra i una última d'euga. Si es compara les dades amb el 2023, s'han perdut 2 explotacions que produïen llet. L'empresa que els recollia la llet per portar a una indústria de fora la comarca, els ha encarit el cost de recollida.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Pel que fa a l'aviram, fa un anys es va obligar a les explotacions declarar les aus, per poder controlar possibles contagis amb la grip aviar.

Cal tenir en compte que aquestes dades també contemplen els caps d'autoconsum, és a dir, no totes les explotacions es dediquen a la cria i/o engreix de bestiar com a activitat econòmica, sinó que també hi ha comptabilitzades les cases de pagès que tenen bestiar per autoconsum.

	2023		2024	
	Comercials	**Autoconsum**	**Comercials**	**Autoconsum**
Bovins	277	0	270	0
Ovins	68	50	63	50
Cabrum	47	38	45	39
Porcins	19	29	17	16
Aviram	1	175	1	s.d.
Èquids	85	0	81	0
Conill	0	20	0	22
Apícola	8	11	8	10

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Oficina Comarcal del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Una de les principals dificultats del sector és el relleu generacional. Moltes explotacions no tenen continuïtat i acaben deixant l'activitat agrària. En algun cas les terres no s'abandonen perquè les pasturen ramats veïns; això fa que els ramats siguin més grans, però amb menys explotacions.

El 2024 s'han incorporat 3 persones a la comarca. Concretament, 1 dona a Sant Joan de les Abadesses amb una explotació d'oví de llet. És una persona física que preveu incrementar els caps de la seva explotació d'autoconsum. 1 dona a Pardines en boví de carn que adquireix una explotació extrafamiliar. I 1 home a Vilallonga de Ter, també en boví de carn i que adquireix una explotació extrafamiliar.

	2023		2024	
	Homes	**Dones**	**Homes**	**Dones**
Llanars	1			
Pardines			0	1
Ripoll		1		
Sant Joan de les Abadesses			0	1
Vilallonga de Ter	3	1	1	0
TOTAL	**4**	**2**	**1**	**3**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Oficina Comarcal del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Pel que fa als operadors ecològics a la comarca del Ripollès, actualment hi ha 112 operadors, 20 més que l'any 2014. Des del 2020, s'han mantingut les dades estables. En municipis on n'hi ha algun de nou, corresponen amb noves incorporacions.

MUNICIPI	2014	2020	2021	2022	2023	2024
Campdevànol	5	4	5	5	6	6
Campelles	2	2	2	1	1	1
Camprodon	9	10	10	10	12	11
Gombrèn	2	3	3	2	2	2
Les Llosses	4	3	3	3	4	5
Llanars	10	10	11	10	8	8
Molló	8	10	10	10	9	8
Ogassa	5	5	5	5	4	4
Pardines	4	8	8	8	9	9
Planoles	2	3	3	3	3	3
Queralbs	6	6	6	6	6	6
Ribes de Freser	4	6	6	6	7	7
Ripoll	8	8	8	5	6	6
Sant Joan de les Abadesses	7	9	9	9	8	8
Sant Pau de Segúries	1	2	2	1	3	3
Setcases	3	3	3	3	3	3
Toses	1	0	0	1	0	2
Vallfogona de Ripollès	3	6	6	6	6	6
Vilallonga de Ter	8	11	11	12	14	14
TOTAL	**92**	**109**	**111**	**106**	**112**	**112**

Font: elaboració pròpia amb les dades del *Consell Català de la Producció Agrària Ecològica*

Pel que fa als productors adherits al segell de Venda de Proximitat de la Generalitat actualment en són 33, 4 menys que el 2023. La tendència és a la baixa, també tenint en compte anys anteriors. Aquesta tendència d'anar a la baixa, també passa a la totalitat de Catalunya. El 2023 hi havia 2.536 productors adherits, i el 2024, 2.367.

El segell de Venda de proximitat al Ripollès, identifica diferents productes com la carn de vedella, poltre, el xai i el cabrit, el porc i els seus derivats, la trumfa de la Vall de Camprodon, la llet i els derivats làctics, la mel, les infusions, l'horta o els ous, entre altres.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Empreses adherides al segell de Venda de Proximitat

Municipi	2023	2024
Campdevànol	6	5
Camprodon	1	1
Llanars	2	2
Les Llosses	3	3
Molló	6	5
Ogassa	4	2
Queralbs	1	1
Ribes de Freser	2	2
Ripoll	2	2
Sant Joan de les Abadesses	5	5
Sant Pau de Segúries	1	1
Vallfogona de Ripollès	4	4
TOTAL	**37**	**33**

Font: elaboració pròpia amb les dades de Venda de proximitat, del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural

El 2007, mitjançant un procés participatiu amb el sector primari del Ripollès, des de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès es va crear una marca de garantia anomenada "Producte del Ripollès", que engloba els productes agroalimentaris produïts, i/o elaborats a la comarca. Amb aquesta marca de garantia s'augmenta el valor afegit d'aquests productes certificant-ne l'origen i incrementar-ne el consum a casa nostra. És necessari per tant, poder trobar Producte del Ripollès als punts de venda i de degustació d'aquí i fomentar així la economia circular.

A la següent taula es pot veure el nombre de productors i elaboradors sota la marca de garantia. Cal mencionar que hi ha productors que treballen amb més d'un producte, per això, el número de socis, 54, és inferior al número total de productes. Amb el pas del temps i la feina feta, s'observa un interès creixent en produir sota la marca de garantia. Actualment són 67 associats.

Productors i elaboradors de la Marca de garantia Producte del Ripollès

Producte	2014	2024
Vedella	21	19
Xai i cabrit	9	8
Poltre	5	2
Porc	2	2

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Llangonisseta	5	6
Embotits	4	5
Làctics	4	7
Trumfes	7	7
Coca	5	3
Cervesa	0	1
Mel	0	2
Ous	0	1
Horta i fruits vermells	0	1
Melmelada	0	1
Ratafia	0	1
Xocolata	0	1
TOTAL	**64**	**67**

Font: Agència de Desenvolupament del Ripollès

Una altra peça clau de l'engranatge del sector i del sistema de producció agroalimentària a la comarca són els dos escorxadors que operen a dia d'avui a Camprodon i al Ripoll, ja que molts dels productors de carn del territori, segueixen amb activitat gràcies a l'existència d'aquests espais. Les canals van a les carnisseries o a obradors privats del mateix productor. D'aquesta manera, permet quedar-se amb el valor afegit del producte.

Finalment, la comarca disposa de 5 centres escolars públics d'infantil i primària, 2 ZER amb 6 centres i 1 centre d'educació especial. En total són 5 centres amb cuina pròpia (el centre d'educació especial es comparteix amb un centre escolar públic d'infantil i primària) i les 6 ZER sense cuina. Uns 900 alumnes utilitzen, diàriament, el servei de menjador. Des del setembre del 2020, la gestió es fa per part del Consell Comarcal del Ripollès, que es va presentar una licitació. Des de l'Agència en va col·laborar en la redacció d'aquests plecs.

A dia d'avui, s'ha presentat una nova licitació, amb la intenció de garantir un major increment del producte local. Però està en suspensió pendent de Tribunal. Per tant, es farà una pròrroga forçosa de l'anterior.

El sector industrial

Tradicionalment, la indústria ha estat el sector locomotor al Ripollès, però, tot i que, en un primer terme, la tendència és la disminució del seu pes global en l'economia comarcal a favor del sector serveis, a dia d'avui presenta una certa recuperació.

Es tracta d'una tendència que també afecta de manera generalitzada a tot Catalunya i que a la comarca encara no és tant rellevant, però comença a ser significativa. No

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

obstant, s'ha produït una petita davallada en el sector respecte de l'any anterior, ja que mentre el 1T de 2023 hi havia 2.345 assalariats i 145 autònoms al sector industrial, actualment, i, amb les dades de que es disposen al 1T de 2024, hi ha 2.380 assalariats i 145 autònoms. Per tant, un increment global de 35 persones.

Evolució del nombre d'assalariats i autònoms en el sector industrial

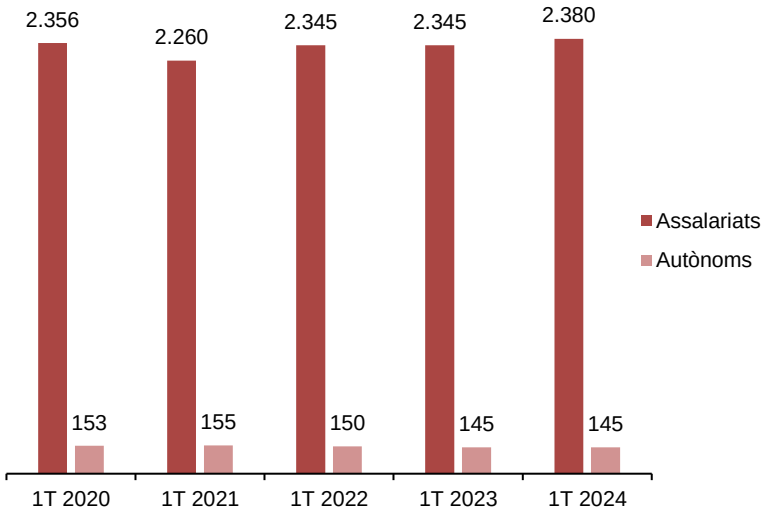

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Els subsector industrial amb més pes a la comarca és el metall-mecànic i de fabricació de components, encapçalat amb empreses importants com Soler i Palau, Matrix, Comforsa o Sodeca, entre d'altres. D'altra banda, subsectors de bastant rellevància a la comarca com la indústria alimentària, la reparació de maquinària industrial, la producció de pa o el tractament del plàstic, configuren a dia d'avui la flota industrial del Ripollès.

En l'àmbit industrial, als dolents registres de les branques energètiques (-5,9 %), s'hi van sumar els de les manufactures (-1,6 %), per les caigudes de la metal·lúrgia i els productes metàl·lics (-2,1 %) i indústries alimentàries i productes informàtics i electrònics, mentre que a la maquinària i equips el VAB va avançar. Aquesta dinàmica es va traduir en un rellevant ascens de l'afiliació al sector (d'un 3,3 %), tot i que els 3 mil afiliats del 2022 encara es trobaven un -0,7 % per sota els registrats el 2019.

Amb les dades a la mà, el Ripollès és una comarca d'arrel industrial, on el sector té un pes superior a la mitjana catalana, ja que segons l'anàlisi de les dades del teixit empresarial provinents de la font SABI, un petit nombre d'empreses de gran envergadura en relació al territori, generen un alt percentatge d'activitat econòmica, en els quals és freqüent que una sola empresa representi més del 50% de la facturació total del subsector.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

El sector de la construcció

El sector de la construcció al Ripollès ha estat molt vinculat a la construcció de les segones residències, sobretot a la Vall de Camprodon, i en menor mesura, a la Vall de Ribes. Per contra, l'oferta de segona residència al Baix Ripollès sempre ha estat més baixa en comparació a les dues valls.

En termes d'ocupació, l'impacte de la crisi econòmica que es va produir entre els anys 2007-2013 s'ha fet notar. Aquest fet es posa de manifest quan s'observa que els treballadors assalariats que tenia els sector de la construcció a la comarca l'any 2009 que eren de 745 en comparació als d'avui, on amb les dades del 1T de 2024, n'hi ha 310. De la mateixa manera aquesta incidència es posa de manifest en el camp dels autònoms, ja que l'any 2009 eren 393 i amb les dades del 1T de 2024, en són 310.

A la construcció, el descens del VAB el 2022 (-0,4 %) reflectí la davallada de l'obra civil (-6,8 %), només parcialment compensada pels avenços de la d'instal·lació, demolició i altres especialitzacions (3,6 %) i d'edificació i promoció immobiliària (0,4 %), on els 80 habitatges iniciats van ja superar els 30 de 2019. L'afiliació va reflectir aquesta dinàmica amb una davallada del -0,2 %.

Evolució del nombre d'assalariats i autònoms al sector de la construcció

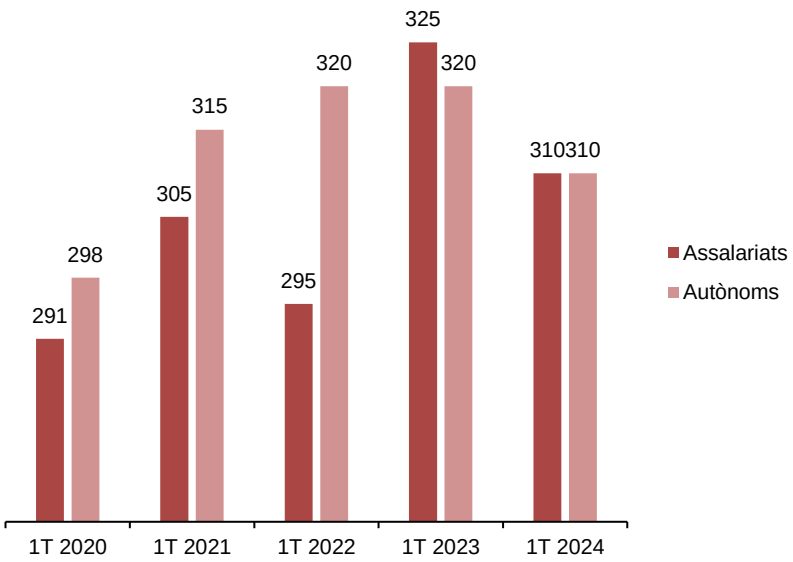

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

El sector de la construcció a la comarca del Ripollès el primer trimestre de l'any 2024 ha patit una relativa davallada si es compara la situació actual amb el mateix període de l'any anterior, i que es tradueix en termes generals, amb una pèrdua de 25 llocs de treball.

El sector serveis

El sector terciari ha experimentat el creixement més important de tots els sectors econòmics comarcals, gràcies al desenvolupament turístic d'algunes zones del Ripollès, especialment aquells municipis d'alta muntanya més propers a zones d'esquí, amb el desplegament d'equipaments d'abast comarcal i amb el desenvolupament de serveis

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

per part de les institucions públiques. De fet, es pot afirmar que l'economia ripollesa es troba cada cop més terciaritzada, amb un important paper de l'hostaleria i el turisme, seguint una tendència similar a la resta de Catalunya.

El nombre d'assalariats a dia d'avui (1T de 2024) és de 6.305 persones que representen el 69,90% del total d'assalariats de la comarca. Respecte del mateix període de l'any anterior, hi ha un augment de 390 assalariats; i respecte del 2022, hi l'increment és de 560 persones, fet que mostra aquest continuat creixement del sector.

També s'ha de posar de manifest, que es tracta d'un sector amb una forta presència de professionals autònoms (1.380 que suposen un 65,40% del total), però que se situen en 5 persones menys, respecte del mateix període que l'any anterior.

Evolució del nombre d'assalariats i autònoms en el sector serveis

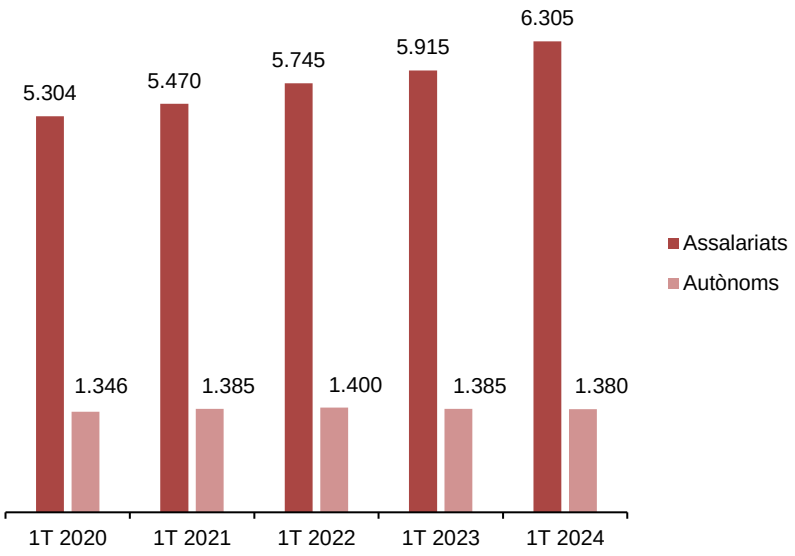

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

La fortalesa terciària del 2022 fou el reflex de la millora del VAB dels serveis privats (13,7%), ja que el dels col·lectius retrocediren (-2,4%). La dinàmica dels primers expressà el dels personals, unes branques que aporten el 60% del VAB i varen augmentar de manera agregada un elevat 13,6 %. Parcialment, aquests resultats són un efecte de la millora turística: les pernoctacions al Ripollès es van incrementar d'un 94,5% (fins les 227,6 mil), fet que ha permès situar-les un 6,5% per sobre les del 2019; a aquestes branques, el 2022 s'hi va afegir el fort augment del VAB de la resta de serveis privats (13,9%), això va situar el VAB agregat dels serveis el 2022 un 7,6% per sobre del generat el 2019.

En el mercat de treball, l'increment del 3,0% dels afiliats al terciari el 2022 va reflectir l'ascens del 3,2% en els serveis privats personals106 i a la resta de serveis privats (7,1 %), mentre que els col·lectius es mantingueren (0,7%). En conjunt, els afiliats als serveis al Ripollès assoliren els 7,3 milers, un 7,9% per sobre del 2019. Pel que fa a la tipologia de les empreses que formen part del sector serveis a la comarca del Ripollès, podem dir que les empreses del sector són majoritàriament d'una dimensió reduïda, ja que es tracten de petites i mitjanes empreses de menys de 20 treballadors. Cal afegir, que molts

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

professionals autònoms tenen la seva empresa, fet que es posa de manifest principalment al sector comercial i en les professions liberals.

Al Ripollès, en el sector serveis, pren una gran importància la indústria del turisme. Es pot afirmar, per tant, que el creixement del sector serveis al Ripollès es troba relacionat amb la implantació del turisme a tota la comarca, sobretot en els últims anys.

Efectivament, el paisatge i l'entorn rural ha gaudit des de sempre de turistes i visitants fidels que des de fa molts anys van ocupar amb les seves segones residències, hotels, càmpings o albergs, principalment les àrees de la Vall de Camprodon i de la Vall de Ribes.

En una primera instància, l'atractiu comarcal era a la temporada d'estiu, però amb la consolidació de les estacions d'esquí i les zones d'alta muntanya, com Vallter2000 i la Vall de Núria, s'ha anat desestacionalitzant l'estiueig tradicional.

També és molt rellevant, el desenvolupament del turisme actiu i de natura, a través d'unes activitats que permeten la desestacionalització del turisme, de les temporades i una afluència turística més repartida al llarg de tot l'any, i que es vehicula a través del senderisme, com la xarxa de senders ITINERANNIA Ripollès – Garrotxa – Alt Empordà, amb una extensió de senders de 2.500kms (1.000 km dels quals es troben a la comarca del Ripollès); el Centre BTT del Ripollès, amb 24 rutes BTT homologades que transcorren per més de 470kms; noves rutes de ciclisme de carretera i nous trams de vies verdes pel Ripollès, les més de 90 curses i esdeveniments esportius a la natura que es desenvolupen al Ripollès al llarg de l'any; o d'altres modalitats esportives com la via ferrada, els parcs d'aventures, les curses de muntanya o l'escalada, així com les diverses activitats a la natura (parc d'animals, parcs d'aventura, eco turisme, visites guiades, descoberta de la flora i la fauna...) que es realitzen al Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, un magnífic espai d'alta muntanya de 14.725 ha.

La participació, per sisè any consecutiu, als festivals de senderisme dels Pirineus, on el Ripollès hi participa amb el festival Ripollès Discovery Walking del 4 al 6 d'octubre 2024, per tal de dinamitzar les empreses de guiatge locals. S'organitza un festival amb un total d'11 rutes a la natura per tota la comarca; rutes a les valls de Ribes i Camprodon, protegides pel Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, rutes al costat de gorgs i salts d'aigua, pel Camí Oliba, un sender que es remunta als orígens de Catalunya, descobrir llegendes i els monestirs de Ripoll i Sant Joan de les Abadesses, o fer una passejada nocturna entre cérvols durant el seu període de zel entre d'altres.

Amb el pas dels anys, al Baix Ripollès, que prové d'una dinàmica més industrial, també desenvolupa una oferta pròpia de turisme cultural, entre d'altres, a través del projecte Terra de Comtes i Abats. Aquesta activitat gira fonamentalment al voltant del Monestir de Santa Maria de Ripoll i del Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses. Aquesta proposta cultural s'engloba en l'oferta turística del Ripollès i es promociona a través de la marca turística EL RIPOLLÈS, viu la teva història al Pirineu i la web promocional www.ripollesturisme.cat.

D'altra banda, amb una gran rellevància turística i cultural, hi ha la Portalada del Monestir de Ripoll, presentada a la Candidatura per ser declarada Patrimoni Mundial per la UNESCO, així com també el Museu Etnogràfic de Ripoll (el primer museu d'etnografia de tot Catalunya), reformat l'any 2010, que conserva i preserva un nombrós i interessant patrimoni comarcal, relacionat amb els pastors, la pagesia, la religiositat popular, el ferro forjat, la farga catalana o les armes de foc portàtils. Tanmateix són també molt rellevants a nivell cultural la Farga Palau i l'*Scriptorium* de Ripoll.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Al llarg dels anys s'ha dinamitzat el turisme cultural i programat diverses visites guiades durant tots els caps de setmana de l'any, ponts i estiu.

- Visites i activitats programades al Museu Etnogràfic de Ripoll.
- Visita i taller "Fes de monjo copista" a l'*Scriptorium.* Es treballa en l'adequació d'un nou equipament de l'Scriptorium, en un nou emplaçament a la plaça del Monestir de Ripoll.
- Visites guiades amb demostració de forja a la Farga Palau. Des de 2022 disposa d'un nou sistema d'accés i permet fer la visita de forma autònoma i lliure a l'espai patrimonial adaptada a les noves tecnologies i desenvolupat en el marc del projecte PYRFER, Pirineus de Ferro. Aquest projecte té com a objectiu fonamental valoritzar tot el patrimoni vinculat a la indústria secular de la metal·lúrgia (forja catalana, mines, martinets de nit, forja artística, canals d'aigua, festivals de forja, entre d'altres...).
- Visita "El guiada pel Monestir de Ripoll".
- Visita al "Refugi antiaeri" de Ripoll.
- Visita al Monestir de Sant Joan de les Abadesses i un recorregut per la vila vella.
- Visita guiada per la vila de Camprodon.
- Visita guiada "El Comte Arnau, de la història a la llegenda" al Museu del Comte Arnau i el Castell de Mataplana de Gombrèn.
- Es promocionen les visites guiades organitzades pel País d'Art i d'Història, que organitzen visites guiades en català i francès per tots els municipis de la Vall de Camprodon i Sant Joan de les Abadesses, i de les visites guiades al patrimoni cultural de la Vall de Ribes durant els mesos d'estiu i en dates puntuals.

Totes les visites guiades que s'organitzen a la comarca, s'incorporen a la nova agenda turística del Ripollès des d'on es poden consultar:

https://ripollesturisme.cat/agenda/

Cal afegir que a la comarca del Ripollès es presenta una de les concentracions més grans d'art romànic d'Europa, amb 98 monuments repartits entre els 19 municipis de la comarca. Els màxims exponents del romànic del Ripollès són els tres grans monestirs: Santa Maria de Ripoll, Monestir de Sant Joan de les Abadesses i Sant Pere de Camprodon. En destaca la Portalada del monestir de Santa Maria de Ripoll, candidata a ser declarada Patrimoni Mundial per la UNESCO.

A més dels grans monestirs, al Ripollès es pot gaudir d'una gran quantitat de castells, ponts, fortificacions o muralles i un considerat nombre d'esglésies romàniques, la majoria de les quals daten de finals del segle XI i primera meitat del segle XII que s'estenen per tota comarca.

S'ha seguit treballant, a través del grup de treball CETS, en el compliment de les 8 línies estratègiques i les 28 accions presentades pel període 2018-2023. D'altra banda, durant l'any 2023 s'ha treballat a través del grup de treball i de fòrums de turisme amb el sector públic i privat amb la renovació de la Carta Europea de Turisme Sostenible per un nou

**Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.*

període 2024-2028, i durant l'any 2023 s'han acreditat les 10 primeres empreses del territori a la Fase II de la CETS.

És important remarcar, que les característiques del sector turístic són diferents segons les zones. Així, mentre que a la Vall de Camprodon i a la Vall de Ribes existeix una llarga tradició i vocació turística, a la zona del Baix Ripollès el turisme no és el sector més rellevant, ja que preval una tradició industrial i manufacturera que a dia d'avui encara és vigent. Si bé en menor mesura, que fa unes dècades, i, que no es troba tan present a les valls, possiblement perquè Ripoll, la capital, es troba al Baix Ripollès. Per tant, el turisme esdevé un sector que a aquesta zona té recorregut per consolidar-se en consonància amb la resta de la indústria turística de la comarca.

Segons el recull de dades realitzat a 30/10/2023 per l'àrea tècnica de turisme de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès, s'identifiquen 892 establiments turístics a la comarca del Ripollès. Es caracteritzen per ser 68 hotels, hostals i pensions, 147 cases de turisme rural, 12 apartaments turístics i 626 habitatges d'ús turístic (s'ha de tenir en consideració que un mateix propietari pot tenir diferents habitatges, i cada un rep una identificació. Aquesta tipologia ha augmentat exponencialment respecte anys anteriors); a més de 25 albergs, cases de colònies o refugis guardats, i 14 càmpings.

També es disposa de 158 restaurants, un dels quals és la Fonda Xesc de Gombrèn amb una Estrella Michelin, i un ampli ventall d'activitats turístiques repartides en 3 estacions d'esquí i de muntanya (Vall de Núria, Vallter2000 i la Molina), 1 parc d'animals (Molló Parc a la Vall de Camprodon), 2 parcs d'aventura (Molló Parc aventura i Estiulaventura a Campdevànol), 12 museus (destacant el Museu Etnogràfic de Ripoll), centres d'interpretació i espais expositius, 8 hípiques, 1 camp de golf, 19 empreses de guiatges a la natura, 4 empreses de guiatges culturals i 1 via ferrada (la Roca de la Creu a Ribes de Freser).

Les tres zones geogràfiques de la comarca presenten un nombre similar d'establiments; la diferència rau però, en el tipus d'establiment. La Vall de Camprodon i la Vall de Ribes tenen més establiments hotelers que la zona del Baix Ripollès, així com cases de colònies, albergs i apartaments rurals. A les valls, com ja s'ha dit, tenen una llarga tradició turística, aspecte que influeix en el nombre d'hotels, ja que normalment són uns establiments familiars que passen de generació en generació. Aquest fet però, s'inverteix en el nombre de càmpings i en les cases de turisme rural, que són superiors al Baix Ripollès.

Tipologia d'establiments turístics al Ripollès. Dades actualitzades a 30/10/2023

Tipus d'allotjament	Establiments	Places
Hotels / hostals	68	2.539
Turisme rural	147	1.055
Càmpings	14	5.013
Apartaments turístics	12	208
Habitatges d'ús turístic (HUT)*	626	3.130
Albergs	7	781

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Cases de colònies	11	792
Refugis guardats	7	781
TOTAL	**892**	**14.299**

Font: Agència de Desenvolupament del Ripollès. Dades extretes del registre d'establiments turístics de la Generalitat de Catalunya

**Aquestes no consten en el registre de la Generalitat. S'ha fet una estimació de 5 places per HUT*

Dades comparatives anualitats 2022 i 2023

Tipus d'allotjament	Número establiments 2022	Diferència entre 2022-2023
Hotels / hostals	67	+1
Turisme rural	149	-2
Càmpings	14	0
Apartaments turístics	12	0
Habitatges d'ús turístic (HUT)	512	+114
Albergs	7	0
Cases de colònies	11	0
Refugis guardats	7	0
TOTAL	**779**	**+113**

Font: Agència de Desenvolupament del Ripollès. Dades extretes del registre d'establiments turístics de la Generalitat de Catalunya

No és fins a l'any 2016 quan apareixen els habitatges d'ús turístic, propiciant en part perquè moltes cases de turisme rural i apartaments rurals canviaran la seva denominació. En els darrers anys els habitatges d'ús turístic han crescut exponencialment.

No obstant, la Vall de Camprodon és la zona on els habitatges d'ús turístic tenen més preeminència amb aproximadament un 46,6% del total de l'oferta de la comarca. Per municipis, aquestes establiments estan àmpliament representats a Camprodon, Ribes de Freser, Sant Joan de les Abadesses, Setcases i Vilallonga de Ter. Són igualment importants, però en menor mesura a Ripoll, Queralbs, Molló, Planoles i Toses.

És important comentar que el turisme rural ha patit un increment notable els darrers anys, però a dia d'avui és bastant sostingut. Quan es parla de turisme rural, s'observa que els municipis que tenen més hotels, hostals i pensions cedeixen el seu lloc a municipis més petits on el turisme rural hi és molt present: Les Llosses, Campelles, Gombrèn, Molló, Pardines, Queralbs, Toses, Vilallonga de Ter o Vallfogona del Ripollès, així com municipis més grans com Camprodon o Sant Joan de les Abadesses compten també amb un nombre rellevant. Per la seva banda municipis com Campdevànol o Ripoll també disposen de turisme rural, però la tendència és que el turisme rural se situï en aquells municipis més petits.

**Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.*

En el cas dels apartaments turístics segueixen la mateixa tendència que en els casos del turisme rural, ja que a partir del 2016 apareixen els habitatges d'us turístic, i la gran majoria d'apartaments turístics canvien la seva denominació. En l'actualitat hi ha només un total de 12 apartaments turístics al Ripollès

A nivell d'hotels, hostals i pensions, la distribució territorial d'aquests establiments tampoc és homogènia a tota la comarca. Hi ha municipis com Ribes de Freser, Setcases i Camprodon que despunten sobre la resta. Són els que concentren més hotels, hostals i pensions. D'altra banda, municipis com Ripoll, Sant Joan de les Abadesses o Planoles, en concentren menys que els anteriors, però molts més que la resta. Finalment, els petits municipis com Pardines i Ogassa tenen una mínima infraestructura hotelera, un hostal a cada municipi.

En relació als càmpings, refugis, albergs o cases de colònies, hi ha una dispersió més generalitzada, i no es concentren tant en una zona geogràfica de la comarca. Si que es pot dir que mentre als càmpings hi ha una tendència a que es trobin més en zones baixes i properes a grans municipis; els refugis, albergs o cases de colònies es troben més en zones altes i municipis més petits.

Aquest fet posa de manifest la gran diversitat d'establiments turístics que es poden localitzar a la comarca del Ripollès. I al mateix temps, posa de manifest la gran diversitat de realitats turístiques que es troben a les diferents zones que configuren la comarca, i les diferents realitats dels municipis que les integren.

A grans trets, es pot afirmar que les dades corroboren que tant la Vall de Camprodon com la Vall de Ribes disposen d'una oferta turística més desenvolupada que la zona del Baix Ripollès, especialment en el món hoteler. Tot hi això, el Baix Ripollès disposa d'un major percentatge de turisme rural així com també de places de càmping, fet que contribueix a que la zona jugui també un paper rellevant en la dinàmica turística en la totalitat de la comarca i mostri un equilibri territorial en places d'allotjament.

Això es va propiciar en part, ja que la gran majoria d'empreses turístiques del Ripollès són societats limitades i autònoms, PIME i microempreses, que tenen un màxim de 5 treballadors, o treballen pel seu compte. A més, la gran majoria d'aquestes empreses, estan consolidades a la comarca, ja que són empreses familiars i negocis de reduïda dimensió.

Sector energètic

En termes més globals, i sense entrar en fer un anàlisi més exhaustiu de cada àmbit energètic que afecta la comarca del Ripollès, ja que està format d'uns elements a analitzar molt extensos i complexes, i que a més, en la majoria dels casos, les seves dades es troben una mica desfasades, s'extreu tot un seguit de consideracions que afectaran, de diferent manera, l'àmbit energètic del Ripollès. En aquest sentit, si s'analitza el consum elèctric que es té a la comarca del Ripollès, es pot concloure que, segons les últimes dades publicades per l'ICAEN, el consum elèctric anual de la comarca del Ripollès, l'any 2020, era de 154,26 GWh/any.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

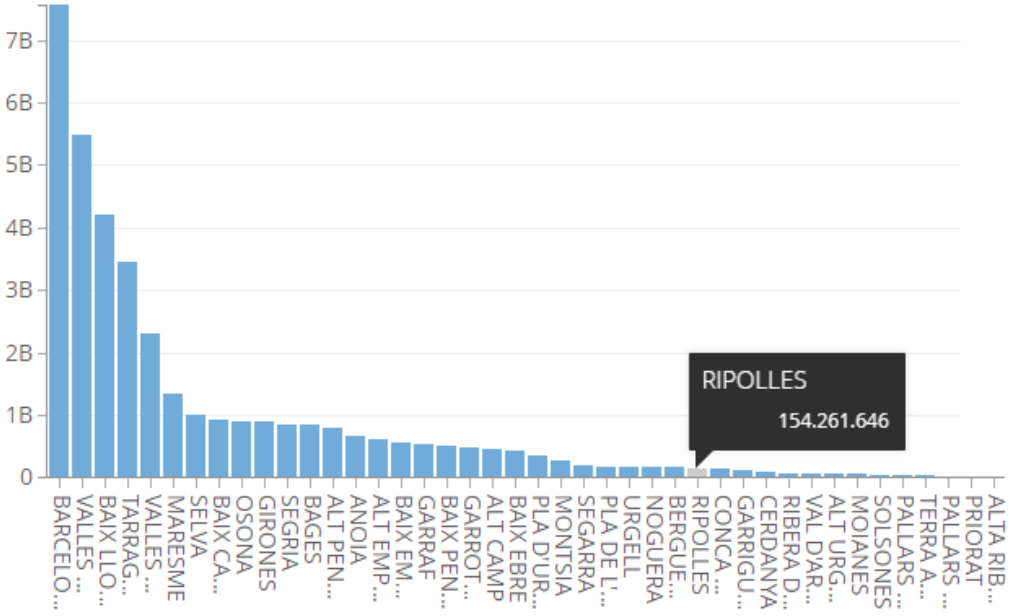

D'aquest consum, un 52% era del sector industrial, un 22% del sector terciari i transport i un 25% de l'ús domèstic. Per contra, el consum elèctric provinent del sector primari i de la construcció i obres públiques no arribava al 2%.

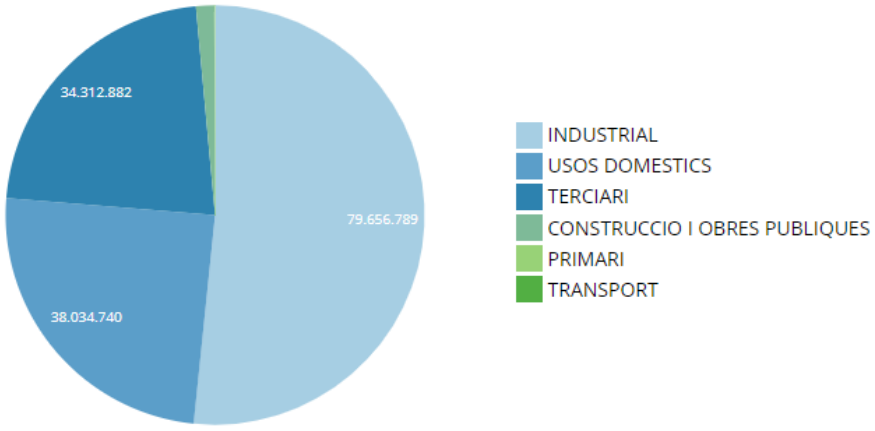

Els municipis de Campdevànol, Ripoll, Sant Joan de les Abadesses i Sant Pau de Segúries disposen de xarxa de transport i distribució de gas natural operativa. En canvi, els municipis de Camprodon, Llanars, Molló, Ogassa, Planoles, Ribes de Freser i Vallfogona de Ripollès disposen de xarxa de Gas Liquat del Petroli (GLP). La resta de municipis no disposen de xarxa de gas.

En aquest sentit, el consum de gas natural anual l'any 2020 va ser de 94GWh/any, i es reparteix entre el sector industrial, on trobem un 44% del total de consum, el consum per usos domèstics, amb un 44%, i el consum del sector terciari, amb un 12%.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

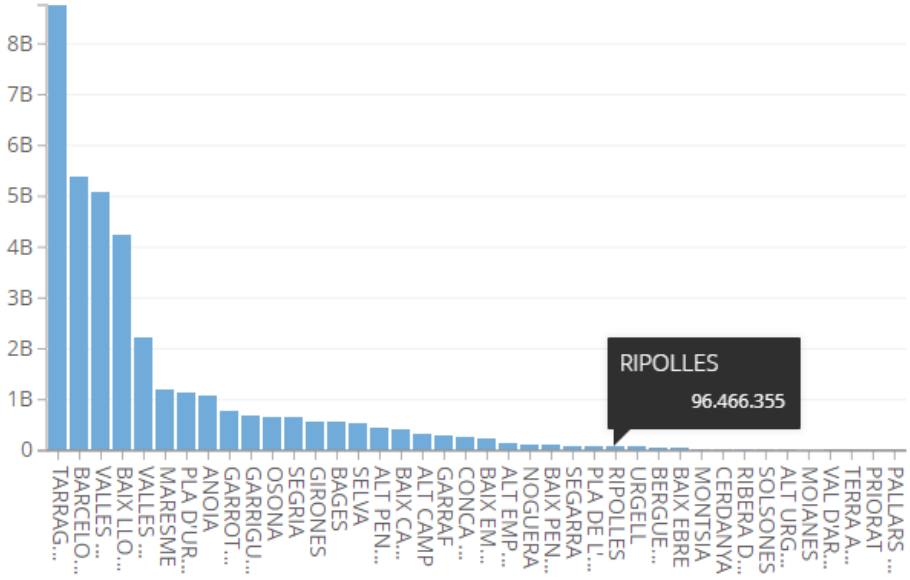

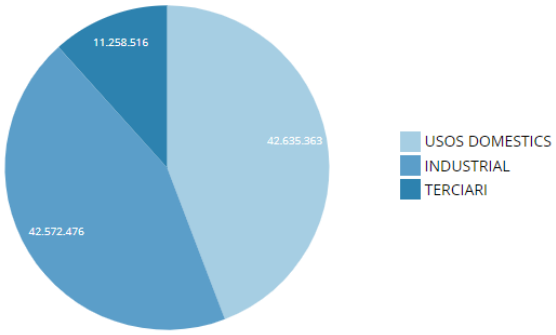

El Ripollès és una comarca gironina amb pes pel que fa a la producció elèctrica, ja que comptava l'any 2022 amb 263 instal·lacions de producció elèctrica, entre centrals minihidràuliques (53), instal·lacions fotovoltaiques (209) i una central de cogeneració amb gas natural, corresponents a 45,85 MW de potència instal·lada.

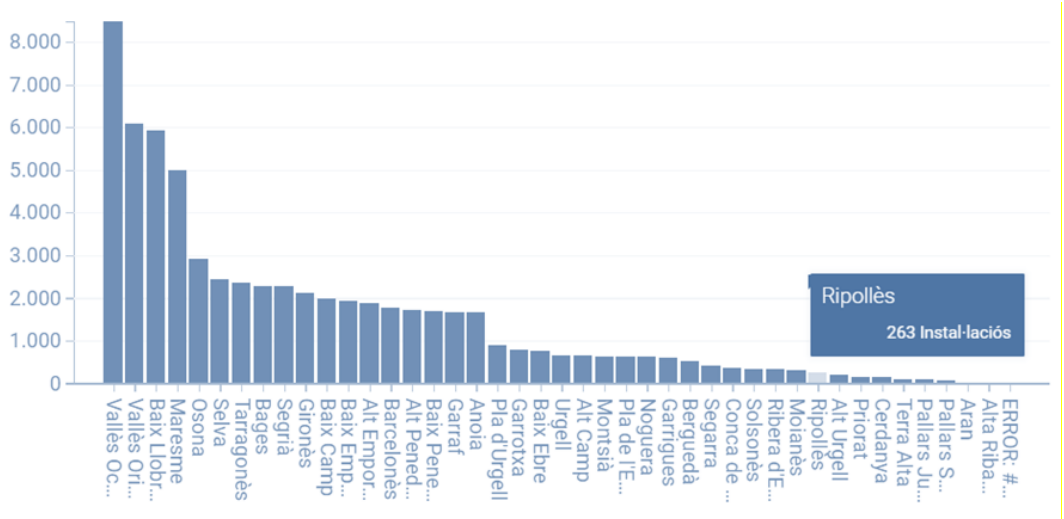

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

El recurs hidràulic per a produir electricitat és aprofitat des de finals del segle XIX i principis del segle XX, essent el Salt del Sastre al riu Freser el primer gran aprofitament pirinenc català a l'any 1901. A partir de llavors la construcció de noves centrals minihidràuliques es va anar estenent per tota la comarca ja sigui per alimentar petites industries o iniciar l'electrificació de les poblacions.

En les dades extretes del portal de dades obertes de Catalunya, es pot veure com al Ripollès hi ha 53 centrals minihidràuliques que suposen 37.752kW instal·lats, cosa que produeix anualment 123.731,80MWh/any. Si sumem el consum elèctric de sector terciari (font: IRE), residencial (font: IRE) i equipaments públics, veiem que anualment consumeixen al voltant de 100.000MWh. Per tant, la producció hidroelèctrica de la comarca donaria per abastir aquests tres sectors.

Cal destacar la instal·lació recent de dos cargols d'Arquimedes a una central minihidràulica de la comarca, instal·lació pionera a nivell de Catalunya. Aquests cargols porten l'aigua en baixada i generen energia elèctrica mantenint el cabal ecològic i el trànsit de peixos sense posar-los en risc. Cal tenir-los presents ja que són una instal·lació que permeten fer rendible l'explotació de la central amb les noves limitacions de cabal imposades per la normativa europea.

A dia d'avui la tendència és a la baixa, ja que actualment no es deixen obrir més instal·lacions hidràuliques, i les més velles que es mantenen es van tancant a favor d'altres instal·lacions més modernes. L'abandó progressiu de centrals hidràuliques de molt petita potència lligades a l'electrificació de petits nuclis rurals o destinades a l'autoconsum d'empreses industrials (bàsicament tèxtils) és la dinàmica global, no només a la comarca del Ripollès, sinó també a tot Catalunya.

Pel que fa a les instal·lacions fotovoltaiques a la comarca per autoconsum elèctric es disposa de dades fins a mitjans de 2023. Actualment a la comarca hi ha 253 instal·lacions fotovoltaiques d'autoconsum. Aquest augment ha estat degut a ajudes dels fons Next Generation, així com a la baixada del preu de les plaques solars fotovoltaiques i l'augment del preu de l'energia durant els anys 2021 i 2022. Tot i això, la potència (2,5MW) i l'energia associada és molt baixa, ja que en la seva majoria són instal·lacions en sector residencial, amb una potència instal·lada molt petita (mitjana de 4,6kW per instal·lació).

Nombre d'instal·lacions

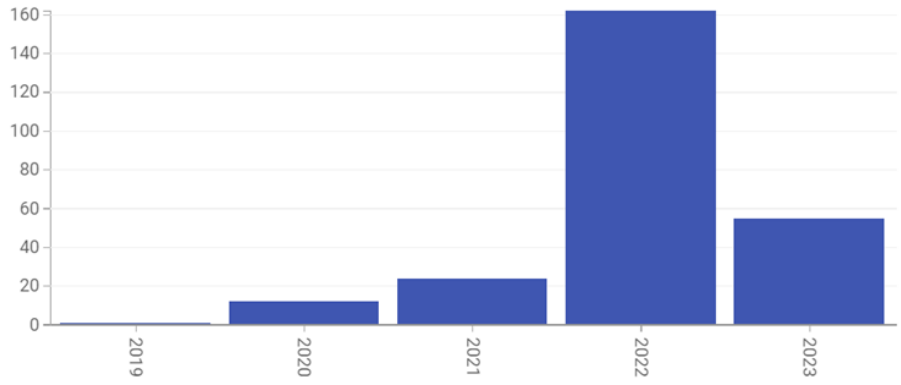

Font: Generalitat de Catalunya

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Potència instal·lada en kW

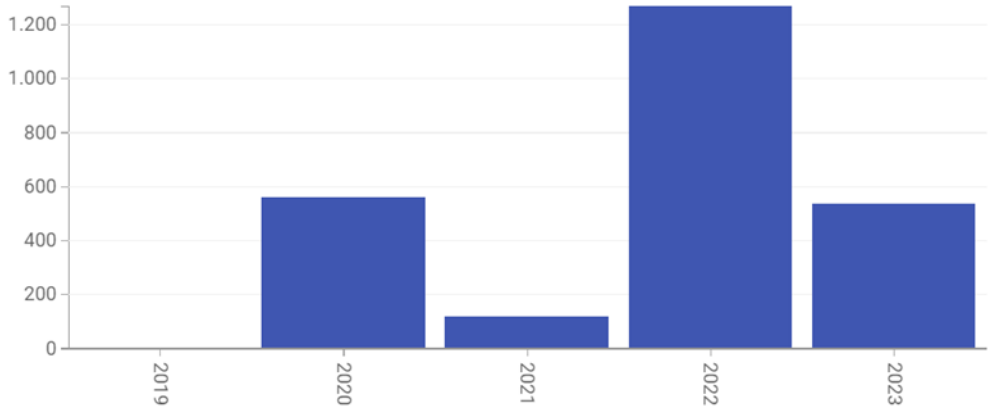

Font: Generalitat de Catalunya

Si es parla de l'evolució de les instal·lacions de biomassa municipals i de la producció de biomassa del Ripollès, es posa de manifest que aquest sector energètic ha experimentat una evolució molt important amb el pas del temps, i la seva presència és cada vegada més important a tota la comarca.

D'aquesta manera, la comarca ja compta amb diferents instal·lacions de biomassa privades i públiques. No es disposa de dades a nivell privat, però a nivell públic, la comarca compta amb les següents instal·lacions:

- Ripoll:
  - ✓ Salesians / Escola de Música – Estella – 300kW
  - ✓ Mossos d'Esquadra – Estella
  - ✓ Piscina Municipal – Estella – 500kW
  - ✓ CEIP Joan Maragall – Estella – 300kW
  - ✓ CEIP Tomàs Raguer / Ramon Surinyach – Estella – 250kW
- Campdevànol
  - ✓ Piscina – Estella – 90kW
  - ✓ Vestidors – Estella – 60kW
  - ✓ Poliesportiu – Estella – 200kW
  - ✓ CEIP Pirineu – Estella – 300kW
- Ogassa – Museu – Estella – 150kW
- Llanars – Cooperativa – Estella – 100kW
- Ribes – Xarxa pública-privada – Estella – 720kW

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

- Vallfogona de Ripollès – Escola – Estella – 50kW
- Planoles – Casino – Estella – 80kW
- Sant Joan de les Abadesses – Xarxa de calor – Estella

El consum d'aquestes calderes és d'estella, la major part d'ella dels boscos dels propis ajuntaments, fomentant així la gestió forestal al territori i la millora de les condicions ocupacionals de la població que s'hi dedica.

En el cas de les petites instal·lacions a nivell privat, normalment s'alimenten de pèl·let degut a la manca d'espai per posar-hi sitges.

Els valors d'aprofitament anual mig de fusta i llenya en boscos públics i privats de la comarca del Ripollès que s'han considerat, són els resultats del projecte ForESmap del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) de l'UAB i l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC) publicats al juliol de 2016.

S'obté que aquest valor quantitatiu de Serveis Ecosistèmics dels boscos del Ripollès suma un total de 19.012 tones/any, representant l'11% del total de l'aprofitament de fusta per llenya i biomassa a Catalunya segons les estadístiques de produccions forestals del DAAM que va ser de 170.790 tones.

Un cop analitzada la situació energètica comarcal en termes molt generals, i en alguns dels casos amb unes dades una mica desactualitzades, ja que a dia d'avui no es disposa encara de la informació relativa d'alguns dels diferents elements que configuren la realitat energètica de la comarca del Ripollès, és necessari remarcar la importància que ha tingut, té i tindrà l'Agència a nivell comarcal, alhora de desenvolupar projectes que pretenen incidir en l'aspecte més energètic que afecta a les vides de la població de la comarca del Ripollès. És per això que és important tenir present la participació dels diferents tècnics i tècniques de l'Agència en el projecte comarcal que s'exposa a continuació.

Oficina d'Atenció Energètica del Ripollès (OAE)

És innegable que hi ha un desconeixement generalitzat referent a les contractacions dels subministraments domèstics bàsics com l'aigua, la llum i el gas, així com també dels conceptes i dades que apareixen a les factures i que són desconeguts per a una majoria que, sense adonar-se'n, paga més del compte, quan en realitat, moltes d'aquestes persones, estan mancades dels recursos necessaris.

Sovint, degut a situacions d'impagament de factures, la problemàtica s'agreuja i es prolonga en el temps perquè ja no es poden assumir. Davant la impotència o incapacitat de liquidar les factures pendents, freqüentment s'opta per canviar de pis de lloguer, deixant al darrere moltes factures impagades que són gran problema tant per als propietaris, per a les empreses elèctriques i per als futurs inquilins.

En la majora de casos s'hauria pogut disminuir la situació d'insolvència del consumidor amb un acompanyament apropiat que l'ajudés a una millor administració energètica de la llar, i també, amb una bona aplicació dels recursos assistencials que estableix la normativa legal vigent.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

L'any 2017, l'equip tècnic de gestió energètica de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès va dirigir un primer assaig per aportar solucions tècniques a aquesta problemàtica de la pobresa energètica al Ripollès.

La contractació d'una persona durant el primer semestre del 2017, mitjançant conveni amb el SOC i el Consorci de Benestar Social del Ripollès (CBSR), va permetre d'engegar un projecte pilot d'auditories, en 6 llars d'usuaris dels serveis socials a Ripoll, i a un pis de l'Ajuntament d'aquesta mateixa població. A finals del període, 18 famílies més van iniciar el mateix procés. Malgrat les limitacions, l'experiència obtinguda va fer veure les potencialitats d'aquest servei com a suport tècnic als serveis socials.

A partir d'aquí pren cos el projecte de consolidar i ampliar el servei com a Oficina d'Atenció Energètica del Ripollès (OAE). Des de febrer de 2018, amb el mateix sistema de finançament i col·laboració, es van poder contractar dues persones per a continuar desenvolupant el treball inicial. S'ampliava així les possibilitats de servei a un sector més ampli de la ciutadania, també necessitada d'assessorament en temes energètics i de contractació dels subministraments. Aquesta Oficina obria setmanalment a l'Ajuntament de Ripoll i, mensualment, als ajuntaments de Campdevànol, Camprodon, Ribes de Freser i Sant Joan de les Abadesses.

Al finalitzar l'anualitat, i amb ella els recursos econòmics per la contractació de personal per gestionar l'Oficina d'Atenció Energètica, es va plantejar als diferents ajuntaments de la comarca de posar els recursos suficients per poder continuar amb aquesta tasca. Només va respondre positivament el municipi de Ripoll, i per tant, l'Oficina d'Atenció Energètica va passar a atendre casos d'aquest municipi.

Tot i això, i degut a dos factors que s'exposaran a continuació, l'Oficina d'Atenció Energètica com a tal va desaparèixer. En primer lloc, la Diputació de Girona va contractar una empresa per desenvolupar un programa de pobresa energètica al territori que tirava endavant les auditories energètiques i les intervencions a les llars. D'altra banda, la pandèmia de la COVID i la fi de les visites presencials van fer baixar les atencions de l'oficina i es va decidir reformular el servei.

Actualment, des de l'àrea d'energia de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès, es treballa per coordinar el projecte de Diputació a la comarca, derivant els casos detectats pel Consorci de Benestar Social a l'empresa guanyadora del concurs de la Diputació perquè els facin una auditoria i intervenció energètica a la llar. Paral·lelament, les atencions per acompanyar les tramitacions de bons socials als habitants de la comarca es porten a terme des de l'àrea de reactivació econòmica. En cas de necessitat, aquests usuaris són derivats també a l'empresa de Diputació.

Tenint present que la pobresa energètica és alhora efecte i causa de mancances que es pateixen en tots els àmbits de la vida de les famílies, a l'OAE es busca entrar en relació amb els diferents àmbits dels serveis civils (ajuntaments, CBS, Creu Roja, Càritas, CAP, Servei de defensa del consumidor...).

Des del diàleg i la col·laboració es fa més possible de trobar solucions raonables a problemes tan complexos. També ens fem presents i participem en fòrums i taules de treball amb els diferents agents implicats, per estar al dia d'experiències positives i útils en altres zones, i que també podem acabar aplicant a la nostra comarca.

Alguns dels objectius que s'han perseguit amb el treball fet són:

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

- Ajudar a millorar l'eficiència energètica a les llars més vulnerables (mitjançant substitució de bombetes poc eficients, instal·lació de borlets, detecció de consums incontrolats, etc.).

- Educar en estalvi i eficiència energètiques en el conjunt de la ciutadania.

- Revisar les condicions de contractació per adaptar-les a les necessitats i possibilitats específiques de cada llar.

- Ajudar a accedir a les bonificacions socials a tots aquells qui en reuneixen les condicions requerides.

- Ajudar els més necessitats econòmicament a rebaixar el cost de les factures energètiques, en la mesura que sigui possible, evitant caure en la insalubritat.

Oficina Comarcal de Transició Energètica del Ripollès (OCTER)

A mitjans de 2020, la Diputació de Girona va treure a concurs la creació de tres oficines comarcals de Transició Energètica, coma prova pilot a la província. Des de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès es va treballar per desenvolupar un pla de treball estratègic per la comarca en àmbit energètic basat en 8 àmbits de treball (estratègia territorial, incentius municipals per la transició energètica, energia solar fotovoltaica, biomassa, estalvi i eficiència energètica, vehicle elèctric, sensibilització i accions transversals), i contenint un total de 28 accions.

Aquesta proposta va ser acceptada i des d'abril de 2021 s'ha establert al territori l'Oficina Comarcal de Transició Energètica del Ripollès (OCTER), que compta amb un tècnic ubicat al territori per desenvolupar de forma coordinada amb l'Agència de desenvolupament del Ripollès les accions definides al pla de treball.

Aquesta oficina s'ha ampliat amb un tècnic contractat pel Consell Comarcal del Ripollès a través de fons de l'Institut Català de l'Energia l'agost de 2022 per tal de redactar el Pla Territorial Sectorial per al Desenvolupament de les Energies Renovables a Catalunya (PLATER).

Idees clau situació socioeconòmica

- El sector agroalimentari presenta estabilitat en els últims anys en termes comparatius, entre les persones assalariades i autònomes que formen el sector, tot i les dificultats evidents de relleu generacional.

- Una peça clau de l'engranatge del sector i del sistema de producció agroalimentària a la comarca són els dos escorxadors que operen a dia d'avui a la comarca del Ripollès.

- El sector industrial a la comarca ha vist com s'han incrementat el nombre de persones assalariades respecte l'any anterior, mantenint així un pes relatiu dins l'activitat econòmica comarcal, i superior a la mitjana de Catalunya.

- El sector de la construcció presenta una tendència constant els darrers anys, en relació al nombre d'assalariats i d'autònoms que trobem al sector.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

- El sector terciari ha experimentat el creixement més important de tots els sectors econòmics comarcals, amb 6.305 persones, que representen el 69,90% del total d'assalariats del territori. També s'haurà de posar de manifest, que es tracta d'un sector amb una forta presència de professionals autònoms (1.380 que suposen un 65,40% del total)

- És rellevant la continua terciarització i dependència del sector serveis de l'economia de la comarca del Ripollès.

- Gran part dels establiments de turisme rural de la comarca es concentren al Baix Ripollès, mentre que la Vall de Camprodon i la Vall de Ribes són gairebé per igual, les zones de la comarca amb més establiments hotelers.

- El sector energètic té un pes important en el territori en forma de centrals elèctriques, minihidràuliques, instal·lacions de biomassa, instal·lacions fotovoltaiques i una central de cogeneració amb gas natural.

- A proposta de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès, s'ha pogut crear una Oficina Comarcal de Transició Energètica del Ripollès (OCTER), per tractar accions relacionades amb l'estratègia territorial, els incentius municipals per la transició energètica, l'energia solar fotovoltaica, la biomassa, l'estalvi i l'eficiència energètica, el vehicle elèctric, la sensibilització o d'altres accions transversals.

Resum de dades

En l'apartat sector agroalimentari, sector industrial, sector construcció i sector serveis, s'hauran utilitzat les dades que disposem al 1T de 2024. No obstant, s'han incorporat dades d'estudis i informació de l'any 2023, ja que es treballa en la seva actualització (es realitza a finals d'any).

En l'apartat sector energètic, s'hauran utilitzat les dades provisionals que disposem de l'any 2022, ja que tot i ser dades anuals, encara no es disposa de la informació detallada de l'any 2023.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

3. SITUACIÓ OCUPACIONAL

Les dades socioeconòmiques de la comarca del Ripollès, en relació a l'atur i la contractació, indiquen que el territori s'ha recuperat, de les conseqüències derivades de la crisi sanitària iniciada el mes de març del 2020. Tot i això, encara no 'han assolit els nivells previs a la pandèmia, però sembla que l'impacte s'ha pogut absorbir com a conseqüència de les diferents ajudes i subvencions rebudes al territori, tant per la crisi, com per el tancament perimetral; així com també com a conseqüència del treball fet per els diferents actors, entitats, associacions i organitzacions.

Partint que els primers mesos de 2021 ja mostraven una certa recuperació, tot i arrossegar una pèrdua d'ocupació produïda per les restriccions que es van aplicar a nivell de tot Catalunya, i també per el confinament perimetral, a dia d'avui la tendència es manté, tot i algun petit repunt de l'atur que s'ha produït.

A grans trets, a partir del mes de gener de 2021, les xifres d'aturats semblava que començaven a disminuir de manera gradual fins a arribar al 1T de 2022, que torna a créixer. Després de diferents alts i baixos, durant tot aquest any, i amb les dades del març de 2023, s'evidencia un relatiu canvi de tendència, però a partir de llavors, es torna a la dinàmica de reducció de l'atur fins a arribar al 1T de 2024.

Evolució variació trimestral de l'atur al Ripollès

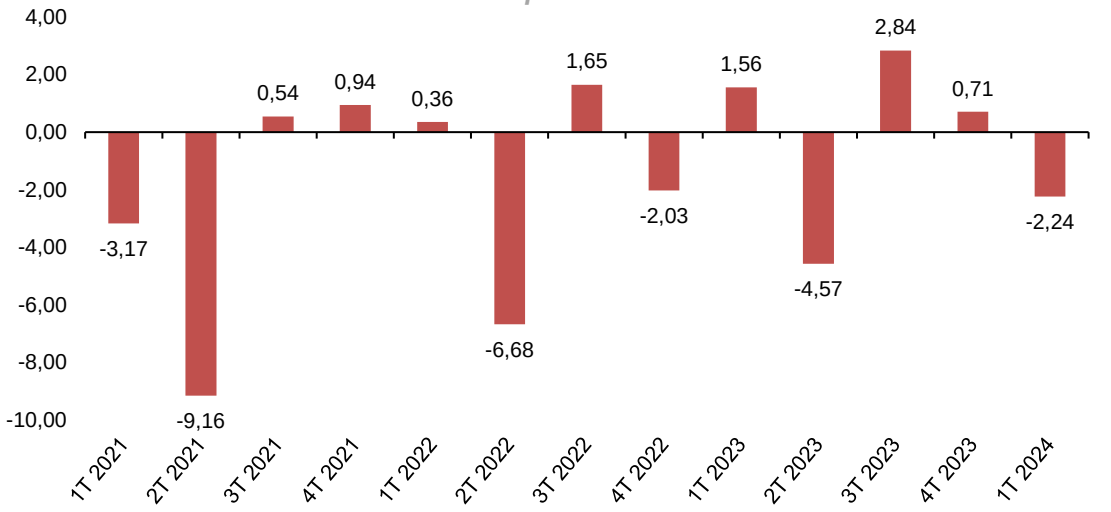

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Per subsectors econòmics i amb les dades de l'evolució interanual, s'observa que el març de 2021, la situació canvia considerablement i es passa a presentar uns resultats positius gairebé similars als mateixos del desembre de 2019.

Amb les dades que es disposen al 1T de 2022, s'evidencia una tendència similar a l'evolució interanual de l'any anterior, que topa amb un estancament de la reducció de l'atur durant el 1T de 2023, però amb diferents matisos, fins a arribar al 1T de 2024, on es materialitza aquesta reducció que ja s'estava produint durant bastants trimestres, tal i com es pot observar en la següent taula:

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Nombre d'aturats al 1T 2021-2024 per sector econòmic

Grans sectors d'activitat	Nombre aturats				Nombre aturats (estrangers)			
	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024
Agricultura	21	13	14	17	4	5	6	7
Indústria	211	135	149	133	14	13	18	13
Construcció	67	56	52	48	16	9	11	8
Serveis	810	596	577	586	143	93	93	86
Sense ocupació	50	34	53	45	28	20	39	30
TOTAL	**1.159**	**834**	**845**	**829**	**205**	**140**	**167**	**144**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Variació interanual atur 1T 2021-2024 per sector econòmic

Grans sectors d'activitat	Variació interanual				Variació interanual (estrangers)			
	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024
Agricultura	40,00%	-38,10%	7,69%	21,43%	-33,00%	25,00%	20,00%	16,67%
Indústria	21,26%	-36,02%	10,37%	-10,74%	27,27%	-7,14%	38,46%	-27,78%
Construcció	31,37%	-16,42%	-7,14%	-7,69%	128,57%	-43,75%	22,22%	-27,27%
Serveis	33,66%	26,42%	-3,19%	1,56%	60,67%	-34,97%	0,00%	-7,53%
Sense ocupació	21,95%	32,00%	55,88%	-15,09%	7,69%	-28,57%	95,0%	23,08%
TOTAL	**30,67%**	**-28,04%**	**1,32%**	**-1,89%**	**47,48%**	**-31,71%**	**19,29%**	**-13,77%**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Si s'analitza cada secció d'activitat econòmica a 1T de 2024, es posa de manifest que les activitats relacionades amb les activitats administratives i les indústries manufactureres, són les activitats econòmiques on hi ha més atur, seguides del comerç a l'engròs i al detall, i l'hostaleria.

Activitats econòmiques

Tipologia d'activitat econòmica	1T 2024	1T 2023	1T 2022	1T 2021
Activitats de la llar	3	14	12	13
Activitats administratives i serveis auxiliars	143	138	146	180
Activitats artístiques, recreatives i entreteniment	15	15	8	27
Activitats financeres i d'assegurances	4	9	9	7
Activitats immobiliàries	2	4	4	3
Activitats professionals, científiques i tècniques	30	23	27	24

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Activitats sanitàries i de serveis socials	67	61	68	90
Administració pública, defens a i Seguretat Social	41	41	36	48
Agricultura, ramaderia i pesca	17	14	13	21
Altres serveis	38	36	39	61
Comerç a l'engròs i al detall	99	105	100	138
Construcció	48	52	56	67
Educació	16	15	10	21
Hostaleria	95	91	101	152
Indústries extractives	0	0	0	0
Indústries manufactureres	132	147	132	207
Informació i comunicacions	9	11	11	17
Organismes extraterritorials	0	0	0	0
Sense ocupació anterior	45	53	34	50
Subministrament d'aigua i gestió de residus	1	2	3	4
Subministrament d'energia, gas i aire condicionat	0	0	0	0
Transport i emmagatzematge	14	14	25	29
TOTAL	**829**	**845**	**832**	**1.159**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Mercat de Treball i Model Productiu

Finalment, cal analitzar l'atur per sexe i grups d'edat. En aquest sentit, es posa de manifest que si al 1T de 2021, hi havia 1.159 persones aturades, repartides entre 520 homes i 639 dones, al 1T de 2024, aquesta situació s'ha reduït dràsticament, passant a les 829 persones aturades (364 homes i 465 dones).

Per tant, es posa de manifest que entre aquests períodes hi ha una reducció global de persones aturades de 330, dels quals, 156 són homes i 174, dones.

La mateixa situació es produeix en la població estrangera, ja que si al 1T de 2021, hi ha 205 persones aturades (89 homes i 116 dones), al 1T de 2024, són 144 (58 homes i 86 dones). Per tant, hi ha una reducció global de persones aturades de 61 persones (31 homes i 30 dones).

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Nombre d'aturats al 1T 2021-2024 per sexe

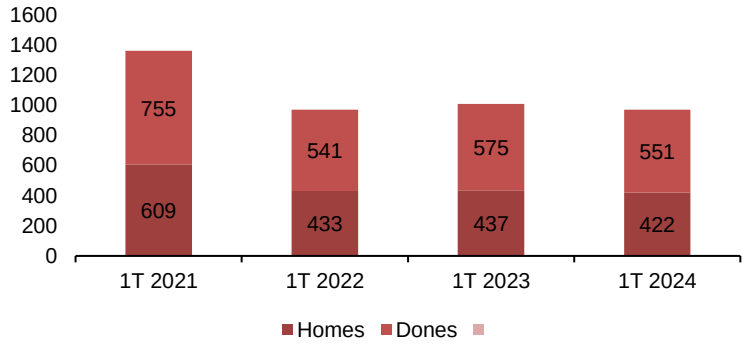

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Per grups d'edat, l'afectació de l'atur és diferent, tot i que en termes generals, les persones de 55 a 64 anys, són les que presenten un major grau d'afectació, mentre que els de 16 a 24 anys, les que menys.

Nombre d'aturats al 1T 2021-2024 per grups d'edat

Grups d'edat	Nombre aturats			
	1T 2021	1T 2022	1T 2023	1T 2024
De 16 a 24 anys	101	49	60	61
De 25 a 34 anys	218	111	139	130
De 35 a 44 anys	286	195	214	196
De 45 a 54 anys	317	224	244	225
De 55 a 64 anys	4442	395	355	361
TOTAL	**1.364**	**974**	**1.012**	**973**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

Pel que fa a la contractació acumulada anual, s'observa que el març de 2021, hi ha una contractació registrada de 394 persones. Si es compara amb el mateix període de l'any 2022, aquestes contractacions incrementen fins a les 426. Això suposa una variació entre períodes de 32 persones.

Finalment, si es comparen les dades del 1T de 2023, la xifra es redueix a 379 contractacions i, per tant, es produirà una variació negativa de 47 contractacions. Amb les 336 contractacions del 1T de 2024, la variació negativa segueix en 43 contractacions.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Evolució contractació trimestral al Ripollès 2015-2024

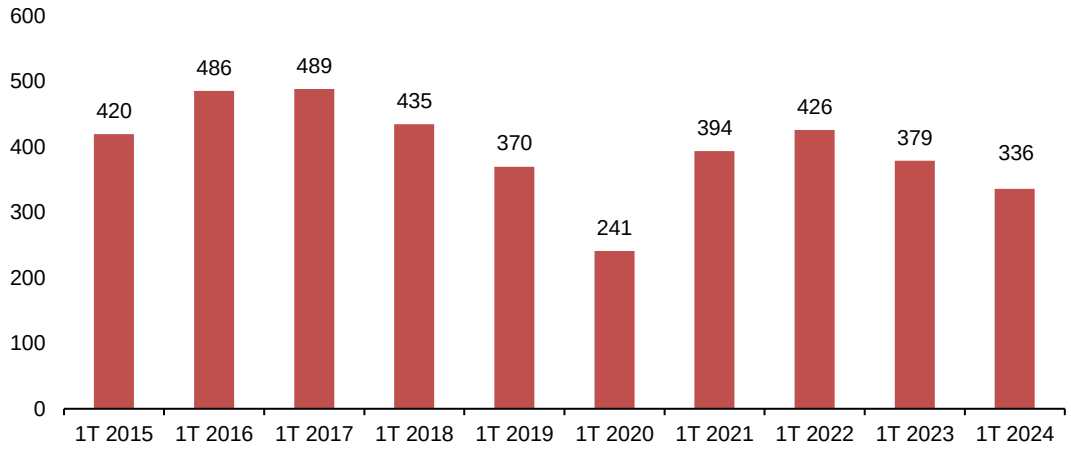

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

En relació a la contractació per sectors, partint que al 1T de 2021 hi ha 394 contractacions, es posa de manifest un estancament. A partir fins a arribar a les 336 el 1T de 2023, tot i el repunt que es va produir durant el 1T de 2022, amb 426 contractacions.

Això implica una variació percentual global del -14,72%, on tots els grans sectors de l'economia es veuen afectats en més o menys mesura (agricultura amb un -75,00%, la construcció amb un -68,00%, el sector serveis amb un -11,24% i la indústria amb un -8,41%).

Un cop finalitzada la crisi, i amb les dades del 1T de 2021, les contractacions s'incrementen en 153, i també ho fan els percentatges de variació respecte del mateix període de l'any anterior. S'assoleix un increment en el sector de la construcció del 150%, del sector de la indústria en un 91,07%, i del sector serveis en un 50%.

Si s'analitzen les dades del 1T de 2022, la variació, tot i que és més baixa que el període anterior, segueix sent positiva (32). Això implica un percentatge de variació en el sector de la indústria de 6,54% i dels serveis de 15,50%, però negatiu en el de la construcció (-60%).

Finalment, les dades del 1T de 2023, la variació, encara és més baixa que el període anterior i és negativa (47). I amb les dades del 1T de 2024, la situació també és negativa (43).

En relació a les contractacions per seccions econòmiques, es posa de manifest les següents contractacions anuals acumulades:

Activitats econòmiques

Tipologia d'activitat econòmica	1T 2024	1T 2023	1T 2022	1T 2021
Activitats de la llar	3	7	8	6
Activitats administratives i serveis auxiliars	14	14	20	1
Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	18	22	36	20

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Activitats financeres i d'assegurances	2	1	1	2
Activitats immobiliàries	1	0	0	0
Activitats professionals, científiques i tècniques	5	4	6	10
Activitats sanitàries i de serveis socials	37	37	38	35
Administració pública, defensa i Seguretat Social	12	12	15	14
Agricultura, ramaderia i pesca	1	6	4	4
Altres serveis	6	13	9	4
Comerç a l'engròs i al detall	30	50	54	47
Construcció	8	8	10	25
Educació	6	4	6	19
Hostaleria	83	91	83	78
Indústries extractives	0	0	0	0
Indústries manufactureres	98	98	113	104
Informació i comunicacions	0	3	1	2
Organismes extraterritorials	0	0	0	0
Subministrament d'aigua i gestió de residus	0	0	0	2
Subministrament d'energia, gas i aire condicionat	0	0	1	1
Transport i emmagatzematge	12	19	21	20
TOTAL	**336**	**379**	**426**	**394**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Mercat de Treball i Model Productiu

Finalment, amb l'anàlisi de la tipologia de contractes, es posa de manifest que la gran majoria de contractacions en tots els períodes que s'han comparat, és el contracte de durada indefinida o indeterminat, seguit de les contractacions realitzades fins a 1 mes. Per tant, tot i que en termes generals, es pot posar de manifest una tendència a la millora en termes contractuals, encara estan molt pendents a la nostra economia, aquells contractes de durada més limitada.

Tipologia de contractacions al 1T 2021-2024

Tipologia de contractes	**Nombre de contractes**			
	1T 2021	**1T 2022**	**1T 2023**	**1T 2024**
Indefinit	211	304	278	217
Fins a 1 mes	72	47	43	54
D'1 a 3 mesos	32	23	38	39
De 3 a 6 mesos	49	41	18	21
De 6 a 12 mesos	29	10	1	4

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

De 12 a 24 mesos	1	1	1	1
Més de 24 mesos	0	0	0	0
TOTAL	**394**	**426**	**379**	**336**

Font: elaboració pròpia a partir de les dades d'IDESCAT i XIFRA

4. PROBLEMES DERIVATS DE LA DIAGNOSI

En la diagnosi socioeconòmica de la comarca del Ripollès de l'apartat anterior, es posa de manifest l'existència d'un seguit de problemes estructurals, que mitjançant els plans de treball del personal tècnic de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès, es pretén donar resposta. Els plans de treball s'estructuren cada anualitat, segons les especificitats i necessitats concretes que s'han detectat, així com també a través de la resta de programes, projectes i actuacions.

No obstant, les conseqüències econòmiques i socials que aquesta situació va produir a principis del 2020 i que es van mantenir fins el 2022, han condicionat els plans de treball ens els períodes posteriors. A dia d'avui, però, la situació ha canviat i s'ha tornat, en més o menys rapidesa, en funció de cada sector econòmic i sociodemogràfic territorial, a les situacions prèvies al període de pandèmia.

Tot i que la tendència sembla estar orientada a una certa recuperació, actualment hi ha una sèrie de problemàtiques estructurals detectades a través de la diagnosi, ja sigui perquè encara no es disposa de la informació estadística actualitzada, per un o altre motiu que ja s'ha concretat, com també perquè aquestes conseqüències derivades de la pandèmia, han posat en evidència algunes limitacions territorials importants.

A continuació es detallen les problemàtiques estructurals detectades a través de la diagnosi i les actuacions que es porta a terme des de l'entitat per tal de donar-hi resposta en la mesura que sigui possible.

Problemàtica poblacional

La principal problemàtica que afecta el Ripollès a dia d'avui és la continua pèrdua poblacional, tot i que a partir de l'any 2017 fins a dia d'avui, la tendència ha canviat, i es posa de manifest que, amb diferents alts i baixos, sempre ens manté entre els 25.000 i 26.000 habitants.

Per tal de lluitar contra aquesta tendència, una de les actuacions que es planteja en el Pla d'acció de l'entitat, lligat a l'encomana de gestió dels diferents projectes que es concreten al Pla de reactivació socioeconòmic del Ripollès, és portar a terme actuacions de manera conjunta entre els diferents actors, entitats, associacions i organitzacions representatives del territori per tal d'assolir la recuperació de població i arribar als 30.000 habitants.

Ripoll, la capital, aglutina el 41,71% de la població comarcal, mentre que 12 dels 19 municipis restants, no superen els 500 habitants i es troben a les zones altes de les valls i apartats de les principals vies de comunicació.

Des de 1981, any en què a la comarca hi havia censada una població de 29.469 habitants, fins a l'any 2022, que n'hi ha 25.510 habitants, la tendència de l'evolució

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

demogràfica ha estat una contínua davallada dels efectius poblacionals. És un fenomen genèric per tot el territori. És a partir de l'any 2011, que aquesta davallada és més intensa, sobretot entre els anys 2013-2017 i es passa de 25.995 a 24.999 habitants, comportant així una pèrdua de 996 habitants.

A partir del 2017 es passa d'aquests 24.999 habitants als 25.510 de l'actualitat; i per tant, es recuperen 500 habitants, molt lluny encara dels que es tenien en períodes anteriors.

Per valls, l'evolució demogràfica del període 2015-2023 denota aquesta tendència generalitzada a la baixa. A dia d'avui, només ha perdut població els municipis de Ripoll, Ogassa, Les Llosses, Planoles, Llanars i Pardines. Per contra, la resta de municipis de la comarca, com Camprodon, Vilallonga del Ter, Sant Joan de les Abadesses, Ribes de Freser, Molló, Setcases o Campelles n'han guanyat. Se'n pot extreure dos supòsits.

El primer és que segueix la tendència de la població a desplaçar-se dels grans municipis als petits municipis per qüestions relacionades a la facilitat d'accés a l'habitatge o pel menor cost de vida que suposa establir-se allà.

El segon supòsit es deriva de la situació sanitària i de totes les mesures restrictives que s'han aplicat amb l'objectiu de pal·liar els efectes de la pandèmia, juntament amb els canvis obligats en les pautes de treball que s'han portat a terme, com és el cas del teletreball.

El desig de les persones a desplaçar-se a les segones residències per tal de poder seguir amb la seva vida diària i amb la possibilitat de millorar el seu benestar i la qualitat vida de la seva família, molt més limitada a les grans àrees poblacionals que no pas als municipis rurals de la comarca, s'ha traduït en un increment dels empadronaments a determinats municipis amb una forta presència de segones residències com a la Vall de Camprodon i la Vall de Ribes.

Per tant, es porten a terme actuacions i projectes que tenen com a objectiu final que tots aquests municipis que han perdut població per un o altre supòsit, els puguin recuperar. I de la mateixa manera, garantir que tots aquells municipis que han vist incrementada la seva població, la puguin mantenir i fins i tot augmentar.

Amb les dades que disposem a dia d'avui, hi ha 196 altes d'empadronament, entre nous empadronats, canvis de domicili o moviments entre poblacions. És remarcable que a la zona del Baix Ripollès, es perden 62 empadronaments i a la zona de la Vall de Ribes 125, mentre que a la zona de la Vall de Camprodon se'n guanyen 205, ja que tots els municipis, excepte Vilallonga de Ter, augmenten els empadronaments.

Aquest fet posa de manifest el creixement constant de consultes de persones individuals, per tal de localitzar espais on poder establir-se i desenvolupar les seves activitats empresarials. Demandes de despatxos en vivers d'empresa, espais coworkings o d'altres espais d'allotjament empresarial han crescut i els diferents municipis miren de donar resposta amb el suport tècnic que s'ofereix des de l'entitat, en funció, tant de la tipologia de demandes per ocupar aquests espais, com també en funció de la tipologia d'establiment que els municipis vulguin crear.

Un dels aspectes més rellevants que presenta la població del Ripollès és la seva estructura altament envellida, amb una elevada proporció de població d'edat superior als 65 anys. En aquest sentit i segons dades de l'any 2022, el percentatge de població de 65 anys i més, representa un 25,72%; una xifra que ha augmentat en relació al 2015

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

(24,57%), i que genera un índex d'envelliment del 193,46 amb una tendència a l'alça, molt superior a la mitja de la província (113,30) i de Catalunya (131,30).

L'altra característica important és el poc pes que té la franja poblacional d'entre 0-15 anys, i que representa només el 13,30% del total de la població del territori, força per sota de la mitjana dels municipis de la província de Girona, que és del 16,33%, i també de la mitjana catalana, que és d'un 15,81%. Així mateix, també cal destacar l'elevat percentatge de població de més de 65 anys, un 25,72%, davant un 18,50% de la mitjana dels municipis de la província de Girona i un 19,29% de la mitja a Catalunya.

Complementàriament a aquesta piràmide poblacional altament envellida, apareixerà un altre problema demogràfic important a la comarca, i que s'ha detectat a través de l'estudi que s'ha portat a terme des de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès, sobre el curs 2021-2022 (últim període de que es disposa d'aquestes dades), que ha posat de manifest la pèrdua de talent jove.

Es constata que hi ha molts més joves del Ripollès en edat d'estudiar que ho fan fora de la comarca, que no pas joves de fora la comarca en edat d'estudiar, que ho venen a fer al Ripollès. A dia d'avui, la situació és similar, tal i com es posa de manifest des dels diferents centres educatius del territori. Amb ells s'està treballant conjuntament per tal de poder redactar un informe on plasmi en dades numèriques totes aquestes observacions que es planteja, per tal de poder definir actuacions conjuntes i poder revertir així aquesta tendència.

Paral·lelament és necessari actuar des del punt de vista educatiu i institucional amb la finalitat de poder mantenir aquesta població, mitjançant un treball conjunt que reclami poder impartir determinades formacions als centres educatius del Ripollès.

Aquesta problemàtica també es planteja al Pla d'acció de l'entitat per gestionar actuacions representatives del territori per tal de mantenir aquest talent jove al territori. Mitjançant la detecció de futures necessitats formatives a les diferents empreses del territori, que permeten organitzar accions i projectes des de l'Agència per ajudar a aquesta població, de cara a un futur pròxim, a acabar treballant en els diferents sectors econòmics de la comarca, sense necessitat d'haver de marxar.

Un altre aspecte rellevant present al Ripollès és ser la comarca amb més pensionistes per habitant de Catalunya. Amb les dades que es disposen a dia d'avui, es defineix una mitjana de 3,47 pensionistes per habitant, molt per sobre de la mitjana catalana que se situa en 2,24. En concret, el Ripollès compta amb 7.113 pensionistes amb un nombre total de pensions de 8.709, la majoria de les pensions són jubilats (67,94%), un 22,33% estan en règim de viduïtat i un 9,73% en d'altres circumstàncies.

Una de les raons per les quals puja la mitjana de pensionistes al Ripollès és que hi ha persones que es moren però a la vegada la població jove no augmenta i es genera per tant un índex d'envelliment elevat.

Totes aquestes complexitats poblacionals generen un problema greu de relleu poblacional que té una incidència en tots els sectors que generen activitat econòmica a la comarca i que poden posar en perill els diferents serveis públics que es s'ofereixen.

Davant d'aquests problemes, des de l'Agència, es pretén actuar per revertir la situació i mantenir la població jove al Ripollès, garantir el relleu generacional i fomentar l'arribada de més persones al territori, a través de diferents accions. A més, hi ha altres actuacions,

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

on s'actua de manera conjunta amb d'altres entitats i associacions, i que s'explica quan parlem de la complementarietat de les accions.

De les accions que es lideren des de l'Agència, entre altres, cal destacar les següents:

- Gestionar l'oferta ocupacional comarcal, a través del dispositiu d'inserció sociolaboral, que contribueixi a retenir població activa al territori, a mantenir certa estabilitat de tots els nuclis familiars, i garantir un nivell de vida a la població del Ripollès que eviti el seu desplaçament fora de la comarca.

- Gestionar la borsa de traspassos d'alguns negocis a nivell comarcal, que doni continuïtat a l'activitat econòmica, posant en comú interessos de persones que volen iniciar una activitat econòmica i aquells cedents que per jubilació i altres motius, es volen traspassar el negoci. A més de donar suport i acompanyament a aquelles persones que volen iniciar i/o continuar un negoci.

- Fomentar el relleu generacional a les explotacions ramaderes, a través de l'assessorament, orientació, formació i seguiment de totes aquelles persones que vulguin iniciar-se al món agrícola i ramader. A més de fomentar la publicitat i comercialització de tots els productes que es generen a fi de poder garantir el manteniment i la viabilitat de cada un d'aquests negocis.

- Organitzar taules de formació per contribuir a redefinir l'oferta educativa de la comarca, enllaçant l'oferta formativa i la demanda ocupacional, ja sigui a través dels diferents cicles formatius que s'ofereixen al territori, així com també d'altres iniciatives, que permetin fixar els joves al territori.

- Participar en diferents activitats com el Saló de l'Ensenyament i les visites als diferents centres educatius, per ensenyar a la població jove del Ripollès les possibilitats que s'ofereixen al territori en termes educatiu i professionals, amb l'objectiu d'acabar retenint el talent a la comarca.

- Participar, fomentar, dinamitzar, coordinar i gestionar totes les activitats possibles que siguin competència de l'Agència i que contribueixen a mantenir la població al territori, i actuar com a reclam cap a possibles persones que estiguin interessades en venir al Ripollès.

- Intermediar amb el sector empresarial per tal de crear una oferta professional i laboral atractiva per aquests joves que en determinats casos, tenen un nivell formatiu elevat, amb l'objectiu de poder retenir aquest talent jove al territori i que no es vegin obligats a marxar per manca d'ofertes laborals.

- Executar com a entitat de referència, tots aquells projectes que el Consell Comarcal del Ripollès hagi encomanat a l'Agència.

Problemàtica socioeconòmica

Si s'analitza la situació de la comarca del Ripollès en termes macroeconòmics, el PIB de la comarca està pràcticament estancat des de l'any 2011, amb un creixement del 8%, molt per sota de l'increment del PIB català que ha estat d'un 30% durant el mateix període. Si mirem el PIB per habitant, veiem la mateixa tendència, amb un augment comarcal del 12% enfront del 25% català.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Si s'estableix PIB/hab. Catalunya=100, entre l'any 2011 i el 2021, el PIB/habitant del Ripollès ha quedat estancat respecte del PIB/hab. català. Així, si l'any 2011 el Ripollès tenia un PIB/hab. igual al 79,8% del català, l'any 2021 es mantenia en el 78,4%. S'observa que el posicionament relatiu de la comarca respecte del conjunt nacional ha disminuït.

La conclusió és que el conjunt de la població de la comarca ha perdut poder adquisitiu respecte la mitjana catalana.

Totes aquestes problemàtiques socioeconòmiques fan necessari reformular els conceptes de sectors econòmics a la comarca, per tal de readaptar la concepció que es tenen d'uns i dels altres, i evitar així que la dependència cap a un sector concret sigui negativa per el territori.

Des de l'Agència, s'actua per mirar d'incrementar i/o equilibrar el pes dels diferents secors econòmics de la comarca, tot i que, la tendència a nivell català i estatal pugui acabar condicionant una mica les diferents actuacions.

S'incideix en el sector serveis, un sector que s'ha establert com a predominant a tots els nivells de la societat, i que és com a molts altres llocs, aquell sector predominant, que en la mesura que es pugui s'ha de limitar en benefici de l'increment del pes de la resta de sectors.

Tot i que en general aquest sector funciona amb certa autonomia, des de l'Agència se segueix oferint assessoraments específics que poden ajudar individualment a les empreses del sector que així ho necessitin.

També s'incideix en el sector industrial i el de la construcció, adaptant l'oferta formativa que es pugui generar des de l'entitat en base a les necessitats que s'han pogut detectar, o també en base a les demandes que puguin aparèixer de cada sector, a més d'oferir diferents assessoraments empresarials tècnics, en termes econòmics, financers, comptables, tecnològics o energètics, per tal de garantir la viabilitat i el manteniment de l'activitat empresarial, amb l'objectiu final que puguin créixer, consolidar-se al territori, i generar llocs de treball.

Finalment s'incideix en el sector primari per tal de fomentar el relleu generacional de les explotacions, garantir el manteniment, la supervivència i viabilitat econòmica de les ja existents, fomentant la publicitat i la comercialització dels seus productes, assessorar al sector per tal d'adaptar les seves pràctiques a la realitat existent, i treballar conjuntament amb d'altres actors per tal de poder mantenir i garantir la supervivència dels escorxadors comarcals.

Problemàtica sectorial

S'observa l'estructura dels llocs de treball de la comarca del Ripollès per grans sectors d'activitat, tenint en compte que a dia d'avui (2T 2024) hi ha 9.145 persones donades d'alta a la Seguretat Social i 2.125 com a autònoms. El sector serveis representa el 69,34% de l'ocupació de la comarca (7.815), seguit per la indústria (2.540), i a molta distància els segueixen la construcció (630) i l'agricultura (290).

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Afiliacions al Règim general de la Seguretat Social i autònoms

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Seguretat Social	270	145	315	1.395	**2.125**
Autònoms	20	2.395	315	6.420	**9.145**
Total	**290**	**2.540**	**630**	**7.815**	**11.270**
Percentatge	**2,57**	**22,54**	**5,59**	**69,34**	**100**

Font: Idescat

Problemàtica ocupacional

Pel què fa al total d'ocupació, el juny de 2024 el nombre d'afiliats a la Seguretat Social era d'11.265 persones, que representa un increment interanual d'un punt i mig (1,5) respecte de l'any anterior, un increment molt per sota del 3,1% de la mitjana catalana.

Si ho comparem amb l'any 2012, però, veiem que el nombre d'afiliats a la comarca ha augmentat en 816 persones, el que significa un increment del 7,8%, mentre que al conjunt català ha estat del 27%, molt superior.

Ara bé, cal destacar, però, que la població total a la comarca ha passat de 26.268 persones el 2012 a 25.692 persones l'any 2023 (últim any amb dades). Això significa que la força de treball comarcal ha augmentat tot i perdre població. Així, si es compara el % de població afiliat a la seguretat social el 2012 i el 2023, es veu que a la comarca s'ha passat del 39,8% al 42,5%, amb un augment de quasi 3 punts percentuals. Durant el mateix període al conjunt de Catalunya s'ha passat del 37% al 43% el 2023, que representa un increment de 6 punts, el doble de l'increment comarcal.

Pel què fa al a nacionalitat, l'any 2012 els afiliats a la Seguretat Social amb nacionalitat estrangera representava el 6% del total de la comarca. 12 anys més tard, el percentatge ha augmentat fins a l'11%. Si es comparen aquestes dades amb les del conjunt català, hi ha un increment percentual que ha estat pràcticament anàleg, tot i mantenir una diferència de 7 punts per sota la mitjana.

Per sexes, entre el 2012 i l'any 2024 l'ocupació femenina ha augmentat un punt percentual tant al Ripollès (passant del 45% al 46%) com al conjunt català (augmentant del 46% al 47%).

Per trams d'edat, el percentatge d'afiliats menors de 30 anys a la comarca del Ripollès a juny de 2024 és pràcticament idèntic al català (17% i 18% respectivament). En el següent tram d'edat, la població compresa entre els 30 i els 45 anys, la comarca presenta un 30% sobre el conjunt, mentre que a nivell català augmenta fins el 34%. Veiem doncs que la comarca té menys persones d'aquesta franja d'edat en actiu. La població compresa entre els 45 anys i els 54 representen el 29% del total comarcal, pràcticament el mateix percentatge que a Catalunya (28%). Per últim, la població de més edat en actiu i afiliada a la Seguretat Social del Ripollès s'enfila fins un 24%, davant del 20% català.

Per tant, la força de treball comarcal està envellida respecte de la mitjana catalana.

Per sectors, la indústria representa el 23,5% de l'ocupació, enfront del 13,4% català, el sector serveis ocupa el 67,6% del total d'ocupats, enfront del 79,1% català. La construcció es manté al 5,9% i el primer sector ocupa un 3%, pràcticament el doble del percentatge català.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

La taxa d'atur el 4t trimestre de 2023 era del 7,2% i la taxa de variació d'atur registrat (VAR) se situava en el 3,8%, quasi 5 punts per sobre de la mitjana catalana (-0,9%). Al Ripollès la mitjana anual d'atur registrat a finals de 2023 era de 814 persones, nombre menor que les 836 de l'any 2005.

A nivell històric, després de la crisi financera del 2008 i la crisi de la Covid-19 de l'any 2020 es pot afirmar que la comarca a tornat al nombre d'aturats de l'any 2007.

D'altra banda, l'any 2005 el 62% de l'atur de la comarca era femení. 18 anys més tard, l'atur femení de la comarca representa el 56%. Si es compara amb la mitjana catalana (57% tant el 2005 com el 2023), s'observa que la comarca ha passat de tenir un atur femení 5 punts per sobre de la mitjana a un punt inferior.

Per sectors és on s'aprecia una evolució més diferenciada entre les categories analitzades al Ripollès. I el sector serveis acumula any rere any un percentatge major d'aturats vers el total comarcal. Tota la resta de sectors s'han recuperat amb celeritat de la crisi del 2008, però el sector serveis no és capaç de millorar aquesta tendència i cada vegada acumula més percentatge d'aturats ripollesos, fins al 70% actual.

Si s'analitza quines són les branques del sector serveis que mantenen aquesta taxa d'atur elevada, en primer posició hi ha les activitats administratives i serveis auxiliars, amb una mitjana de 132,9 persones a l'atur, seguida de l'hostaleria, amb 88,7, el comerç al detall amb 71 persones, i les activitats culturals i esportives, i altres serveis, amb 64,2 persones de mitjana.

A nivell català, però, veiem que el sector serveis acumula un percentatge encara major d'atur, arribant al 72% l'any 2023.

L'atur registrat per grups d'edat al Ripollès mostra una especial incidència entre les poblacions de més edat. Si s'analitza l'any 2023, es pot veure que el grup de 40-54 anys representa el 39% del total d'atur registrat, mentre que en el mateix període, el mateix grup al conjunt de Catalunya amb prou feines arriba al 34% del total. Aquests 5 punts de diferència denoten la necessitat de fer polítiques actives d'ocupació específiques per la població ripollesa de més de 45 anys.

A l'hora, l'atur a la comarca en la franja d'edat de 25-39 és 4 punts inferior a la mitjana catalana.

Si s'analitza l'atur per nivell acadèmic, al Ripollès presenta una realitat molt semblant a la mitjana catalana. Només destaca que el 77% es concentra en els perfils amb educació secundària, ja sigui general com Formació Professional, mentre que en el cas català aquest percentatge és del 72%, és a dir, 5 punts per sota.

Pel que fa a les característiques i temporalitat dels contractes, en els últims 8 anys el percentatge de contractació indefinida ha augmentat progressivament a tot el país, passant entre el 2016 i el 2022 del 13% al 41%. Tot i així, al Ripollès l'augment ha estat encara major, passant del 14% l'any 2016 al màxim històric del 50% l'any 2022.

El nombre d'empreses al Ripollès s'ha mantingut força estable la última dècada, passant de 928 empreses l'any 2014 a 909 el primer trimestre del 2024.

Per sectors, es detecta un lleuger descens del percentatge d'empreses industrials, descendint de 140 l'any 2014 (el 15% comarcal) al 113 el primer trimestre del 2024 (12%).

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Per abordar aquest seguit de problemàtiques territorials, l'Agència gestiona un servei d'assessorament i orientació laboral que actua sobre el terreny de manera descentralitzada en els principals municipis de la comarca (Ripoll, Campdevànol, Ribes de Freser, Sant Joan de les Abadesses i Camprodon), per tal de millorar les possibilitats de trobar feina de les persones que es troben en situació d'atur a la zona, i millorar també, les seves competències personals i professionals.

També ofereix un servei d'intermediació laboral a les empreses (principalment en aquests grans municipis), per gestionar les ofertes laborals o vacants sol·licitades, i les seves demandes formatives o funcionals, amb l'objectiu de fomentar més ocupació, i que aquesta sigui de qualitat.

Pel que fa al percentatge d'atur en el sector serveis, hi ha una relació directa amb el volum global de persones treballadores per sectors, i posa de manifest que l'economia ripollesa es troba cada cop més terciaritzada. Per tant, hi ha una dependència significativa cap al sector serveis, i és necessari portar a terme accions i projectes que ajudin a revertir aquesta tendència, i aconseguir diversificar els sectors.

La segona conclusió va lligada amb la qualitat de les contractacions, ja que aquest alt percentatge de persones aturades en el sector serveis, amb independència que sigui el sector on hi ha més persones treballant, guarda una relació directament proporcional amb la durada dels contractes i les seves condicions.

La majoria de contractes són temporals o per circumstàncies de la producció, i subjectes a un bum de feina concret, que en finalitzar, comporta l'extinció de la relació laboral. Aquesta inestabilitat temporal i la precarietat laboral que l'acompanya fan necessari plantejar projectes i accions per mirar de revertir aquesta situació. Moltes vegades aquests contractes són per cobrir poques hores, quan són moltes, a un sou baix; i uns horaris que limiten la conciliació de la vida personal amb la laboral,

Una manera en que s'actua és a través dels assessoraments individualitzats, ja que aquestes problemàtiques responen a una manca d'experiència o coneixements en gestió empresarial, perquè la gran majoria d'establiments no porten un correcte control econòmic de la seva activitat. Aquest fet els redueix competitivitat, els impedeix prendre decisions amb criteris econòmics, i els dificulta la definició d'una estratègia a llarg termini.

També s'actua a través de jornades o seminaris, inclosos i consensuats en els assessoraments, on es puden tractar aspectes relacionats amb la gestió dels ingressos i costos dels seus establiments; la millora de l'eficiència dels seus recursos; o la millora del seu posicionament dins el mercat, entre d'altres, i presentar exemples a través d'empreses que apliquen aquests coneixements, els hi funciona els seu negoci i poden tenir personal estable de manera indefinida.

El segon fet, i com s'ha dit abans, és la classe de contractació que es fa servir dins el sector serveis, condicionada a una temporalitat i condicions concretes en funció de la temporada en que es treballi.

Per tant, s'ha de continuar fomentant accions i projectes que tinguin com a objectiu principal incidir en la contractació de persones aturades i en especial incidència a aquests col·lectius per segments d'edat més afectats per la situació d'atur.

Un altre problema és la distribució territorial d'aquestes contractacions, ja que s'ubiquen en els municipis més dinàmics i amb més habitants de la comarca, en els quals el teixit

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

empresarial és més ampli i divers. Però comença a ser present en municipis més petits, utilitzats com a segones residències i més turístics, que s'adapten per satisfer totes les demandes que afecten tant a la temporada d'estiu, com la d'hivern.

S'ha de destacar que els sectors que més es recuperen en relació a nous contractes, són la indústria i la construcció. Una dada rellevant que afecta a les contractacions per gènere, mostra que aquests sectors de la indústria i la construcció, tradicionalment absorbeixen més mà d'obra masculina, respecte del sector serveis que absorbeix mà d'obra femenina. Per tant, aquest fet posa de manifest que la taxa d'atur femenina i en conseqüència les seves contractacions, s'han vist més afectades que les masculines.

En aquest punt, el dispositiu d'inserció laboral i la prospecció empresarial vol garantir un accés igualitari a les respectives ofertes de treball entre homes i dones.

Es porten a terme accions de sensibilització al teixit productiu del territori, amb l'objectiu d'oferir unes condicions laborals millors i així poder consolidar llocs de treball i retenir talent al territori, a través assessoraments personalitzats en matèria econòmica, financera i comptable, assistències tècniques específiques a nivell energètic i agroalimentari, i actuacions en termes de digitalització empresarial que permetin dotar de nous coneixements a aquestes empreses per tal d'incrementar el seu pes dins el sector econòmic corresponent.

Paral·lelament, es disposa d'un servei d'empresa i emprenedoria que ofereix el servei d'informació i orientació, assessorament en el procés de creació d'una empresa, formació, recursos, suport, seguiment tècnic i serveis que faciliten els traspassos de negocis (entre d'altres). Aquestes actuacions ajuden a analitzar, valorar i comparar diferents idees empresarials, a més de conèixer part de la realitat empresarial comarcal, ja que sol afectar a PIMES i autònoms, per tal de poder planificar les actuacions futures de la manera més correcta possibles.

Cal destacar que l'Agència disposa del dispositiu d'inserció sociolaboral. El seu objectiu és donar suport i acompanyament a la inserció, a unes 200 persones de la comarca que es trobin en un procés de recerca de feina i/o que formin part de col·lectius desafavorits.

Destaquen les capacitacions. Aquestes accions d'aprenentatge tenen per objectiu la millora de l'ocupabilitat i les competències de les persones destinatàries. Es plantegen per tal de seleccionar, motivar, inserir i mantenir en un procés formatiu, aquelles persones que forment part dels col·lectius més desfavorits del territori.

Per definir les millors accions però, s'ha de tenir en compte les necessitats de les empreses del territori i incidir en els sectors amb més potencial per generar ocupació, per tal de poder facilitar la posterior inserció d'aquestes persones destinatàries.

En base això, i a través de la gestió d'ofertes que es realitza diàriament des del dispositiu, s'ha pogut detectar la necessitat d'oferir les capacitacions operari/ària polivalent de magatzems (100h); operador/a miniexcavadora/ minicarregadora i tècniques de construcció (120h); auxiliar de cuina per a bars, restaurants i col·lectivitats (150h) i neteja integral (60h).

Totes aquestes actuacions són algunes, no totes, de les que poden acabar propiciant aquest augment important del volum de contractes que veiem observant en els darrers períodes a la comarca del Ripollès. Amb tot, es segueix mantenint aquestes fluctuacions irregulars, tot i que la tendència és positiva.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Problemàtica energètica

La comarca del Ripollès fa més de 10 anys que compta amb un servei de gestió energètica, inicialment sota la figura d'una Agència d'Energia Comarcal, reconvertia recentment a l'Oficina Comarcal de Transició Energètica del Ripollès, ens depenent de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès. Des de 2010, aquesta Oficina vetlla per la implementació de mesures d'estalvi i eficiència energètica a la comarca, així com pel foment de les energies renovables. La seva tasca principal radica en la gestió energètica municipal, acompanyant actualment a 17 dels 19 municipis que conformen al Ripollès. En tot aquest temps, l'estalvi assolit acumulat en accions de comptabilitat energètica ascendeix a més d'un milió d'euros, diners que estan a mans dels municipis i no de les companyies elèctriques.

Aquesta problemàtica de control de la despesa energètica posa de manifest la necessitat de realitzar un assessorament energètic per poder tenir dades actualitzades del sector.

A part, l'Agència també acompanya aquelles empreses que així ho sol·licitin, organitza formacions, seminaris i jornades o impulsa projectes vinculats a la transició energètica, en base al Pla de reactivació sectorial del Ripollès, Ripollès 30!, concretament en l'àmbit 5: Transició energètica al Ripollès. Tot i això, poques són les empreses disposades a treballar sobre el tema o bé a cedir les dades per obtenir un bon anàlisis.

Paral·lelament, i degut a la situació econòmica que es porta arrossegant els darrers anys de forma global, s'observa la necessitat de dinamitzar i dotar de recursos l'Oficina Comarcal de Transició Energètica del Ripollès, amb l'objectiu d'assessorar sobre les despeses energètiques, a totes aquelles persones que així ho sol·licitin, especialment les que pateixen pobresa energètica. Aquest és un projecte que fa uns anys es va arrencar amb molt bons resultats però per falta de finançament es va deixar aturat.

Per desenvolupar les seves tasques, l'Agència es basa en diferents diagnosis energètiques a nivell local i provincial. La diagnosi més nova amb la qual es treballa és el Pla estratègic pel desenvolupament de les energies renovables a les comarques gironines, juntament amb la Diagnosi de l'estat d'implantació de l'energia renovable a les comarques gironines. A nivell comarcal es treballa amb l'estratègia que s'està aprovant actualment, amb horitzó 2030.

Tot i això, amb la informació dels diferents estudis, es pot veure que la comarca compta amb diferents problemàtiques que, treballades convenientment, poden esdevenir oportunitats.

A finals de 2020 i principis de 2021 es van engegar taules de concertació amb agents públics i privats per fomentar la transició energètica a la comarca. Al mateix temps, s'ha participat amb alguns dels integrants d'aquestes taules a la taula multisectorial de la comarca d'on s'han extret les problemàtiques, oportunitats i necessitats que els agents territorials consideren essencials en l'àmbit energètic.

Per començar, el Ripollès era una comarca industrial tèxtil i metal·lúrgica, que utilitzava els salts d'aigua de les centrals minihidràuliques per generar energia. Mica en mica, aquestes centrals van tancar ja sigui per falta de viabilitat o bé perquè se'ls ha acabat la concessió de l'ACA i aquesta ja no les renova. Això fa que el potencial renovable del Ripollès baixi. Actualment a la comarca n'hi ha 53 d'actives que caldria treballar per mantenir. També, és interessant poder treballar conjuntament amb l'ACA per poder recuperar alguna de les centrals tancades per abastir la comarca amb energia

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

renovable, així com treballar en la creació d'incentius per fomentar l'impuls de centrals hidroelèctriques com la de la Corba de Ripoll, amb cargols d'Arquímedes, que no afecten el cabal ecològic i tenen un rendiment molt elevat.

Pel que fa a l'energia solar, un dels actuals frens a la generació fotovoltaica d'autoconsum ja no és l'elevada inversió inicial que requereix una instal·lació, sinó la davallada del preu de l'electricitat, que ha allargat tant els períodes d'amortització que en molts casos ja no surt rendible. Tot i això, com que el sector industrial és una àrea amb un gran consum energètic, que té un potencial productor molt important, li cal una inversió econòmica inicial important per cobrir el seu consum. Cal sumar-hi que han desaparegut les ajudes que han estat presents els darrers 2 anys provinents dels fons Next Generation, fet que ha desincentivat la inversió en renovables.

Una altra problemàtica vinculada a l'energia fotovoltaica, i que podria ser extensiva a la resta de tecnologies renovables, és la falta de voluntat de l'administració local per incentivar-les. Els municipis poden oferir eines a la ciutadania per facilitar-los els tràmits o bé incentivar-los fiscalment a fer passos per reduir les emissions de diòxid de carboni. Actualment, molts municipis ha han articulat incentius per estimular la població, fent que aquestes polítiques locals esdevinguin un pas molt important per conscienciar la ciutadania i afavorir el pas cap a una cultura energètica nul·la en emissions, però al Ripollès de moment existeixen poques iniciatives d'aquestes característiques, que no s'han comunicat de forma adequada a la ciutadania, que continua desconeixent-les.

Cal dir que el fet de percebre aquests incentius pot suposar rebaixar de forma considerable el període d'amortització d'una instal·lació, fent que passi a ser viable per qui la vol instal·lar, sense suposar un esforç econòmic i fiscal important pels municipis que les impulsen.

Un dels sectors tradicionals del Ripollès més afectats al territori és el sector forestal. Des del territori fa temps que es treballa per vincular aquest sector forestal amb el sector de la gestió energètica integral d'empreses i territoris per obtenir una oportunitat de mercat amb un potencial d'ocupació elevat. Tot i que el nombre de calderes, principalment públiques, ha anat augmentant any a any, encara falta consciència en els beneficis de l'ús de biomassa local com a combustible.

Finalment, en relació al sector del transport, dir que la mobilitat elèctrica és un dels eixos principals de la transició energètica; per tant, prioritzar el vehicle elèctric és un dels àmbits de treball que, com a territori, cal prioritzar per als propers anys de cara a instaurar un nou model energètic més sostenible.

El sector dels transports és molt dependent dels combustibles fòssils; per aquest motiu és un sector clau en l'estalvi i l'eficiència energètica. A això s'afegeix la seva incidència en la contaminació ambiental i l'emissió de partícules.

Al Ripollès, el parc actual de vehicles elèctrics, així com la xarxa de recàrrega pública, és molt incipient, i caldrà treballar per a la implementació dels punts de recàrrega que preveu l'estudi comarcal de mobilitat elèctrica, així com en el foment de la utilització del vehicle elèctric en tots els sectors.

Problemàtica de competitivitat

Segons les dades del 2T 2024 extretes del Xifra, es posa de manifest que un alt percentatge de les empreses del Ripollès, tenen entre 1 i 15 treballadors, confirmant així

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

que és un territori de petites i mitjanes empreses. En aquest sentit, la mitjana de persones assalariades a les empreses del Ripollès, sense comptar les persones autònomes, és de 10,23, localitzats en 897 centres de cotització, respecte un total de 11.130 llocs de treball.

En base aquest anàlisi i la tasca tècnica feta des de l'Agència, es detecta la necessitat de seguir treballant d'una manera molt personalitzada amb aquestes unitats d'activitat econòmica, ja siguin persones físiques o jurídiques, que desenvolupen la seva activitat en els diferents àmbits sectorials del Ripollès, i que en molts casos, no tenen els recursos necessaris per desenvolupar correctament o eficient, la seva activitat empresarial.

Les problemàtiques detectades en les petites empreses responen sobretot a una manca d'experiència o coneixements en gestió empresarial, ja que la gran majoria d'establiments no porten un control econòmic de la seva activitat.

Aquest fet els redueix competitivitat, els impedeix prendre decisions amb criteris econòmics, i els dificulta la definició d'una estratègia a llarg termini. A més, també s'ha detectat que els hi manca informació qualitativa sobre com orientar el seu model de negoci perquè respongui a les dinàmiques actuals del territori, i poder fixar així una estratègia de cohesió territorial.

Per altra banda, cal dotar-les d'eines que permetin assegurar el seu creixement i desenvolupament, adaptant-se a noves situacions, per garantir-ne la supervivència i creixement, millorant i consolidant els llocs de treball. Per tant, cal dotar de suport, de manera personalitzada cada una de les empreses, en la gestió dels seus recursos.

Des de l'Agència, responent a les demandes rebudes per millorar la competitivitat de l'activitat empresarial, des d'un punt de vista econòmic, a part del suport tècnic que es pot donar des de l'entitat, es treballa per proporcionar un assessorament en l'àmbit econòmic i financer a totes les petites i mitjanes empreses que el personal tècnic de l'entitat seleccioni, i on s'han detectat mancances o limitacions en el desenvolupament de les seves activitats.

Paral·lelament, en els darrers anys, per part de les persones emprenedores, autònoms i pimes, s'han recollit la necessitat de formar-se en noves tecnologies per tal de promocionar, donar a conèixer o consolidar el seu negoci. Una formació necessària per incorporar la seva activitat empresarial al món digital, i poder així, mantenir el seu pes en el seu sector, i no perdre competitivitat davant d'altres actors.

Davant aquesta tendència, des de l'àrea de prospecció, empresa i emprenedoria de l'Agència es considera necessari portar a terme un programa d'assessorament en imatge corporativa i digitalització, per tal de garantir la supervivència de les empreses i la seva adaptació als nous canvis tecnològics.

S'ofereix també un servei de gestió energètica als diferents ajuntaments i empreses de la comarca per tal de millorar la seva competitivitat, ja que amb la reducció de despeses energètiques, poden acabar invertint aquest estalvi en d'altres actuacions, i generar així una millora en el seu funcionament. Amb aquesta acció, es vol continuar treballant per tal de fomentar la instal·lació d'energies renovables a la comarca.

A més, des de mitjans de l'any passat s'ha detectat un increment en l'interès i el nombre de consultes pel que fa a l'energia renovable en l'àmbit empresarial. D'una banda, les

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

empreses es plantegen quin estalvi representa l'energia renovable i, de l'altre, la revisió de les ofertes que han rebut i interpretar si la proposta és correcta o no.

Moltes vegades es parteix d'un total desconeixement i proporcionar tota aquesta informació necessària, capacita a l'empresari per sol·licitar que les actuacions s'ajustin a les seves necessitats.

També s'ha detectat la necessitat d'avaluar les opcions de finançament que pot obtenir l'empresa o fins i tot, avaluar l'opció que ofereixen algunes empreses que s'ofereixen de fer-se càrrec del cost d'instal·lació a compte dels estalvis, ja que és un punt de partida per fomentar el camí cap a la transició energètica i l'estalvi.

Aquest suport tècnic es complementa amb una assistència tècnica que fan tècnics del sector, tant de la Diputació de Girona com del Consell Comarcal del Ripollès, amb l'objectiu final, entre d'altres, de projectar una instal·lació d'autoconsum compartit al nucli urbà dels municipis de Ripoll, Ribes de Freser, Campdevànol, Sant Joan de les Abadesses i Camprodon, per abastir elèctricament les activitats industrials ubicades al centre dels municipis.

Finalment, per donar una altra resposta davant el problema de competitivitat que afecta les empreses, es realitza un servei per millorar la gestió dels tràmits telemàtics i la relació amb l'administració. Moltes de les petites i mitjanes empreses presents al territori, no disposa ni dels recursos, ni dels coneixements per poder portar a terme tràmits telemàtics amb l'administració, ja sigui per comunicar-se o simplement emetre factures.

Tampoc disposa de la formació necessària per poder millorar la seva relació amb els actors públics, per exemple al mateix temps de participar en licitacions o procediments de contractació, fet que els limita la competitivitat amb d'altres empreses de fora el territori que si que disposen d'aquests coneixements.

L'objectiu final d'aquestes actuacions és garantir la permanència de les empreses al territori, mantenir i/o augmentar la seva competitivitat i generar ocupació de qualitat per la comarca. Ja que amb aquests assessoraments, s'incideix sobre aspectes que afecten les empreses. A més, han de permetre donar continuïtat a la feina que s'ha estat portant a terme durant tots aquests anys des dels diferents departaments de l'Agència.

Paral·lelament, es vol revisar la planificació estratègica de l'Agència. L'objectiu és reformulació i selecció de les accions, detectar les necessitats reals de cada àmbit on s'actua, i definir el nou full de ruta de desenvolupament territorial al Ripollès a potenciar, desplegar i aplicar.

Una altra problemàtica present recau en la necessitat de treballar per crear un teixit comercial dens, que sigui present a tots els municipis de la comarca, amb independència que en alguns d'ells la problemàtica no sigui tant evident.

Pel que fa als hàbits de consum, a vegades, la població es desplaça a d'altres municipis per comprar, en detriment dels municipis i del comerç de proximitat.

És per això que, en del pla d'execució, es continua actuant per millorar les pràctiques de comercialització i distribució dels productes agroalimentaris que s'ofereixen al territori. Alguna d'aquestes accions són una millor identificació del producte local de comerços i restaurants, vetllar per la incorporació del producte en els menús escolars i altres actuacions que ja es detallen en els corresponents plans de treball.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

D'altra banda, s'inclouen actuacions en l'àmbit de la recerca i la investigació, o en l'àmbit de la divulgació i la transferència de coneixements tècnics i de gestió. Es realitzen activitats innovadores per analitzar la viabilitat o el funcionament d'un sistema de producció o d'un sistema organitzatiu que pugui representar una millora substancial de la competitivitat, principalment, agroalimentària. També es fan activitats amb un caràcter divulgador i dinamitzador de coneixements pell teixit tècnic i productiu de l'àmbit agroalimentari amb jornades tècniques.

Es defineixen varis espais oberts al públic destinats a conferències, divulgacions, classes, tallers, treball en grup, disseny, experimentació, creació i un espai amb tota la maquinària i tecnologia necessària per poder fabricar gairebé qualsevol cosa. Per tant, s'ofereix un entorn de treball i connexió per emprenedors amb projectes relacionats amb el sector de la indústria i la tecnologia.

També, se segueix coordinant la gestió, promoció i dinamització del Centre d'Empreses del Ripollès, l'Obrador Compartit de l'Aula, i altres espais d'allotjament empresarial existents del Ripollès, per tal de seguir promocionant i dinamitzant les noves iniciatives empresarials.

Finalment s'ha detectat un increment important de consultes relacionades amb la disponibilitat de despatxos o espais d'allotjament empresarial en el territori. Per tant, s'ha de continuar fent el seguiment d'aquestes demandes i donar suport tècnic necessari a tots aquells municipis que estiguin disposats a crear algun espai d'allotjament empresarial per tal de donar resposta aquestes noves demandes que apareguin al territori.

Problemàtica per sectors

L'estructura econòmica de la comarca en relació a la mitjana catalana es caracteritza per un lideratge menor del sector serveis (62% del PIB ripollès enfront d'un 74% del PIB català) i un sector industrial amb més potència relativa (33% comarcal davant del 20% català).

La construcció representa el 5% del PIB comarcal (molt semblant al 4,7% nacional), mentre que els sector primari es queda amb un molt ajustat 0,6%, força inferior al 0,9% català.

La comarca del Ripollès és una zones on hi ha hagut un fort impacte en el procés de desindustrialització que ha sofert Catalunya en les darreres dècades. De manera particular, resulta interessant tenir present que és una comarca amb un passat industrial en relativa crisi, i que actualment està en procés de reorientació cap a una tipologia de serveis-turisme, com la tendència general, i amb molt poc pes del sector agrari.

a) Sector agroalimentari

El primer sector ocupa un 3% de la població ocupada al Ripollès, enfront de l'1,4% català. En contraposició, el VAB sectorial comarcal amb prou feines arriba al 0,6%, mentre que el nacional és de prop de l'1% (concretament el 0,9%). Així, apreciem una productivitat molt menor de la mitjana nacional.

L'evolució del sector és negativa a tot el país (-10,8%) però a la comarca el descens és molt més acusat (-58,8%).

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

El Ripollès concentra més del 83% del seu Valor Afegit Brut sectorial en la Ramaderia, i d'aquesta el 41% és boví, enfront el 5,7% català.

Aquestes diferències tant acusades és deguda a la idiosincràsia del territori, on hi predominen les petites explotacions ramaderes de caràcter familiar amb poca tecnificació i centrades en el producte de qualitat.

En territoris de muntanya com el Ripollès, és fonamental la cooperació intersectorial per al foment de les cadenes curtes i per millorar la competitivitat empresarial i la viabilitat de les petites empreses agràries. Per aquest motiu s'han creat i consolidat diferents associacions de productors agraris, petits elaboradors agroalimentaris, comerciants, restauradors, allotjaments i, fins i tot, la societat civil implicada en aquest canvi de model agroalimentari.

Aquestes i altres associacions necessiten la col·laboració i suport de les entitats públiques per tirar endavant projectes que consolidin aquest canvi de model agroalimentari. Així, es pot estructurar la cadena de valor, i els productes del territori poden arribar al consumidor final mitjançant el petit comerç i els establiments de restauració i allotjaments; doncs són l'aparador dels nostres productes.

Les dificultats del sector agroalimentari es troben en la dificultat d'accés a la terra, per part de persones que es volen incorporar de nou al sector agrari, ja siguin de la comarca o de fora. Amb les dades de la Declaració agrària - DUN, fins a juny de 2024, al Ripollès s'han incorporat 3 persones al sector primari. Per altra banda, la població agrària està envellida i manca un relleu generacional de les petites explotacions existents. Quan aquestes persones cessen l'activitat, les seves terres les acaparen altres ramaders locals i en molts casos grans empreses des fora que lloguen els terrenys per mantenir una activitat vinculada als ajuts públics.

Pel que fa al sector oví i cabrum, els ramats del Ripollès i de zones properes, s'han vist tocats per la malaltia de la llengua blava. És una malaltia vírica que es propaga pels mosquits i afecta als remugants. No és contagiosa als humans. Tot i la prevenció, no s'han pogut evitar contagis a la comarca i cal vacunar ramats i aïllar-los. Això implica que no es poden barrejar per pujar a les pastures altes.

Des del 2021, es treballa amb els pastors per posar en valor la llana de les ovelles. Actualment s'acumulen tones d'aquest producte, però el sector primari no en pot fer res. No es considera residu, però tampoc es compra. Antigament se'n feia matalassos i peces de roba; però a dia d'avui, aquesta llana ningú la vol. Juntament amb l'Associació Leader Ges i Bisaura, es va signar un conveni amb el Clúster de la Moda de Catalunya per realitzar una prova pilot de 3 fils de llana verge diferents. Però cap dels fils és agradable al tacte, per tant, cal seguir treballant per trobar una sortida.

D'altra banda, tot i les millores realitzades en els últims anys a l'Escorxador del Ripollès, la situació encara és complicada i cal una aposta de territori per mantenir-lo i millorar-lo, ja que es tracta d'un element estratègic pel sector primari, però si no es troben els recursos necessaris per sostenir-lo pot tancar. A nivell econòmic, aquest 2024 s'ha de rebre un ajut important per part de la Diputació de Girona per poder complir amb les normatives de benestar animal i salut. També s'ha sol·licitat un canvi en el RSIPAC, perquè s'aculli a les excepcions i adaptacions establertes al Reial decret 1086/2020, de 9 de desembre, de flexibilització en matèria d'higiene alimentària, pel qual es regulen i flexibilitzen determinades condicions d'aplicació de les disposicions de la Unió Europea

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

en matèria d'higiene de la producció i comercialització dels productes alimentaris i es regulen activitats excloses del seu àmbit d'aplicació.

El tancament pot provocar que petits productors de carn, deixin la seva activitat ramadera per manca de recursos. Anar a altres escorxadors propers no els surt a compte, perquè els caps de bestiar que sacrifiquen setmanalment és baix. I això els pot originar problemes econòmics que acabin generant un tancament de les seves activitats. Una situació similar passa a l'Agrocàrnica de la Vall de Camprodon. Tot i que la gestió és diferent a la d'ERSA (els accionistes són els mateixos carnissers que en fan ús), també cal fer millores a les instal·lacions per adaptar-se a les normatives sanitàries.

Pel què fa a la incorporació de Producte del Ripollès als menjadors escolars, cal també una aposta des del Consell Comarcal, en consonància amb el sector, les AFA i la comunitat educativa per poder fer viable que el producte local es pugui servir a les escoles. Enguany s'ha publicat una nova licitació que aposta més pel producte local i per les millores laborals del monitoratge i personal de cuina, però actualment se n'ha impugnat una part i està pendent del Tribunal. Aquest fet ha provocat una pròrroga forçosa de la licitació anterior.

Tot i la feina feta des de l'àrea d'agroalimentari de l'Agència, encara falta treballar més en aquesta línia. Les empreses adjudicatàries han complert el contracte, en algun cas han deixat de comprar producte local. Cal treballar per poder incorporar millores en els plecs, atenent la legalitat, i evitar que això es produeixi. D'altra banda, s'ha provat de vincular els menús amb les visites de les escoles dins el projecte Territori Educador: Ens Mengem les Valls; però les mateixes empreses ho han descartat perquè consideren que no és fàcil de garantir. Finalment, de cara el proper curs escolar, no hi ha pressupost per al projecte de Territori Educador, i cal que aquestes visites les assumeixi el territori.

En relació amb el consum de producte local, sovint hi ha la sensació que comprar el producte en comerços o directament als pagesos, sobretot si disposa del segell del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE) surt més car. No és així ens molts casos, cal fer pedagogia per entendre el valor de la compra del producte local i als comerços del territori. I la importància d'adquirir aquest producte, ja que s'ajuda a tancar el cicle a la comarca.

b) Sector industrial

Tradicionalment, la indústria ha estat el sector locomotor al Ripollès, però tot i que en un primer terme la tendència és a la disminució del seu pes global en l'economia comarcal a favor del sector serveis, a dia d'avui presenta una certa recuperació. Es tracta d'una tendència que també afecta de manera generalitzada a tot Catalunya i que a la comarca encara no és tant rellevant, però comença a ser significativa.

La indústria del Ripollès ocupa el 23,5% del total d'ocupats, davant del 13,4% català, és a dir, més de 10 punts per sobre de la mitjana catalana. Pel què fa a la productivitat del sector, el sector produeix el 32,8% del VAB comarcal, mentre que en el cas català amb prou feines arriba al 20%. Així la comarca destaca pel pes de la indústria en l'economia territorial, un sector amb alta productivitat.

Si hi sumem que el sector industrial és el que genera més % VAB per % d'ocupació generada, l'estabilitat laboral tradicional del sector i les bones condicions que normalment ofereix, veiem que és un sector prioritari a l'hora d'afavorir l'estabilitat socioeconòmica de la comarca.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

L'evolució de la indústria ripollesa entre el 2020 i el 2021 és d'un creixement molt notable del 18% del VAB interanual, mentre que a Catalunya només va augmentar un 2,1%. Veiem doncs que el Ripollès segueix sent fidel a la seva històrica tradició industrial.

Les indústries ripolleses destaquen en el sector del Metall (26% VAB ind.), Aliment i begudes (23%), Productes informàtics (14%), maquinària (11%) i Energia (9%). D'aquestes branques, el 2022 només creixé en VAB el de maquinària, concretament un 6,7%.

Actualment, les àrees d'activitat econòmica es concentren en els principals municipis de la comarca (Ripoll, Sant Joan de les Abadesses, Campdevànol, Ribes de Freser i Camprodon). Com a dinàmica general però, es posa de manifest que cada municipi, de forma individual, és el responsable de la planificació i gestió dels seus respectius polígons d'activitat econòmica.

Per tal de solucionar aquesta dinàmica que provoca una falta de competitivitat del territori, i amb l'objectiu també de poder diversificar el sector industrial de la comarca, i mirar d'especialitzar els polígons en funció d'unes indústries en concret, des de l'Agència es continuarà treballant per seguir desenvolupant la plataforma comarcal per a la geolocalització de l'activitat econòmica al Ripollès.

Amb la implicació de tots els municipis de la comarca, es vol tenir una informació actualitzada de la situació real en què es troben el polígons industrials del territori, de la seva ocupació, dels possibles moviments d'empreses o de les necessitats i demandes dels usuaris d'aquests. Aquesta informació es presenta a les entitats municipals i comarcals corresponents, per tal de poder prendre les millors decisions possibles. De manera indirecta, aquesta actuació ajuda a potenciar la cooperació intermunicipal en aquest àmbit.

Aquest fet posa de manifest la necessitat de portar a terme diferents actuacions per reactivar l'activitat industrial del Ripollès, i evitar cada cop més que l'economia ripollesa tendeixi a la terciarització i a les problemàtiques que se'n deriven. És per això, que des de l'Agència, a través de la prospecció empresarial i de les demandes ocupacionals, es buscarà detectar les necessitats reals que presenten les empreses de la comarca.

Per això s'ofereixen serveis tècnics econòmics, financers, comptables, energètics, administratius i/o telemàtics a les empreses. L'objectiu final és millorar la seva competitivitat. A partir d'aquí, el següent pas és portar a terme actuacions que garanteixin l'arribada d'empreses al territori.

Els subsector industrial amb més pes a la comarca és el metall-mecànic i de fabricació de components. A part, també hi han d'altres subsectors de bastant rellevància a la comarca com la indústria alimentària, la reparació de maquinària industrial, la producció de pa o el tractament del plàstic.

El problema que se'n deriva és la generació de dependència molt important de totes aquelles petites empreses subministradores de les grans indústries del metall-mecànic. Tot i que la tendència en els últims anys ha estat la creació d'empreses que poden satisfer les demandes d'aquestes industries, des de l'Agència es treballa per tal de reorientar els processos productius i les pautes de conducta d'aquestes empreses per tal de reduir cada cop més la dependència cap a unes grans empreses amb molt més recursos, i poder diversificar la seva producció per tal de poder ocupar més mercat i maximitzar beneficis.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Finalment, el sector industrial del Ripollès, també presenta una problemàtica de control de la despesa energètica. S'acompanya aquelles empreses que ho sol·licitin, organitzant formacions, seminaris, jornades o impulsant projectes vinculats a la transició energètica, ja que queda palès que gran part de les empreses tenen una contractació energètica incorrecta i contractades tarifes poc beneficioses.

c) Construcció

La construcció comarcal es manté al 5,9% d'ocupació, pràcticament com la taxa catalana (6%). El percentatge del VAB comarcal també és equiparable al conjunt nacional (5% local enfront del 4,7 català).

L'evolució del sector fou negatiu (-4,6%) entre el 2020 i el 21. Això és degut a la recuperació lenta del sector davant les conseqüències econòmiques de la gestió de la pandèmia del Covid-19. Tot i així s'aprecia una velocitat de recuperació superior a la mitjana catalana (-13%).

Destaca la força de l'obra civil a la comarca (29% VAB constr.), molt per sobre del 6,7% de la mitjana catalana.

El sector de la construcció al Ripollès, per la seva banda, ha estat molt vinculat a la construcció de les segones residències, sobretot a la Vall de Camprodon, i en menor mesura, a la Vall de Ribes. Per contra, l'oferta de segona residència al Baix Ripollès sempre ha estat inferior.

En termes d'ocupació, l'impacte de la crisi econòmica que es va produir entre els anys 2007-2013 s'ha fet notar. L'any 2009, els treballadors assalariats del sector eren 745, al 2T de 2024, 315.

A dia d'avui el sector de la construcció a la comarca del Ripollès posa de manifest la modesta recuperació del sector, tot i que a l'edificació cal sumar-hi pèrdues en la demolició i la preparació de terrenys i els creixements molts baixos o nuls en la instal·lació i acabats d'edificis i obra civil.

d) Sector serveis

El sector serveis ocupa el 67,6% del total d'ocupats, enfront del 79,1% català. Si es compara amb el % del VAB comarcal adjudicat al sector (62%) s'observa que la productivitat del sector és baixa.

L'evolució del sector entre el 2020 i el 2021 (últimes dades disponibles) és d'una dinàmica molt favorable, amb un augment sectorial del 12,3%, davant la davallada catalana del -2,9%.

Les branques amb major VAB durant el 2022 foren el Comerç (22%), les Activitats professionals i administratives (21%), les Activitats immobiliàries (16%) i l'Hosteleria (11,5%). Totes 4 branques mostren un creixement interanual del VAB positiu.

L'economia ripollesa es troba cada vegada més terciaritzada, amb un paper important de l'hostaleria i el turisme, que genera una dependència bastant important de l'economia comarcal a les fluctuacions que es produeixen al sector.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

Aquest fet posa de manifest la necessitat de buscar diferents actuacions que distribueixin el pes relatiu de l'economia entre els diferents sectors i la necessitat de buscar actuacions que potenciïn el sector terciari. En part, perquè li falten revulsius i un nou posicionament davant la nova realitat turística global, i això remarca la necessitat d'estructurar i ordenar millor l'oferta turística.

Amb tot, les empreses del sector són majoritàriament de dimensió reduïda. Són petites i mitjanes empreses de menys de 20 treballadors. Cal sumar-hi que molts professionals autònoms tenen la seva empresa, fet que es posa de manifest principalment al sector comercial i en les professions liberals. Això pot acabar generant certes limitacions al mateix temps de poder desenvolupar les seves activitats econòmiques, tal i com s'ha produït en els darrers mesos.

En una primera instància, l'atractiu comarcal era a la temporada d'estiu, i es va anar estenent a tots els petits municipis de les respectives valls, però amb la consolidació de les estacions d'esquí i les zones d'alta muntanya, l'estiueig tradicional s'ha ampliat a les temporades d'hivern. Per tant, és un sector econòmic molt condicionat per les temporades, i és per això que s'ha de treballar per poder estendre el consum d'aquest sector durant tot l'any.

Des de l'Agència s'ha participat en les diferents taules de la CETS i s'ha complementant actuacions i projectes amb altres entitats, com el Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, que ha propiciat l'obtenció de la Carta Europea de Turisme Sostenible. Pretén esdevenir un atractiu turístic de primer ordre i es busca que sigui un reclam per a desenvolupar en el territori amb l'inici de la Fase II d'acreditació d'empreses a la CETS.

En l'actualitat, se segueix treballant, amb el grup de treball CETS, en el compliment de les 8 línies estratègiques i les 28 accions presentades pel període 2018-2023.

Durant l'any 2023 s'ha treballat a través del grup de treball i de fòrums de turisme amb el sector públic i privat amb la renovació de la Carta Europea de Turisme Sostenible per un nou període 2024-2028, i durant l'any 2023 s'ha acreditat les 10 primeres empreses del territori a la Fase II de la CETS.

L'Agència de Desenvolupament del Ripollès treballa coordinadament amb el Consell Comarcal del Ripollès, els agents turístics, amb personal tècnic i dinamitzador de desenvolupament local de la comarca, i també de supracomarcals, per consensuar i dinamitzar el turisme a la comarca amb l'objectiu de potenciar-lo i de desestacionalitzar les temporades turístiques.

Per fer-ho s'ha treballat en tres projectes amb finançament FEDER "L'experiència dels Pirineus més autèntics", "La xarxa d'espais de contacte amb el riu Ter" i el projecte PECT "Costa Brava Pirineu de Girona: natura, cultura i intel·ligència" en xarxa amb tota la demarcació de Girona finalitzats l'any 2023.

La dispersió d'accions turístiques entre pobles i valls ha estat un dels greuges que ha patit turísticament la promoció del Ripollès en els darrers anys. És a partir del projecte FEDER, l'experiència dels Pirineus més autèntics, cofinançat pels 19 municipis de la comarca, on s'encamina un punt d'inflexió. S'ha treballat de manera consensuada i participativa entre el sector públic i sector privat en l'obtenció d'una marca turística, logo i claim promocional que engloba tot el Ripollès a partir del qual se'n deriven noves i múltiples accions promocionals.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

A través del "Pla de sostenibilitat turística del Ripollès" a través de la convocatòria extraordinària de "Planes de sostenibilidad turística de destinos 2022, 2023, 2024" programa d'intervenció cooperada per millorar la competitivitat de les destinacions turístiques es dona continuïtat a la nova marca turística comarcal i el seu pla de comunicació de mitjans.

Pel que fa a la visió del Pla de sostenibilitat turística del Ripollès pel 2024, l'objectiu principal és el de consolidar un model de transformació turística sostenible al Ripollès, de referència al Pirineu que, basant se en els recursos endògens de la comarca i el seu el caràcter rural, tot afavorint la cohesió social, sigui capaç de fixar la població al territori.

Aquest pla té diferents objectius específics:

- Enfortir la gestió i el monitoratge de l'activitat turística sostenible a la comarca
- Impulsar el valor del territori a través de millores dels espais la mobilitat la capacitat de càrrega i la incorporació de noves tecnologies.
- Consolidar la cadena de valor turística comarcal, a través de tots els seus agents i al llarg de tot el cicle del viatge
- Informar dels valors del territori per a motivar l'elecció de la comarca com a destinació turística i lloc per viure

S'ha realitzat la contractació d'una agència de comunicació conjunta de tota la comarca que realitzi una campanya promocional, "EL RIPOLLÈS, viu la teva història al Pirineu", a través de diversos mitjans.

Es porten a terme tot una sèrie d'accions d'estratègia digital per fomentar la potenciació i dinamització dels perfils socials de turisme del Ripollès i realitzar campanyes regulars de promoció a les xarxes socials. També es realitza publicitat exterior en gran format, hi ha presència en mitjans audiovisuals del mercat català, en revistes i portals especialitzats del mercat català i espanyol, en la premsa generalista del mercat català i espanyol, en ràdio del mercat català i francès, i es realitza una campanya de premsa, revistes i mitjans digitals al mercat francès. Tota la campanya deriva en la potenciació de la web turística del https://ripollesturisme.cat/

En relació a la gestió del manteniment dels senders de la comarca del Ripollès, tal i com s'ha explicat en la diagnosi, és molt rellevant a tota la comarca el necessari desenvolupament del turisme actiu i de natura, a través d'activitats que permetin la desestacionalització del turisme de temporades, i una afluència turística més repartida al llarg de tot l'any. Aquestes activitats es vehiculen a través del senderisme, com la xarxa de senders Itinerànnia Ripollès-Garrotxa-Alt Empordà, amb una extensió de senders de 2.500kms (1.000kms dels quals es troben a la comarca del Ripollès); el Centre BTT del Ripollès, amb 24 rutes BTT homologades que transcorren per més de 470kms, i d'altres productes turístics que transcorren per la comarca (les vies verdes, Pirinexus, el Camí Oliba o la Ruta del Ter, entre d'altres) Per tal de promocionar el senderisme, la bicicleta i les activitats a la natura cal un bon manteniment dels senders i la seva senyalització.

En aquest context des de l'àrea tècnica de turisme de l'Agència de Desenvolupament del Ripollès es va realitzar un estudi molt exhaustiu municipi per municipi de rutes, senders, productes turístics de les principals propostes de senderisme i BTT que

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

corresponen a projectes municipals, comarcals i transcomarcals que transcorren per cadascun dels 19 municipis del Ripollès.

Aquesta valoració ha permès desenvolupar les accions de manteniment necessàries perquè els senders a la comarca estiguin en condicions òptimes el més aviat possible.

S'ha acordat una estratègia conjunta de manteniment comarcal, a través de la signatura de 19 convenis per la contribució al finançament dels costos de manteniment i senyalització de la xarxa de sender Itinerànnia i camins dels municipis del Ripollès (2024-2027) entre l'Agència de Desenvolupament del Ripollès, el Consell Comarcal del Ripollès i els 19 ajuntaments de la comarca, d'on en deriven unes partides econòmiques que han permès la contractació de dues brigades que actuen durant quatre anys (2024 – 2025 – 2026 – 2027) cadascuna d'elles a una part de la comarca.

Aquesta nova estratègia de manteniment de senders pels propers quatre anys dona resposta a una de les actuacions de la Carta Europea del Turisme Sostenible

Una de les actuacions a desenvolupar és la integració i homogeneïtzació dels senders. Per aquest motiu Itinerànnia i el Parc Natural han treballat conjuntament per la creació i la coordinació en la senyalització dels 19 itineraris interpretatius del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser. El Parc Natural es compromet a mantenir aquests 19 itineraris i ho fa de manera coordinada amb Itinerànnia i evita les duplicitats en els trams de camins coincidents.

Els senders de gran recorregut (GR) conformen una xarxa de camins aptes per a turisme pedestre, que creuen Europa en totes direccions. A Catalunya estan gestionats des de la Federació d'Entitats Excursionistes (FEEC) que nomena responsables de manteniment de cada GR per trams o zones a diferents grups excursionistes que ho fan de forma voluntària. La majoria de GR que creuen la comarca del Ripollès, ja existents quan es va crear la xarxa de senders, es van incorporar a la xarxa perquè són els grans eixos que creuen la comarca i perquè la xarxa es va dissenyar amb el consens dels diversos clubs excursionistes de la comarca.

Ja que hi ha un nombre important de camins on GR i Itinerànnia coincideixen, s'ha considerat incloure també en el manteniment el repintat de les marques GR (blanca i vermella) i optimitzar els recursos i garantir la qualitat del marcatge. Es pot repintar el marcatge dels GR i Itinerànnia en el mateix moment.

A la zona de la Vall del Ter, es fa el manteniment i neteja dels senders, la reposició i col·locació de la senyalització vertical i el repintat de la senyalització horitzontal de la xarxa de senders Itinerànnia, en els 11 municipis del Ripollès anomenats Vall del Ter: Campdevànol, Molló, Camprodon, Ripoll, Llanars, Ogassa, Sant Joan de les Abadesses, Sant Pau de Segúries, Setcases, Vallfogona de Ripollès i Vilallonga de Ter amb un total de 432,06 quilòmetres a càrrec de l'empresa Terra Aspra SL.

A la zona de la Vall del Freser, es fa el manteniment i neteja dels senders, la reposició i col·locació de la senyalització vertical i el repintat de la senyalització horitzontal de la xarxa de senders Itinerànnia, en els 8 municipis del Ripollès anomenats Vall del Freser: Planoles, Gombrèn, Campelles, Les Llosses, Pardines, Queralbs, Ribes de Freser i Toses amb un total de 429,46 quilòmetres a càrrec de l'empresa Eric Ribas.

Finalment comentar també que l'Agència de Desenvolupament del Ripollès té un conveni de gestió signat amb el Centre BTT del Ripollès i amb els 15 ajuntaments per on transcorren rutes BTT. Arrel d'aquest conveni, anualment es realitza el manteniment

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.

de 24 rutes BTT (477 km) per tot el Ripollès, i que consten de tasques de manteniment, col·locació i/o reposició de plaques BTT i desbrossament de les rutes, per tal que aquestes rutes estiguin en perfecte estat pels practicants de la bicicleta, a càrrec de l'empresa Bikes Ripoll SL.

Aquesta acció està subvencionada pel Servei Públic d'Ocupació de Catalunya en el marc dels Programes de suport al desenvolupament local.